

KUKA ON SEURAKUNTANUORI?

Tutkimus seurakuntanuorten identiteetistä Riihimäen seurakunnassa

Saana Hentunen

Opinnäytetyö, syksy 2012

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakel-
poisuus

TIIVISTELMÄ

Hentunen, Saana. Kuka on seurakuntanuori – Tutkimus seurakuntanuorten identiteetistä Riihimäen seurakunnassa. Diak Etelä, Järvenpää, syksy 2012. 92s., 4 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö käsittelee seurakuntanuorten eli aktiivisesti seurakunnan toimintaan osallistuvien nuorten identiteettiä Riihimäen seurakunnassa. Opinnäytetyön keskeisinä tavoitteina oli tutkia, mitä piirteitä tai ominaisuuksia seurakuntanuoret määrittelevät itseensä ja seurakuntanuoruuteen kuuluvan, merkityksiä seurakunnan toimintaan osallistumiselle, seurakuntanuoruuden vaikutusta nuorten muihin elämän osa-alueisiin sekä nuorten ajatuksia elämästä.

Tutkimus toteutettiin triangulaationa käyttäen sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimustapaa. Aineisto koottiin keväällä 2012 seurakuntanuorten identiteettiä koskevalla kyselyllä sekä ryhmähaastattelulla, joissa nuoret pohtivat omaa elämäänsä seurakuntanuorena. Kysely lähetettiin sähköpostitse yhteensä 51:lle Riihimäen seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvalla 15-21 -vuotiaalle nuorelle. Kyselyyn vastasi 32 nuorta. Kyselylomakkeen pohjalta toteutettiin viiden samaan kohderyhmään kuuluvan nuoren puolistrukturoitu ryhmähaastattelu.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoret määrittelevät seurakuntanuoren nuoreksi henkilöksi, joka osallistuu seurakunnan toimintaan. Seurakuntanuorta ei voi tunnistaa ulkoisten piirteidensä kautta vaan pelkästään sen avulla, mitä hän ajattelee. Seurakuntanuoruuteen kuuluu isosena toimimista, ja seurakuntanuoret pitävät elämässään tärkeimpinä asioina ystävyyttä ja luottamusta. Seurakunnan nuorisotyö on monelle nuorelle suuri osa elämää. Puolet kyselytutkimukseen osallistuneista nuorista sanoi uskovansa Jumalaan, ja nuoret kokevat hengellisyyden arjessaan erittäin vähäiseksi. Nuorten vastauksista korostui seurakunnan yhteisöllisyys, sosiaaliset kanssakäymiset muiden nuorten kanssa ja kokemuksellisuus uskon asioiden sijaan.

Seurakunnan nuorisotyön haasteena on löytää keinoja tukea nuorten uskonnollista identiteettiä sekä seurakuntanuorena elämistä. Tutkimukseni mukaan nuorten ajatuksia seurakuntanuoruudesta ei ole kysytty ollenkaan. Nuoret tarvitsevat tukea ja keinoja oman uskonsa toteuttamisessa kuten rukoilemisessa ja yhteydenpidossa Jumalaan.

Asiasanat: nuoruus, kirkon nuorisotyö, seurakuntanuori, identiteetti, triangulaatio.

ABSTRACT

Hentunen, Saana. The identity of young active parishioners in the Parish of Riihimäki. 92p., 4 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2012. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services. Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The study deals with the identity of young active parishioners in the Parish of Riihimäki and the young active parishioners, YAPs, as part of both the Finnish Lutheran Church and Finnish society. The central aims of the thesis were to explore which traits and attributes the YAPs define themselves as parishioners in Church. The aim was also to explore the reasons for their participation in the Church's youth work and other factors in their lives that have affected their identities.

The empirical part of the study was carried out by using both qualitative and quantitative research methods. The material was collected by both the questionnaire about the YAPs' identity and a group interview. The questionnaire was sent by e-mail in spring 2012 to the all 15-21-year-old young people who were participating somehow in the activity of Church youth work and finally 32 of them answered. On the basis of the questionnaire a semi-structured group interview was carried out with five YAPs of the Parish of Riihimäki in spring 2012.

The results of the study revealed that young people define YAPs as persons who are taking part in Church youth work. For all that, they thought that there is no way to recognize the YAPs for their looks, but only for their thoughts. Being a YAP includes for example a training to become a young confirmed volunteer and YAPs think that the most important things in life are friendship and trust. The Church youth work is meaningful for many of YAPs. Only the half of young people who participated in the research said they have faith in God, and the spirituality shows very low in youth's everyday lives. Community, social interactions with other adolescents and experiences were the most relevant reasons for participation instead of faith.

The challenge for the Church youth work is to find ways to support youth's religious identities and particularly those who take part in Church youth work. According to the study results the YAPs have been unheard about their thoughts and feelings about their lives as YAPs. Youth needs more personal supporting in their religious questions and especially they need to know ways how to contact God.

Keywords: youth, church youth work, young active parishioner, identity, triangulation.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	8
2.1 Nuoruus osana elämänkaarta ja yhteiskuntaa	8
2.1.1 Nuoruus kehitys- ja elämänvaiheena.....	8
2.1.2 Nuoret, yhteiskunta ja tutkimus	9
2.2 Identiteetti	10
2.2.1 Identiteetti ja sen muotoutuminen.....	10
2.2.2 Uskontoidentiteetti	12
2.3 Seurakunta ja seurakunnan nuorisotyö	14
2.3.1 Seurakunta	14
2.3.2 Rippikoulu.....	15
2.3.3 Seurakunnan nuorisotyö.....	15
2.3.4 Isostoiminta	16
2.4 Aiemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset	17
3 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET	20
4 TUTKIMUSPROSESSIN KULKU	22
4.1 Tutkimuksen lähtökohdat.....	24
4.1.1 Fenomenologinen lähtökohta	24
4.1.2 Hermeneuttinen metodi	25
4.2 Kyselytutkimus.....	26
4.3 Haastattelututkimus	28
4.4 Aineiston analysointi	31
4.5 Tutkijan lähtökohdat ja esiymmärrys.....	33
5 TUTKIMUSTULOKSET	35
5.1 Merkitykset seurakuntanuorena olemiselle	35
5.1.1 Lapsuuden merkitys seurakuntanuoreksi kasvamiselle	35
5.1.2 Seurakunnan toimintaan osallistuminen	37
5.1.3 Hengellisyys nuorten arjessa.....	38
5.2 Seurakunnan nuorisotyön ja yhteisöllisyyden suuri rooli.....	41
5.2.1 Rippikoulu.....	41
5.2.2 Seurakunnan nuorisotyö.....	43

5.2.2 Isos- ja jättistoiminta	46
5.2.3 Kerhonohjaajuus	49
5.2.4 Tarvitseeko osata jotakin ollakseen seurakuntanuori?	50
5.3 Seurakuntanuoren käsitykset itsestään	51
5.3.1 Kuka on seurakuntanuori?	51
5.3.2 Mistä seurakuntanuoren tunnistaa?	55
5.3.3 Seurakuntanuoren arvokäsitykset ja ajatukset elämästä	56
5.4 Seurakuntanuoruuden risut ja ruusut	59
5.5 Yhteenveto	63
5.6 Virkkusen ja oman tutkimukseni erot	64
6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	67
6.1. Seurakuntaidentiteetin rakentuminen	67
6.2 Seurakunnan vaikuttavuus	69
6.3 Seurakuntanuoret osana kirkkoa ja yhteiskuntaa	71
7 JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET	74
LÄHTEET	75
LIITTEET	81
LIITE 1: Identiteettikaavio	
LIITE 2: Kysely koskien seurakuntanuorten identiteettiä	
LIITE 3: Kyselyn saatekirje	
LIITE 4: Ryhmähaastattelun lisäkysymykset	

1 JOHDANTO

Yleisessä keskustelussa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuudesta pohditaan paljon sitä, kuinka kirkko pystyy tulevaisuudessa vastaamaan yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin, globaaliuteen ja ihmisten tarpeisiin. 2000-luvulla kirkko pohtii myös aktiivisesti itseään eli sitä, miten tarjonta vastaa kysyntää – ja mikä kirkon tarkoitus ja merkitys on nykyisin. Kukaan ei ole myöskään voinut välttää kuulemasta sitä, että kirkosta eroaminen on lisääntynyt 2000-luvulla. Kirkon väkiluku oli vuonna 2011 yhteensä 4 171 748, ja jäsenten määrä vuodesta 2010 oli laskenut -0,7 %. Kokonaisuudessaan vuosina 2010-2011 kirkosta erosi yhteensä 129,274 ihmistä. Suomen koko väkiluvusta 77,2 % kuului kirkkoon vuonna 2011, kun vielä vuonna 2010 vastaava luku oli 78,2 %. (Tilastokeskus, yhteenveto: väestömuutokset 2011, 1-2.)

Meidän kirkko strategiassa 2015 on määritelty nuoriin liittyviä tavoitteita. Kirkko haluaa esimerkiksi vahvistaa kirkon jäsenyyden merkitystä tavoittamalla jokaisen jäsenen vähintään viisi kertaa vuodessa. Kohtaamisen tulisi olla laadukasta. Kirkko haluaa myös kohdistaa huomionsa nuorten ja nuorten aikuisten jäsenten vastaanottamiseen kirkkoon. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko -strategia vuoteen 2015, 1.) Kirkon tulee mielestäni tuntea nuorensa hyvin tarjotakseen kohderyhmälle sopivaa toimintaa ja pystyäkseen tukemaan nuoria heidän elämänvaiheessaan seurakuntanuorena. Tutkimukseni tarkoitus oli selvittää 15-21 -vuotiaiden aktiivisesti seurakunnan toimintaan osallistuvien nuorten antamia merkityksiä heidän seurakuntaelämäänsä suhteessa heidän muuhun olemiseensa yhteiskunnassa. Toteutin tutkimukseni Riihimäen seurakunnassa.

Riihimäen seurakunnassa painopisteitä toiminnalle vuoteen 2015 asti ovat esimerkiksi nuorten aikuisten kohtaaminen ja sitouttaminen seurakuntaan, monipuolinen raamattuopetuksen antaminen ja kristillisen kasvatuksen tukeminen. Riihimäen seurakunnan vahvuuksia ovat tällä hetkellä monipuolinen toiminta, ikäluokan hyvin tavoitettava rippikoulu sekä hyvin toimiva lapsi-, varhaisnuoris- ja nuorisotyö. (Yhteisellä tiellä – Riihimäen seurakunnan strategia vuoteen

2015, 1-4.) Nämä tavoitteet koskevat tutkimukseni kohderyhmää. Kirkon – samoin Riihimäen seurakunnan – tavoitteissa ja toiminnan painopisteissä näkyy se, että kirkolla on ikään kuin hätä siitä, miten nopeassa yhteiskunnan muutoksessa elävät nuoret saataisiin pysymään kirkon jäseninä ja seurakuntayhteisyydessä. Mielestäni tähän kysymykseen tulee lähteä hakemaan vastauksia nuorilta ja kysyä, mikä seurakunnan merkitys nuorille on.

Tutkimukseni lähtökohtana on se, että seurakuntanuori on nuori seurakuntalainen, joka osallistuu – syystä tai toisesta – aktiivisesti seurakunnan toimintaan. Seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvaa nuorta kuvaisi seurakuntanuoren lisäksi yhtä lailla termit nuori seurakuntalainen tai seurakuntalainen. On tärkeää muistaa, että myös ne nuoret, jotka eivät osallistu kirkon toimintaan, ole sen nimellisiä jäseniä tai usko Jumalaan, ovat seurakuntansa nuoria. Tämän tutkimuksen kohderyhmä on kuitenkin rajattu pelkästään toimintaan osallistuviin nuoriin seurakuntalaisiin.

Tämä tutkimus on tietynlaista stereotyyppien teoreettista pohdintaa, ja siten aina ajankohtainen. Kuka seurakuntanuori oikeasti on? Miten hän eroaa muista nuorista vai eroaako? Kuka luokittelee nuoren seurakuntanuoreksi: seurakuntanuoret itse vai muut ihmiset? Miksi seurakuntanuoret ovat mukana seurakunnan toiminnassa? Tutkimuksessani haluan kuitenkin ajatella seurakuntanuoria ennen kaikkea nuorina, jotka elävät yhteiskunnassa samojen aatteiden, normien ja arvojen maailmassa kuin muutkin nuoret tai nuorisoryhmät. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää seurakuntanuoren identiteettiin kytkeytyviä asioita ja sitä, mikä kaikkea seurakunnan aktiivinuoren identiteetistä on puhtaasti seurakuntanuoruutta – ja mikä pelkästään nuoruutta.

2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA

Tässä luvussa selvitän opinnäytetyöhöni liittyviä lähtökohtia, nuoruuteen ja identiteettiin liittyviä käsitteitä sekä aikaisempia tutkimuksia. Käsittelen nuoruutta elämänvaiheena, osana yhteiskuntaa ja nuorten uskonnollisuutta. Identiteettikappaleessa käsittelen sitä, miten nuoren identiteetti muodostuu ja mitä kaikkea siihen kuuluu. Otan esille myös uskontoidentiteetin sekä seurakunnan ja seurakunnan nuorisotyön. Koska jokainen nuori on yksilö, mielestäni on tärkeää pohtia nuoruutta ensin yleisesti, ja vasta sitten voi ymmärtää, mitä nuoren – ja tarkemmin seurakuntanuoren – identiteettiin liittyy.

2.1 Nuoruus osana elämänkaarta ja yhteiskuntaa

2.1.1 Nuoruus kehitys- ja elämänvaiheena

Nuori voidaan määritellä yhteiskunnalliseksi olennoksi, johon vaikuttavat yhteiskunta, kulttuuri, instituutiot, normit ja kaikki niihin liittyvä kehitys ja muutokset (Puuronen 2006, 63-64). Nuoruus on kehitysvaihe, jossa lapsi vähitellen löytää aikuisen minuutensa (Rantanen 2004, 46). Elämänvaiheena nuoruus on erityisen tärkeä, koska silloin nuori itse vaikuttaa kehitykseensä suhteessa ympäristöön. Nuoruuden aikana ihmisessä tapahtuu merkittäviä psyykkisiä ja psykososiaalisia muutoksia. (Puuronen 2006, 69.) Tällöin nuori saattaa käyttää paljon energiaa ja psyykkisiä voimavarojaan itsensä ymmärtämiseen (Almqvist 2004, 124). Myös erilaiset ryhmittäytymiset ja ryhmiin kuulumiset selkiytyvät nuoruudessa. Näitä ryhmiä voivat olla perhe, kaveri- ja kouluryhmät sekä työyhteisöt. (Dunderfelt 1990, 92; Puuronen 2006, 69.)

Valistuskirjailija, kasvatustieteilijä Jean Jacques Rousseau on jakanut ihmisen psyykkisen kehityksen viiteen vaiheeseen, ja neljäs niistä on 15:stä 20 vuoteen. Rousseau mukaan nuoruus ajoittuu juuri näihin ikävuosiin, jolloin ihminen aikuistuu saavuttaen mm. sukukypsyyden ja hänen tunteensa kypsyvät. (Puuronen 2006, 52.) Tutkimukseni kohderyhmä kuuluu tähän ikäluokkaan. Nuoruus-

den sijoittaminen elämänkaarelle on haastavaa, koska ihminen saattaa kokea elämänkaarensa eri tavalla kuin mihin tutkijat tai yhteiskunta määrittelevät hänen kuuluvan. Tyttöillä ja pojilla nuoruus saattaa myös ajoittua hieman eri tavalla: esimerkiksi tytöillä nuoruus kestää 13-19 ikävuoteen ja pojilla vastaavasti nuoruus on ikävuosina 14-22 (Puuronen 2006, 60).

Näinä ikävuosina ihminen yksilöllistyy, muodostaa itselleen elämänsuunnitelman ja kasvaa ajattelemaan erilaisia elämänalueita kuten uskontoa ja politiikkaa. (Puuronen 2006, 60.) Nuorisoiässä nuorella on jo takanaan elämää sen verran, että hänelle on kertynyt kokemuksia, hän on sisäistänyt monenlaisia asioita ja sielunelämä saattaa olla toisinaan hyvinkin dramaattista. Nuoresta voiaistia aikuisen olemuksen. (Turunen 1996, 102.) Itsenäisyyden näkyminen nuoruudessa ilmenee myös siinä, että nuoret etsiytyvät sellaisille elämän osa-alueille tai toimintoihin, joita vain he itse pystyvät hallitsemaan (Dunderfelt 1990, 94-95; Puuronen 2006, 60-61). Tällainen elämän osa-alue voi hyvin olla uskonnollisuus ja seurakunnan nuorisotyö.

Murrosiässä nuoren ajattelu, ymmärrys asioita kohtaan ja tunnot näistä saavat hänet kokemaan yhteyttä uusiin elämänilmiöihin (Turunen 1996, 103) eli looginen ja abstrakti ajattelu kehittyvät sekä kyky pohdiskella tunteita ja niiden syitä kehittyä (Almqvist 2004, 123). Nuoren identiteetin kehittyessä ja ajattelutavan muuttuessa nuori saattaa myös kohdata kriisejä, jotka voivat toimia kasvun mahdollisuuksina (Almqvist 2004, 125; Nurmi 1995, 256). Kriisillä tarkoitetaan jotakin elämässä tapahtuvaa tilannetta, mihin yksilöllä ei ole valmiita toimintamalleja (Jarasti & Sinervo 1999, 33). Kriisejä voivat aiheuttaa mm. herkkyyssosiaaliselle todellisuudelle ja sen aiheuttama häpeä, painostus yhteisöjen normeihin, itsensä vertaileminen toisiin nuoriin mm. seksuaalisessa mielessä, epäonnistumisen pelko ja arvottomuuden tunteet. Nämä kriisit ja nuoren herkkyyksille tasaantuvat vähitellen. (Turunen 1996, 103-107.)

2.1.2 Nuoret, yhteiskunta ja tutkimus

Tutkimalla nuoria voidaan selvittää nyky-yhteiskunnan ”pinnanalaisia virtoja” ja mahdollisesti myös ennakoita tulevaisuutta. Nuorilla on kyky ja valta kritisoida

ja muuttaa yhteiskuntaa – ja heille se on itsestäänselvyys. Vanhemmat sukupolvet saattavat kokea vastaavanlaiset muutokset uhkaaviksi. (Puuronen 2006, 12-15.) Suomessa esiteltyjen teorioiden mukaan sosiaalinen ympäristö vaikuttaa nuorten kehitykseen enemmän kuin biologiset tai fysiologiset lähtökohdat (Puuronen 2006, 62).

Nuoria 2000-luvulla tutkittaessa mielenkiintoisimpia kysymyksiä ovat olleet: ”Mikä on erityistä tämän päivän nuorisossa” ja ”Keitä nuoret ovat”? Nuoria tutkittaessa yksi suurimmista haasteista on ollut diskursiivinen eli looginen ja jäsentelevä ajattelu nuorista ja se, että yhteiskunnalliset ilmiöt ja -toiminnot eivät ilmeny nuorista yksiselitteisesti. Sukupuolinäkökulmasta nuoruus koskee tasavertaisesti molempia sukupuolia. Nuoruus on ajanjaksona suurin piirtein yhtä pitkä, ja molemmille sukupuolille yhteiskunnalliset ja nuoruuteen liittyvät ehdot ovat samankaltaiset. (Puuronen 2006, 17-18.)

Nuoruudesta on vasta viimeisen 100 vuoden aikana tullut selvästi muista elämänjaksoista erottuva ajanjakso. Kun nuoria halutaan ymmärtää 2000-luvulla, on tärkeää, että muistetaan nuorten tuntevan yhteisyyttä toisiinsa ja menneisyyteen. Myös nuoruuteen liittyvien ryhmien tarkastelu koetaan tärkeäksi yksilöiden ja yhteiskunnan tarkastelun lisäksi. (Puuronen 2006, 22-23.) Yksi nuorten ymmärtämiseen liittyvä näkökulma on myös se, että nuorten ymmärtäminen vaatii ”nuoren kokemusten ja niihin liittyvien merkitysten sekä merkitysten välisten suhteiden käsittämistä” (Puuronen 2006, 62).

2.2 Identiteetti

2.2.1 Identiteetti ja sen muotoutuminen

Identiteetti voidaan määritellä tulkinnoiksi, joita ihminen tekee itsestään ja joita muut tekevät ihmisestä. Yksilöitä tarkastellessa identiteetti on sekä päällepäin näkyvä että kuuluva minuus, mutta myös arvotettu minuus. (Saastamoinen 2007, 231.) Suuremmissa ryhmissä tai yhteisöissä identiteettiä pohtiessa voidaan puolestaan miettiä sitä, miten ”meidät” määritellään. (Saastamoinen 2007,

231; Bierhoff 1996, 391). Identiteetin voi määritellä myös sisäiseksi voimaksi, joka on syntynyt lapsuuden kokemuksen, toiveiden ja ominaisuuksien yhdistyessä sosiaalisiin mahdollisuuksiin sekä yhteisön arvoihin ja ihanteisiin (Almqvist 2004, 123).

On olemassa kahdenlaisia identiteettimääritelmiä: niitä, jotka on määritelty itsensä ulkopuolelta ja niitä, jotka ovat ihmisen omia näkemyksiä itsestään. Ulkoa tulevat näkemykset ovat muiden ihmisten tai ryhmien näkemyksiä esimerkiksi siitä, mihin sosiaaliseen kategoriaan kuuluu. (Saastamoinen 2007, 236.) Saastamoinen tarkoittaa tässä sitä, että joillakin ihmisryhmillä tai -yhteisöillä voi esimerkiksi olla tietynlainen vaatekoodi, minkä takia he erottuvat muusta ihmis-
massasta. Sosiaalinen identiteetti puolestaan tarkoittaa muiden ihmisten vaihtelevaa käsitystä siitä, kuka ihminen on, kun häntä arvioidaan eri konteksteissa eli tilannekohtaisesti. Yksilön identiteetti voidaan nähdä vain siten, että sitä vertailaan ”yhteisössä vallitseviin erottelujen järjestelmiin”. (Lähteenmaa 2000, 42.) Tämä tarkoittanee sitä, että ymmärtääkseen yksilön identiteettiä on vertailtava yksilöä muihin samassa tai eri ympäristössä eläviin ihmisiin. Ulkoa määritellyt identiteetit aiheuttavat yhteiskuntaluokkien luokittelua ja arvottamista (Saastamoinen 2007, 236).

Persoonallisissa- ja sosiaalisissa identiteeteissä on se ero, että persoonallinen identiteetti liittyy kaikkiin olemassa oleviin järjestyksiin ja sosiaalinen puolestaan pelkästään sosiaaliseen järjestykseen (Kuusela 2006, 50). Yksilön identiteetti on määritelmä, jossa yksilö itse määrittelee oman identiteettinsä eli kokemukset itsestään. Siinä yksilö miettii itseään suhteessa muihin ihmisiin ja sitä, miten koemme kuuluvamme erilaisiin sosiaalisiin kategorioihin. Yksilö voi myös tahdonvoimallaan ja valinnoillaan muokata itseään haluamansa kaltaiseksi. (Saastamoinen 2007, 236-237.)

Identiteetin muodostuminen ei ole koskaan yksiselitteistä tai sattumanvaraista (Mohanty 1992, 229; Kuusela 1995, 55). Identiteettiä voi kuitenkin hahmottaa tarkastelemalla ihmisen paikkaa sosiaalisessa todellisuudessa (Mohanty 1992, 229). Persoonallisuus ja identiteetti muodostuvat lapselle jo varhain latenssi-ikäisenä (Almqvist 2004, 45). Hall (1999) toteaa, että: ”täysin yhtenäinen, lop-

puunsaatettu, varma ja johdonmukainen identiteetti on fantasiaa” (Hall 1999, 23). Nuorten identiteettiä saattaa yhtäaikaaisesti muovata sukupuoli, etniset lähtökohdat, paikallisuus ja luokka-asetat (Puuronen 2006, 11). Identiteettikaavio (Liite 1) kuvastaa sitä, että identiteettiin sisältyy monia piirteitä ja ne voi liittää kehen tahansa tarkastelun kohteena olevan yksilön identiteettiin. Identiteetti muuttuu sen mukaan, missä asiayhteydessä yksilöstä puhutaan ja kuinka asia esitetään (Hall 1999, 28). Identiteetin määrittelyn yhteydessä voidaan puhua myös modernisaatiokehityksestä ja yhteiskunnan rakenteellisista muutoksista. Tutkimalla yhteiskuntaa ja sen muutoksia ymmärrämme paremmin omaa menneisyyttämme. (Saastamoinen 2007, 232.)

Roolidiffuusion eli erilaisten roolien siirtyminen ryhmältä toiselle ja identiteetin ristiriidat kuuluvat nuoruuteen. Erik Erikson on luonut tähän liittyen ego-identiteetin käsitteen. Sen avulla pyritään ymmärtämään ihmisen kokemusta yksilöllisyyden jatkuvuudesta ja sosiaalisista tilanteista, vaikka ihmisellä olisi paljon sisäisiä kriisejä. (Puuronen 2006, 66-67.) Oletan, että kehitys yhteiskunnassa on kuitenkin jatkuvaa, ja nuorisoon liittyvät teoriat eivät välttämättä ole ajankohtaisia enää seuraavan sukupolven kohdalla. Moderni yhteiskunta vaatii ihmisiltä oman toiminnan ja itsensä arvioimista sekä jatkuvaa refleksiivisyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että on oltava koko ajan tietoinen siitä, kuka on ja mitä tekee. Kaikki eivät kykene tähän (Saastamoinen 2007, 232.), vaikka identiteetti perustuukin siihen, että ihminen kokee itsensä ehyeksi, ja ymmärtää tekemänsä asiat ja niiden merkityksen (Almqvist 2004, 124).

2.2.2 Uskontoidentiteetti

Uskonnollisen identiteetin etsiminen on yhteydessä nuoren maailmankuvan muodostumiseen. Lapsuuden kiintymyssuhteilla on merkitystä siihen, millainen Jumala-suhde ihmisellä tulee myöhemmin elämässään olemaan. Turvallisesti kiintyneet lapset luovat tutkimusten mukaan helpommin Jumala-suhteen. (Durkin 1996, 55; Halme 2010, 65). Kiintymyssuhteita enemmän uskontoidentiteetin muotoutumiseen vaikuttaa nuoruusiä ja siinä käsitellyt hengelliset asiat. Nuoruusiässä uskontoidentiteetin muotoutuminen perustuu uskon sisällön selkiytymiseen eli siihen, mikä on yksilön henkilökohtainen käsitys siitä, mihin usko.

Uskonnollisen identiteetin kypsyminen vaatii tarkkaa perehtymistä uskon sisältöön – ja lopulta se selkiintyy ihmiselle muun kehityksen kautta. (Jarasto & Siervo 1999, 208.) Tähän liittyen oletan myös, että jokaisella yksilöllä on uskontoidentiteetti riippumatta siitä, onko käsitys jumaluudesta monoteistinen, polyteistinen tai ateistinen.

Nuoret omaksuvat sosiaalistumisen kautta ympäristönsä arvoja ja tiedostavat sen avulla, mikä on oikein ja mikä on väärin. Arvojen ja moraalikäsitteiden avulla he tarkastelevat maailmaa luoden omasta maailmankuvastaan kokonaisuuden. (Helve 1997, 141.) Saastamoisen (2006) mukaan ihmisen käsitys itsestään ennen tieteellistä vallankumousta pohjautui lähinnä uskontoon ja sen näkemyksiin ihmisestä hyvänä ja pahana. Nykypäivänä ihmisestä tiedetään paljon enemmän ja ajan kuluessa ihminen on itse määritellyt sen, millainen ihmisen tulisi olla. (Saastamoinen 2006, 138-139.) Suomessa kristinuskolla on ollut hallitseva asema jo vuosisatoja, ja sen uskomukset ja arvot toimivat ihmisiä yhdistävinä tekijöinä (Helve 1997, 146). Uskonnot, kuten kristinusko, myös yleensä kannustavat ihmisiä prososiaaliseen käyttäytymiseen esimerkiksi saarnojen sisältöjen avulla (Bierhoff 1996, 391). Prososiaalinen käyttäytyminen tarkoittaa sitä, että omalla käytöksellä on positiivisia vaikutuksia, ja se parantaa juuri nimenomaan toisten ihmisten hyvinvointia (Helsingin yliopiston kirjasto 2012). Saarnat korostavat lähimmäisenrakkautta ja antamisen hyvyyttä, ja ne saattavat ohjata ihmisiä altruistiseen eli epäitsekkääseen käytökseen (Bierhoff 1996, 391).

Uskonnoilla on pitkät perinteet ihmiskunnan historiassa, mutta nykyisessä yksilön ajattelumaailmaa korostavassa yhteiskunnassa monet kieltävät uskonnon merkityksen (Halme 2010, 62). 1990-luvulla tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, etteivät nuorten asenteet ja arvot ole riippuvaisia poliittisista, uskonnollisista tai muista ideologioista (Helve 1997, 160). Omien havaintojeni perusteella tämä nuorten tapa kokea ja ajatella heihin vaikuttaneista asioista on nähtävissä myös nykyisin. Saastamoisen (2006) mukaan kristinusko vaikuttaa nykypäivänäkin monissa eettis-moraalisissa näkemyksissä ohjaillen kulttuuriamme moraalisesti ”oikeaan suuntaan” eli hyviin tekoihin (Saastamoinen 2006, 138). Yhteiskunta ei vaikuta meihin koskaan suoraan eikä ole mahdollista, että ihminen toimisi pelkästään yksilön omien syiden pohjalta. Niiden välissä ovat aina rakenteet.

(Kuusela 2006, 47.) Tästä voi olettaa, että ihminen ei välttämättä ole aina tietoinen siitä kaikesta, mikä häneen vaikuttaa eivätkä ihmisen omat kokemukset välttämättä vastaa todellisuutta.

Sekä 1990-luvun nuoret että 2000-luvun nuoret kasvavat laman muokkaamassa yhteiskunnassa, ja oletan, että sen vaikutus heihin on suuri. Yhteiskunnan ollessa muutoksessa perinteiset rakenteet rappeutuvat ja muuttuvat nopeasti. Kun ympäristön ja muun maailman asiat koetaan vaikeasti hallittaviksi, ihminen kokee, että ainoiksi hallittaviksi asioiksi jää oma käsitys itsestään eli identiteetistä. (Johansson 2000, 83.) Tässä voi olla myös kyse uskontoidentiteetin etsimisestä ja siitä, että nuori haluaa elämäänsä turvaa. Nuoret ovat tällä hetkellä muuta väestöä vähemmän uskonnollisia, mutta he suhtautuvat muita väestöryhmiä avoimemmin muihin uskontoihin. Kristinuskko ei ole nuorille samalla tavalla auktoriteetti kuin mitä se on tai on ollut vanhemmalle väestölle. Nuorille on tärkeää saada koostaa maailmankatsomuksensa itsekseen ja heitä kiinnostaa löytää vastauksia kysymyksiinsä elämästä. (Kääriäinen, Niemelä & Ketola 2003, 219.)

2.3 Seurakunta ja seurakunnan nuorisotyö

2.3.1 Seurakunta

Sana seurakunta pohjautuu kreikankielen sanaan ekklesia, joka tarkoittaa kansankokousta (Paananen 2005, 111.) Seurakunnan sanotaan olevan pyhien yhteisö, jossa toimitetaan oikeaoppisesti sakramentteja ja opetetaan puhtaasti evankeliumia (Mannermaa 1975, 111-113). Seurakunnan tunnusmerkkejä ovat sana ja sakramentit. Seurakunnasta sanotaan myös, että se elää seurakuntalaisten kokemuksissa, toiminnassa ja ajattelussa, mutta sen voi määritellä myös siten, että se on paikkakunnalla sijaitseva kirkko (Huotari 1992, 11-12).

Seurakunnassa on sekä todellisia että nimellisiä jäseniä. Kirkko elää keskellä ”jumalattomien joukkoa” eli niitä, jotka eivät usko Jumalaan tai jumaluuteen. Todellisia ja nimellisiä jäseniä ei voi erotella toisistaan, koska ainoastaan Juma-

la tietää, miten asia todellisuudessa on. Ihminen ei voi koskaan määritellä, kuka on todellinen kirkon jäsen ja kuka ei. Jokainen voi nähdä konkreettisesti kirkkorakennuksen, mutta varsinainen kirkko ja seurakunta on aina salattu tai kätkeyty. (Mannermaa 1975, 122-123.)

2.3.2 Rippikoulu

Rippikoulu on osa kirkon jatkuvaa kasteopetusta. Rippikoulun arvoperustana toimii Jumalan rakkaus eli armo. Nuori on kastettu seurakunnan jäseneksi ja Kristuksen opetuslapseksi, ja ”rippikoulun tehtävänä on auttaa nuorta elämään ja ymmärtämään sitä uskon todellisuutta, josta hän on pyhässä kasteessa tullut osalliseksi.” (Elämä – usko – rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 6-8.) Ensimmäiset leirimuotoiset rippikoulut pidettiin vuonna 1937 Nurmijärven seurakunnassa (Porkka 2005, 82-83). Rippikoulun voi käydä yksin tai ryhmässä, ja perinteisen leirimuotoisen rippikoulun vaihtoehtona on mahdollista suorittaa päivä-, ilta- tai vaikkapa vaellusmuotoinen rippikoulu. Suomalaisista 15-vuotiaista nuorista käy rippikoulun n. 84 % (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Mitä on rippikoulu?).

Rippikoulua seuraa konfirmaatio, jossa Jumala vahvistaa pyhässä kasteessa lahjoittamiaan uskoa ja rakkautta. Konfirmaatiossa nuoret tunnustavat uskonsa kolmiyhteiseen Jumalaan, heidän puolestaan rukoillaan ja he saavat siunauksen. Konfirmaation jälkeen nuorilla on oikeus osallistua ehtoolliselle yksin. (Elämä – usko – rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001, 6-8.) Konfirmaatio oikeuttaa myös kummiuteen ja oikeuteen asettua ehdolle seurakuntavaaleissa 18 vuotta täytettyään.

2.3.3 Seurakunnan nuorisotyö

Seurakunnan nuorisotyö on kasvatustyön muoto rippikoulun käyneiden nuorten parissa. Seurakunnassa tehdään ennen nuorisotyötä varhaisnuorisotyötä ja pidetään rippikoulut. Yleensä rippikoulun jälkeen nuoret löytävät nuorisotyön toiminnan pariin. Nuorisotyöhön kuuluu olennaisesti esimerkiksi isostoiminta.

Riihimäen seurakunnan nuorisotyö tarjoaa kasvatukseen ja nuorten tukemiseen liittyvää toimintaa, joita toteuttavat kirkon nuorisotyönohjaajat. Riihimäen seurakunnalla on nuortentila Narnia ja erilaista viikkotoimintaa. Seurakunnan viikkotoimintaan kuuluu esimerkiksi isoskoulutus, nuortenilta, avointen ovien ilta eli Olkkari, isoskoulutuksen jatkokurssi eli jättiskoulutus, kitarakerho, bändikerho ja salibandya. Viikkotoimintojen lisäksi seurakunta järjestää leirejä ja retkiä, Moonlight-messuja ja pelkästään nuorille aikuisille suunnattua toimintaa. (Riihimäen seurakuntanuoret i.a. Nuoret.)

Nuorille seurakuntayhteys esimerkiksi nuorisotyön kautta merkitsee sekä fyysistä että henkistä tilaa, jossa on mahdollisuus oman uskon kohtaamiseen (Paananen 2005, 112). Kirkon nuorisotyöstä – ja eritoten Riihimäen seurakunnassa tehtävästä nuorisotyöstä – on vaikeaa antaa yksiselitteistä kuvaa. Kirkon nuorisotyön sisältöön vaikuttavat monet eri asiat kuten toiminnoista vastaavat vaihtelevat työntekijät, vaihtuvat nuoret sekä toiminnan monimuotoisuus itsessään. Nuoret myös osittain itse tekevät nuorisotyöstä näköistään esimerkiksi avustamalla nuortenmessujen saarnoissa tai musiikin tekemisessä. Myös seurakunnan nuorisotyöhön osallistuvien nuorten määrää on vaikeaa arvioida, koska määrät muuttuvat jatkuvasti uusien ikäluokkien myötä eikä osallistuminen ei ole täsmällisen säännöllistä. Seurakunnan nuorisotyöhön osallistuminen on tietty elämänvaihe nuorille rippikoulun jälkeen eikä siihen osallistuminen velvoita nuorta mihinkään.

2.3.4 Isostoiminta

Isoskäytännöt kehittyivät 1940-luvun vaihteessa leirimuotoisen rippikoulun rinnalla, kun isosten merkitys ja tarve leireille huomattiin. Isosia rippikouluissa on kuitenkin ollut jo 1930-luvulta asti. Järjestäytynyt isoskoulutus alkoi 1960-luvulla. (Porkka 2005, 82-83.) Isosten rooli rippileireillä on toimia välittäjänä rippikouluilaisten ja työntekijöiden välillä sekä ryhmänohjaajana rippikoululaisille. Isokset ovat rippikoululaisille esikuvia, luottohenkilöitä, hengenluojia ja samalla tavalla kavereita kuten isoveljet ja -siskot nuorille ovat. (Porkka 2004, 14.) Isosen tehtäviin kuuluu muun muassa pienryhmien ohjausta, hartauksien ja iltaohjelmien valmistelua, vapaa-ajan suunnittelua ja rippikoululaisten kanssa olemista, raa-

matturyhmien ohjausta sekä käytännön askareita kuten iltapalan laittamista (Porkka 2005, 85; Porkka 2004, 68). Tutkimuksissa on ilmennyt, että isostoimintaan osallistuneet ovat sitoutuneet ikäisiään enemmän kristilliseen käsitykseen Jumalasta (Porkka 2004, 15).

Tutkimusten perusteella voi myös sanoa, että isosten määrä on suurin piirtein yhtä suuri jokaisessa suomenkielisessä hiippakunnassa (Porkka 2004, 32). Vuosittain isosena toimii n. 13 000 nuorta ja isoskoulutukseen osallistuu yli 22 000 nuorta (Porkka 2005, 84). Isostoiminnan suosion syyksi sanotaan se, että nuoret haluaisivat kokea oman rippikoulunsa uudelleen, saada tutustua muihin nuoriin ja pitää yhteyttä Jumalaan. Isostoiminnan aikana nuoret myös etsivät omaa identiteettiään ja pohtivat omaa paikkaansa yhteisössä (Porkka 2004, 13).

Seurakunnissa isoskoulutusten tärkein tavoite on isoskoulutettavien hengellisen kasvun tukeminen ja ryhmänohjaajataitojen kehittäminen. Samalla nuoret saattavat etsiä rooliaan rippikoululaisesta isosen rooliin. Isoskoulutuksien teemoja ovat esimerkiksi hartaus- ja jumalanpalveluselämään tutustuminen, isosen tehtävien pohtiminen ja nuoren seurakuntaidentiteetin vahvistaminen. (Porkka 2005, 94.)

2.4 Aiemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset

Seurakuntanuoria käsitteleviä tutkimuksia ei ole tehty lukuun ottamatta Tiina Virkkusen (2008) opinnäytettä. Ylemmän AMK:n opinnäytetyössään Virkkunen tutki seurakuntanuorten antamia merkityksiä seurakuntanuoruudelle ja seurakunnan toimintaan osallistumiselle. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä merkityksiä seurakunnan nuorisotoiminnalla on toimintaan osallistuvilla nuorilla ja millainen identiteetti seurakuntanuorella on. Tutkimusaineistona Virkkusella oli kahden eri paikkakunnan seurakunnan nuorten kirjoitelmia otsikkona ”Elämäni seurakuntanuorena”. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja aineistot analysoitiin fenomenologis-hermeneuttisesta näkökulmasta. Tutkimusaineiston analyysissa käytettiin myös narratiivisia keinoja. (Virkkunen 2008, 27-31.)

Virkkusen (2008) tekemän tutkimuksen mukaan voi sanoa, että seurakuntanuori on henkilö, joka on aktiivisesti mukana seurakunnan nuorisotoiminnassa (Virkkunen 2008, 59). Tutkimukseen osallistuneet nuoret kuvasivat seurakuntanuorta myös uskovaksi nuoreksi ihmiseksi, joka on iältään 15-21 -vuotias. Nuoret olivat sitä mieltä, että seurakuntanuoret pääsääntöisesti uskovat Jumalaan ja haluavat elää Raamatun opetuksien mukaisesti. Joku pohti seurakuntanuori -käsitettä siten, että ehkä se tarkoittaakin uskon nuoruutta. Uskon määrää ei kuitenkaan nuorten mielestä voi mitata mitenkään. Moni nuori oli myös sitä mieltä, että seurakuntanuoret ovat tavallisia nuoria. Lähes kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että seurakuntanuoruus ei näy päällepäin mitenkään. (Virkkunen 2008, 39-44.)

Yhteenvedona Virkkusen (2008) tutkimustuloksista voi sanoa, että uskonasiat, yhteisöllisyys ja samanhenkisyys muiden nuorten kanssa olivat seurakuntanuorille tärkeitä. Mielenpito seurakuntanuoruudesta olivat yleisesti positiivisia. Seurakuntanuoruus toi haasteita nuorille siten, että osa kirjoitelman kirjoittaneista oli kohdannut syrjintää ja ennakkoluuloja. Myös perheen mielenpito vaikuttivat siihen, osallistuiko nuori aktiivisesti seurakunnan nuorisotoimintaan vai ei. Virkkunen pohtii johtopäätöksissään mm. iän, sukupuolen, kulttuurierojen, isoisuuden, kodin sekä yhteisön ja ystävien merkityksiä seurakuntanuoruudessa. Seurakuntanuoruus koettiin myös harrastuksena. (Virkkunen 2008, 59-71.)

Seurakuntanuoren määrittelystä tekee mielestäni haastavan se, että jokainen ihminen on erilainen. Ihmistä tarkastellessa on aina muistettava, että häntä tulee arvioida kulttuuri- ja historiasidonnaisesti (Saastamoinen 2006, 138). Tähän liittyen oletan, että uskonnon merkitys nuorille on ollut aiemmin vahvempi ja silloin myös käsitys seurakuntanuorista on ollut erilainen kuin nykyään. Nuoria tulee mielestäni tarkastella ja vertailla sosiologisesti eri aikakausina löytääkseen vastauksen siihen, mitä nuoret tänä päivänä ovat.

Jaana Lähteenmaa (2000) on myös tutkinut väitöskirjassaan nuorisokulttuureja, niihin liittyviä ilmiöitä sekä vertaisryhmäkulttuureja. Tutkimusta tehdessään hän otti huomioon yhteiskunnan rakenteen, ja tutki sitä, miten eri nuorisokulttuurit liittyvät sosiologien pohtimiin myöhäis- tai postmoderneihin aikakausiin ja yh-

teiskunnassa tapahtuviin muutoksiin. Tutkimuksen tavoitteena oli myös saada selville, mitä ulottuvuuksia vertaisryhmiin kuulumisella on ja mikä saa nuoret liittymään kyseisiin ryhmiin. (Lähteenmaa 2000, 9.) Tutkimustulokset kertovat mm. siitä, että nuoret kuuluvat useaan eri ryhmään samaan aikaan ja nuoren intensiteetti eli tunnesitoutuminen eri ryhmiin vaihtelee (Lähteenmaa 2000, 34-35). Kävi myös ilmi, että ne nuoret, jotka sukkuloivat eri yhteisöissä ovat useimmiten psyykkisesti vahvoja ja sosiaalisissa tilanteissa joustavia (Lähteenmaa 2000, 73). On myös mahdollista, että tiettyjen alakulttuurien yleistyminen tietyinä aikana viittaa johonkin yhteiskunnallisen tilanteen tai ilmiön työstämiseen (Lähteenmaa 2000, 39).

Peruskoulun 13-16 -vuotiaille nuorille toteutettu Zest-tutkimus pyrki kannustamaan nuoria löytämään ja kehittämään omia vahvuuksiaan (Kuure & Perttu 2007, 8). Tutkimuksessa kävi ilmi nuorten tärkeänä pitämiä arvoja. Nuoret eivät kokeneet uskonnollisten arvojen kuten henkistymisen, seurakunnan toiminnan tai elämän merkityksellisyyden vaikuttavan heidän ajatuksiinsa ja elämäänsä millään tavalla. Nuoriin ei vaikuttanut heidän omasta mielestään myöskään poliittiset, taloudelliset tai yhteiskunnalliset asiat. (Kuure & Perttu 2007, 185-187.)

3 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

Nuoret ovat mielestäni seurakunnan tulevaisuus, koska heidän osallisuudella turvataan seurakunnan toiminnan jatkuvuus tulevaisuudessa. Siitä syystä tutkimuksen tavoitteena oli ymmärtää seurakuntanuoria paremmin osana yhteiskuntamme nuorisoa ja kirkkoa. Tavoitteena oli saada seurakuntanuorten ajatuksia muiden ihmisten tietoisuuteen, määritellä seurakuntanuori-käsitettä sekä auttaa Riihimäen seurakunnan nuorisotiimiä tuntemaan seurakuntanuriaan paremmin. Tuntemalla nuorensa seurakunnan työntekijät pystyvät paremmin tukemaan heitä seurakuntanuoruudessa ja yleisesti nuoruutta koskevissa asioissa.

Opinnäytteeni päätarkoitus oli selvittää, kuka on seurakuntanuori. Tutkimuksessani selvitin myös, millaisina seurakuntanuoret kokevat itsensä ja seurakuntanuoruuden sekä mitkä ovat heidän näkemyksiinsä vaikuttaneet asiat ja ilmiöt. Hain vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Mitä piirteitä tai ominaisuuksia seurakuntanuoret määrittelevät itseensä ja seurakuntanuorena olemiseen kuuluvan? Miksi ja miten nuoret ovat lähteneet mukaan seurakunnan toimintaan? Mitä seurakuntanuoren elämään kuuluu ja miten se heijastuu heidän muihin elämän osa-alueisiinsa? Mitä seurakuntanuoret ajattelevat elämästä ja arvoista? Tarkoitus oli myös selvittää, päteekö Tiina Virkkusen (2008) tekemän ylempään ammattikorkeakoulun opinnäytetyö seurakuntanuorten identiteetistä Riihimäen seurakuntanuoriin.

Aiemmat tutkimukset nuorista osana seurakuntaa ovat keskittyneet lähinnä nuorisotyöhön tai isoisuuteen, mutta nuorten ajatuksia siitä maailmasta, jossa he nimenomaan seurakuntanuoren roolissa elävät, ei ole selvitetty paljoakaan. Se on mielestäni yllättävää, koska uskonnollisuus ei ole mediassa ollut 2000-luvulla enää ns. "muodikasta" ja tämä muutos yhteiskunnan ajattelutavoissa vaikuttaa myös nuorten suhtautumiseen. Mielestäni on ajankohtaista kysyä, että mikä antaa nuorille rohkeutta olla valtaväestöstä eroavia?

Toinen ajankohtainen seurakuntanuoriin liittyvä asia on se, että seurakunnan nuorisotyön sanotaan olevan nuorille harrastus muiden joukossa. Omien koke-

muksieni mukaan nimenomaan osa seurakuntanuorista on tätä mieltä. Kunnat ja järjestöt tarjoavat nuorille mahdollisuuksia samankaltaiseen nuorisotoimintaan, mutta silti osa nuorista valitsee juuri nimenomaan seurakunnan. Onko seurakunnan nuorisotyö siis nuorten mielestä harrastus vai tekeekö hengellinen ulottuvuus siitä jotakin enemmän? Vastaukset näihin kysymyksiin löytyvät nuorilta, ja toivon, että tutkimukseni antaa niistä viitteitä nuorten arvoja, vertaisryhmäsuhteita ja muuta elämää käsiteltäessä.

Identiteetillä tutkimuksessani pyrittiin luomaan kokonaiskuva nuoren elämästä seurakunnassa sekä tutustumaan nuoren ja ympäröivän todellisuuden suhteisiin vaikuttavana tekijänä seurakuntaidentiteetin kehityksessä. Tutkimustulosten avulla on siis mahdollista tukea seurakuntanuoria tai kehittää toimintaa heidän tarpeitaan vastaavaksi. Tutkimus ei kuitenkaan varsinaisesti käsittele sitä, mitä seurakuntanuoret haluavat ja tarvitsevat kirkolta – vaikkakin vastauksia myös tähän saattaa ilmetä. Tutkimus saattaa antaa viitteitä seurakuntatyön vaikuttavuudesta.

4 TUTKIMUSPROSESSIN KULKU

Kokonaisuudessaan tutkimukseni kesti vajaan vuoden. Keväällä 2012 ehdotin Riihimäen seurakunnalle tekeväni kokonaisvaltaisen tutkimuksen seurakuntanuorista, ja sekä minun että Riihimäen seurakunnan nuorisotiimin yhteinen intressi seurakuntanuoria ja heidän tuntemistaan kohtaan käynnisti tutkimuksen. Aloitin tutkimukseni tekemällä hankkeen Riihimäen seurakunnalle keväällä 2012, jolloin myös opinnäyteyhteistyö varmistui. Tein hankkeena kyselylomakkeen, joka koski seurakuntanuorten identiteettiä sekä havainnoin Riihimäen seurakunnan nuorisotoimintaa. Kyselyä ja havainnointimateriaalia, jotka olin opinnäytteestä eriävässä hankkeessa tehnyt, käytin luontevasti myöhemmin aineiston keräämiseen ja tutkimustuloksien tukemiseen. Hankkeeni aikana keväällä 2012 tutustuin myös lähdemateriaaliin nuorisosta, identiteetistä ja seurakunnasta, ja loin teoriapohjan tutkimukselleni.

Virkkunen (2008) toteaa seurakuntanuoria koskevassa tutkimuksessaan, että:

Seurakuntanuoruus on vaikea tutkimuskohde, koska se on jotain konkreettista ja mitattavaa, mutta samalla sosiaalista johon liittyy psyykkisiä ja hengellisiä kokemuksia. Tämän vuoksi päädyin keräämään tutkimusaineiston kirjoittamalla seurakuntanuorilla kirjoitelmia heidän omasta elämästään ja arjestaan seurakunnan toiminnassa (Virkkunen 2008, 31.)

Perustelu tälle valinnalle on se, että tutkittavan olisi helpompaa kirjoittaa kokemuksistaan kuin kertoa henkilökohtaisesti niistä kasvotusten tutkijalle (Virkkunen 2008, 31). Olen Virkkusen kanssa samaa mieltä siitä, että seurakuntanuoruus on haastava tutkimuskohde ja että siihen liittyy monentyyllisiä kokemuksia eri elämän- ja identiteetin osa-alueilta. Identiteettiin liittyy paljon erilaisia piirteitä (LIITE 1), joten erilaisten suurien ryhmien identiteetin täydellinen määrittäminen on erityisen haastavaa – ellei mahdotonta.

Mielestäni seurakuntanuoruus tai identiteetti ei ole mitenkään mitattavissa, koska jokainen nuori on yksilö ja siten myös jokainen mielikuva tai kokemus seurakuntanuoruudesta on erilainen. Uskon kuitenkin, että on mahdollista selvittää

esimerkiksi hyvin suunnitellun kyselyn avulla, kuinka paljon seurakuntanuoret tiettyjä piirteitä itseensä liittävät. Haastattelututkimus on hyväksi siinä tilanteessa, jossa tutkittava aihe on tutkittavalle henkilölle arka (Hirsjärvi ym. 1997, 199-200), jolloin on siis mahdollista, että muu ryhmä tukee arkaa yksilöä. Olin aineistonkeruun menetelmiä suunnitellessani varma siitä, että nuoret ovat tietoisia itsestään seurakuntanuoren roolissa ja osaavat kertoa kokemuksistaan kuten muutkin ihmiset, joten heidän haastatteluaan ei tarvinnut pelätä.

Olen käyttänyt opinnäytetyötä tehdessäni sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Käytin molempia menetelmiä, jotta tutkimustuloksissa näkyisi lopulta sekä yleispätevää tietoa Riihimäen seurakuntanuorista laajemmalla otannalla että laadullista tietoa ymmärtämisen avuksi. Tutkimukseni aineistonkeruu on toteutettu kahdessa osassa. Ensimmäiseksi aineistonkeruun menetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen kyselytutkimus, missä oli mahdollista saada laajempi otanta kohderyhmästä ja siten selvittää, millaisia seurakuntanuoret ovat Riihimäen seurakunnassa. Kyselylomakkeen vastauksien pohjalta toteutin ryhmähaastattelun, johon osallistui viisi, sattumanvaraisesti valittua, Riihimäen seurakunnan toimintaan osallistuvaa nuorta. Ryhmähaastattelu on kvalitatiivisen tutkimuksen metodi ja se tukee tutkimuksessani juuri nimenomaan seurakuntanuoruuden ja seurakuntanuorten identiteetin ymmärtämistä.

Tutkimukseni painotus on kvalitatiivisen tiedon keräämisessä ja seurakuntanuorien ymmärtämisessä, mutta kokonaiskuvan kannalta kyselytutkimuksella saadaan sellaista tietoa koko seurakuntanuorten ryhmittymältä, mikä olisi vaikeaa puolestaan selvittää haastattelun avulla. Mitä useampaa menetelmää käyttää, sitä totuudenmukaisempi saatu tieto on. Monen tutkimusmetodin käyttöä kutsutaan triangulaatioksi ja siinä samaa ilmiötä tutkitaan monesta eri suunnasta. Tutkimukseni on triangulaation muodoista monimetodi-menetelmä, jossa on käytetty monia eri keinoja aineiston- ja tiedonkeruussa. (Metsämuuronen 2008, 60.) Tutkimuksessani kerään ja määrittelen seurakuntanuoreen liittyvää käsitteistöä Virkkusen (2008) tutkimuksen rinnalla sekä pyrin tuomaan tutkimuksessani uutta tietoa tutkimalla myös seurakuntanuorten lapsuutta sekä arvo- ja maailmankuvakäsityksiä. Tutkimuksen toteutusympäristö on Riihimäen

seurakunta, jossa oli vuonna 2011 yhteensä 22858 jäsentä (Kirkkohallitus 2012, Seurakuntien väkiluvut vuonna 2011).

4.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkimukseni tavoittelee seurakuntanuorten kokemusten, heidän elämäänsä liittämien merkitysten ja yhteisön vaikutuksen ymmärtämistä. Tutkimukseni metodologia koostuu metodeista ja aineistonkeruu -menetelmistä, joilla on mahdollisuus selvittää millaisia tutkimuskohteenani ovat seurakuntanuoret ovat ihmisinä. Kaikissa ihmisistä tutkivissa tutkimuksissa on jo valmiina erilaisia ennakkokäsityksiä (Laine 2007, 28), ja niin myös tässä tutkimuksessa. Erilaiset tulkinnat ja johtopäätökset ovat merkittävässä asemassa tutkimukseni kulkua.

4.1.1 Fenomenologinen lähtökohta

Tutkimukseni on luonteeltaan fenomenologinen. Fenomenologia tutkii ihmisen omaa suhdetta ja näkemyksiä siihen elämään ja todellisuuteen, jossa ihminen elää. Fenomenologia sopii erityisen hyvin niihin tutkimuksiin, joita ei ole aiemmin tutkittu sekä ajallisesti muuttuvien kohteiden tarkastelumenetelmäksi. (Laine 2007, 28-29.) Seurakuntanuorista tehtyjä tutkimuksia ei ollut tutkimusta tehdessäni kovinkaan montaa. Jotta ennako-oletukset seurakuntanuoria kohtaan vähenisivät, oli tärkeää selvittää nuorten ajatuksia ja kokemuksia heidän omasta elämästään seurakunnassa. Fenomenologia sopii tutkimusmetodiksi hyvin, jos tutkimuskohteesta on jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa vahvat esioletukset. Tutkijan kannalta metodi vaatii kaikkien tutkimusvaiheiden ajan perusteiden pohtimista, koska tutkijan ensisijaiset lähtökohdat tutkimukselle ovat omat käsitykset ihmisistä, kokemuksista ja erilaisista merkityksistä. (Laine 2007, 28.)

Fenomenologia tutkii kokemuksia ja ilmiöitä sellaisinaan kuin ne tutkimusvaiheessa ilmenevät (Vilkkä 2005, 136; Metsämuuronen 2008, 18). Uskon, että fenomenologian tutkimat kokemukset ovat osittain erilaisia jokaisella seurakuntanuorella, koska ihmisten kokemukset maailmastaan ovat tilannesidonnaisia eli kaikki ympärillä oleva, vallitsevat mielialat ja muut vaikuttavat asiat vaikuttavat

kokemuksen syntymiseen. Joku voi kokea asian aistiensa avulla ja jonkun kokemus syntyy ollessaan vuorovaikutuksessa esimerkiksi toisten ihmisten tai luonnon kanssa. Myös ihmisen suhde kulttuuriin ja yhteisöt ovat merkitsevässä roolissa, kun pohditaan yksilöiden todellisuutta. Kokemukset puolestaan määrittyvät monien eri merkitysten mukaan. (Laine 2007, 29.) Ihmisten käsitykset voivat vaihdella samaankin asiaan liittyen riippuen esimerkiksi iästä tai kokemuksista (Metsämuuronen 2008, 34). Tämä kaikki tekee tutkijan valitsemista analyysimenetelmistä ja hänen omista valmiuksistaan tärkeitä – ja puolestaan tutkimusaineistosta rikkaan, mutta haastavan.

4.1.2 Hermeneuttinen metodi

Jos fenomenologia tutkii ihmisen suhdetta omaan todellisuuteensa, niin hermeneutiikka on puolestaan teoria siitä, miten kyseisiä ihmisen kokemuksia voi ymmärtää ja tulkita (Laine 2007, 31). Käytän tutkimukseni lopullisessa tulkintaja analyysivaiheessa hyödykseni hermeneuttista metodologiaa. Hermeneutiikan avulla etsitään johtopäätöksille sääntöjä, joiden avulla voi selvittää, mikä tulkinta on parhaiten tutkittavan yksilön todellisuutta vastaava. Hermeneuttisessa metodissa on myös vahvasti läsnä tutkijan oma esiymmärrys, mikä voi tarkoittaa esimerkiksi, että tutkija on itse ollut joskus tutkittavien kanssa samassa elämäntilanteessa. Juuri tämä tutkijan esiymmärrys on edellytys merkitysten ymmärtämiseen. Tulkitsemisvaiheessa on tärkeää miettiä tutkijan ja tutkittavan suhdetta kyseiseen asiaan ja sitä, onko heillä mahdollisesti samanlaisia kokemuksia asiasta. (Laine 2007, 31-33.)

Tutkimusaineistoni on koottu kysely- ja haastattelumenetelmin. Etenkin haastatteluaineistoa tulkitessani hermeneuttinen metodi on merkityksellinen. Hermeneuttinen tutkimus painottuu ihmisten keskinäiseen kommunikointiin, mihin liittyvät tulkinnan kannalta merkitykselliset sekä kielelliset että muut keholliset ilmaisut kuten eleet ja ilmeet. Ainoa tapa tutkia merkityksiä on tulkitseminen ja mahdollisimman syvä ymmärtäminen. (Laine 2007, 31.) Käytän haastatteluaineiston keruussa videonauhoitusta, jolla pyrin saamaan myös kehon ilmaisuja tarkasteltavaksi. Uskon, että ryhmähaastattelussa kehonkieli ja sillä ilmaistut myöntyvät- tai eriävät mielipiteet esimerkiksi pään ”nyökyttäminen” tai ”pudista-

minen” ovat oleellisia ryhmän välisessä kommunikoinnissa ja ehkä myös haastatteluilmapiirin selvittämisessä.

4.2 Kyselytutkimus

Tutkimukseni ensimmäinen aineisto kerättiin kyselytutkimuksella, mikä on kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä. Kyselyssä aineistoa kerätään standardoidusti ja kohdehenkilöt muodostavat otoksen tietystä perusjoukosta. Standardoituus tarkoittaa sitä, että jokaiselta kyselyyn vastaajalta kysytään täsmälleen sama kysymys. Kvantitatiivisen tutkimuksen etuja ovat se, että sen avulla voi kerätä laajan aineiston. (Hirsjärvi ym. 1997, 188-190.) Koska tutkimukseni koskee kaikkia Riihimäen seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvia nuoria, kyselytutkimus vaikutti hyvältä ratkaisulta selvittää ja saada tietoa mahdollisimman monelta seurakuntanuorelta liittyen heidän elämäänsä ja siihen, mitä tekijöitä juuri heidän seurakuntanuoruuteensa on liittynyt.

Suurimmaksi osaksi kvantitatiivisen periaattein toteutetun kyselylomakkeen loin käyttämällä pohjana lähdekirjallisuutta sekä Virkkusen (2008) opinnäytteen tuloksia keräten teemoja, mitä halusin kysyä omassa tutkimuksessani. Listasin nuorten ja seurakuntanuorten elämään liittyviä asioita sekä niitä asioita, mitkä ovat saattaneet vaikuttaa nuoren haluun osallistua seurakunnan nuorisotoimintaan. Kyselyn teemoja olivat hengellisyys ja uskonto, lapsuus ja seurakunnan toimintaan osallistuminen, rippikoulu, isostoiminta, nuorisotoiminta ja siihen osallistuminen, seurakuntanuori -käsitteen määrittelyä mm. ominais- ja luonteenpiirteiden avulla sekä arvot ja elämä. Kysely käsitteli myös nuorten mielestä tärkeimpiä ja vähiten tärkeitä taitoja seurakunnan toimintaan osallistumisessa sekä seurakuntanuoret suhteessa vertaisnuoriin, perheeseen ja muihin heitä ympäröiviin ihmisiin.

Kyselylomakkeen tulisi aina olla helposti täytettävä ja sen kokeilu ennen lähettämistä on välttämätöntä. Kyselyn alkuun tulee myös aina liittää lähetekirjelmä, joka selventää vastaajalle kyselyn tarkoituksen ja tärkeyden. (Hirsjärvi ym. 1997, 1999.) Kyselyn suunnittelu- ja luomisprosessissa pyrin huolehtimaan ky-

symyksien yksiselitteisyydestä ja sisällön tarkoituksenmukaisuudesta. Kyselytutkimus toteutettiin Webropol-ohjelman avulla, jossa oli mahdollista varmistaa, ettei kenenkään kyselyyn osallistuvan henkilöllisyys selviä. Lisäksi Webropol-ohjelma on selkeä ja siihen vastaaminen helppoa. Ennen kyselyn lähettämistä sen toimivuutta testattiin ulkopuolisen henkilön avustuksella.

Päädyin keräämään kyselyaineistoni verkkokyselynä. Verkkokysely on kysely, joka lähetetään tutkittaville ja he täyttävät sen itsenäisesti. Verkkokyselyssä on hyvää sen nopeus, mutta yksi suurimmista ongelmista on se, että vastaajien määrästä tai aktiivisuudesta ei voi etukäteen sanoa mitään. Verkkokyselyn etuna on se, että voi lähettää muistutusviestin eli muistuttaa vastaamatta jättäneitä vastaamaan kyselyyn. (Hirsjärvi ym. 1997, 192.) Toinen vaihtoehto verkkokyselylle olisi ollut se, että olisin kerännyt vastauksia kyselyyn seurakunnan nuorten illoissa, mutta aikataulullisista syistä päädyin verkkokyselyyn. Tutkimustani ajatellen verkkokysely oli myös kätevä tapa tavoittaa nuoret, jotka kokemuksieni mukaan viettävät lähes päivittäin aikaa Internetissä.

Kutsu kyselyyn (LIITE 2) ja saatekirje (LIITE 3) lähetettiin 21.5.2012, ja kutsun vastaamiseen annettiin aikaa kokonainen kalenteriviikko. Vastausaika oli lyhyt tutkimusaikataulullisista syistä ja saattoi vaikuttaa lopullisten vastauksien kokonaismäärään. Kyselyn lähettämisen jälkeen kävi myös ilmi, että kutsu kyselyyn ei ollut saavuttanut kaikkia Riihimäen seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvia nuoria. Tästä syystä otin yhteyttä Riihimäen seurakunnan nuorisotiimiin ja sain loputkin sähköpostiosoitteet. Kaikkien sähköpostien saamisessa oli tapahtunut tietotekninen virhe. Lähetin kyselyitä toisen erän 23.5.2012 kuitenkin niin, että jokaisella vastaajalla oli vastausaika kokonainen viikko. Lisäksi mainostin kyselyä Riihimäen seurakuntanuorten Facebook-ryhmässä ja lähetin jokaiselle vastaajalle yhden muistutusviestin kaksi päivää ennen kyselyn sulkeutumista. Kyselyitä saatekirjelmiseen lähetettiin yhteensä 51 kappaletta ja vastauksia saatiin takaisin 32. Muistutusviestin jälkeen kyselyä oli lähetetty yhteensä 102 kappaletta. Kyselyyn vastaajista tyttöjä oli 26 ja poikia 6. Ikäjakauma vastaajilla oli 15–20 vuotta. Suurin osa vastaajista oli 15–16 -vuotiaita, mutta jokaisesta ikäryhmästä löytyi ainakin yksi vastaaja. Kaikki vastaajat kuuluivat Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Vastausajan päätyttyä aloitin analyysivaiheen, jossa arvioin kyselytutkimus - prosessin toimivuuden oman tutkimukseni kohdalla. Omassa tutkimuksessani kävi ilmi, että kyselytutkimuksen aikataulullisissa asioissa oli huomioimisen varaa. Käytin kyselylomakkeen suunnitteluun ja luomiseen paljon aikaa, mikä toisaalta näkyi myös vastauksissa, koska nuoret olivat ymmärtäneet kysymykset ja sain vastauksia niihin asioihin, joihin halusin. Toisaalta kyselylomakkeen vastaamisaika jäi liian lyhyeksi, mikä saattoi vaikuttaa lopullisten vastaajien määrään, mikä oli n. 63 %. Kaikki kohderyhmään kuuluvat eivät olleet saaneet ensimmäisellä lähetyskerralla kyselyä, jonka jälkeen lähetin toisen erän kyselyitä saavuttaakseni kaikki kohderyhmään kuuluvat. On mahdollista, että tästäkin huolimatta joitakin nuoria jäi ilman mahdollisuutta osallistua kyselyyn. Toisaalta ongelma sähköpostiosoitteiden kanssa oli täysin riippumaton tutkijasta ja tutkitavista. Tutkimusaikataulu olisi kuitenkin voinut olla joustavampi, ja muuttuville tekijöille olisi voinut varata enemmän aikaa.

Kaikki vastaajat olivat ottaneet kyselyn tosissaan ja vastanneet jokaiseen kysymykseen, mikä kertoo kyselyn vakuuttavuudesta ja siitä, että aihe oli nuorille tärkeä. Joihinkin kysymyksiin nuoret eivät olleet osanneet kertoa vastausta. Syitä tähän saattavat olla tiettyjen kysymyksien erillisyyt nuoren kokemasta maailmasta tai yksinkertaisesti tutkimustulos ja todellisuus siitä, mitä nuoret oikeasti ajattelevat. Myös tyttöjen (81 %) ja poikien (19 %) prosentuaalisen osallistumismäärän ero on melko suuri. Nuorten vastaukset olivat kuitenkin samanlaisia eikä tyttöjen ja poikien vastaukset erottuneet joukosta. Tuloksia voi kuitenkin mielestäni pitää luotettavana tälläkin otannalla, koska niistä saa monipuolisesti vastauksia tutkimuskysymyksiini.

4.3 Haastattelututkimus

Toteutin tutkimukseni toisen aineistonkeruun ryhmähaastattelun avulla, mikä on kvalitatiivista tutkimusta. Haastattelu on tutkimusmenetelmä, jossa ”olla suoraan kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa” (Hirsjärvi ym. 1997, 199), ja sen etuja ovat muun muassa se, että tutkittava ihminen saa kertoa va-

paasti omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan tutkittavasta asiasta tai itsestään (Hirsjärvi ym. 1997, 200-201). Koska tutkimuksessani on vahvat fenomenologiset lähtökohdat eli tarkoitus selvittää ihmisen kokemuksia sellaisinaan kuin ne tulevat ilmi ja kuten yksilöt ne ilmaisevat, haastattelu valikoitui tutkimusmetodikseni.

Haastattelu on menetelmänä tarkoituksenmukainen, jos aihealue on tuntemattomampi tai halutaan selventää ja syventää aiempia vastauksia tai tietoa (Hirsjärvi ym. 1997, 200-201; Metsämuuronen 2008, 14). Etenkin, kun seurakuntanuoria ei ole tutkittu paljon, mielestäni on tärkeää, että haastattelu mahdollistaa lisäkysymyksien esittämisen. Ryhmähaastattelu on erityisen hyvä myös silloin, kun tutkitaan jonkin ryhmän kulttuuria eli jonkin ryhmän arvoja, näkemyksiä tai omaksuttuja tapoja (Hirsjärvi ym. 1997, 200-201). Ryhmähaastattelu valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi sen takia, että tutkimukseni käsittelee seurakuntanuoria ryhmänä eikä yksittäisiä seurakuntanuoria. Nuorilla oli näin myös mahdollisuus saada toisiltaan tukea haastattelutilanteessa.

Haastattelutilanteesta on mahdollista saada tulkittavaksi myös kehollisia ilmaisuja kuten ilmeitä (Hirsjärvi ym. 1997, 200-201). Koen tärkeäksi juuri sen, että nuori saa omin sanoin kertoa kokemuksistaan, mutta myös keholliset ilmaisut viestivät kokemusten painokkuudesta eli siitä, kuinka vahva kokemus on ollut ja oliko se myönteinen vai kielteinen. Kokemusten selvittämisen lisäksi tarkoitukseni on myös ymmärtää niitä – ja se tekee analyysistä haastavan. Haastattelu videoitiin ja nauhoitettiin. Nauhuri ja videointi tukevat toisiaan siten, että jos toisesta uupuu tai jää epäselväksi jokin asia, niin toisen avulla se on mahdollista ikään kuin ”paikata”. Tutkimustani varten tarvitsemat videolaitteet sain Riihimäen seurakunnalta.

Viiden hengen tutkimusotos saatiin siten, että keväällä 2012 kerroin eräässä Olkkarissa yksitellen, satunnaisesti valituille nuorille tutkimuksestani, sen eettisyydestä ja siitä, että tarvitsen tutkimukseeni vapaaehtoisia haastateltavia. Olkkari on perjantaisin järjestettävä Riihimäen seurakunnan toimintamuoto ja siellä oli kyseisenä perjantaina paikalla paljon nuoria. Harjoitteluohjaajani kertoi minulle nuorten iät suurin piirtein, jotta minun oli mahdollisuus saada haastatteluma-

teriaaliini ikähajontaa. Ainoat valintakriteerit haastateltaville olivat, että heistä osa olisi poikia ja osa tyttöjä, jotta molempien sukupuolten näkökulmat tulisivat esille tutkimuksessa. Tutkimuseettisistä syistä haastatteluun osallistuneiden nuorten ikää tai sukupuolta ei tule ilmi tutkimustuloksissani, mutta vapaaehtoisten haastateltavien joukossa oli useita eri ikäluokkia. Haastateltavien valinnassa satunnaisuuden perustelen sillä, että en tuntenut aiemmin nuorista ketään.

Tuntui luontevammalta kohdata nuoret kasvotusten kuin lähettää sähköpostilla kaikille seurakuntanuorille viestiä toiveesta saada vapaaehtoisia osallistumaan haastatteluun. Kaikki pyytämäni vapaaehtoiset osallistuivat haastatteluun, ja haastattelu-aika sovittiin puhelimitse kunkin toiveita kuunnellen toukokuun 2012 loppuun. Haastattelu-aikataulu oli kiireellinen, koska nuorten kesälomat olivat alkamassa – ja haastattelun toteuttamisen lykkääminen olisi tuottanut muita tutkimusaikataulullisia ongelmia.

Ryhmähaastattelu toteutettiin Riihimäen seurakunnan tiloissa, ja haastattelua varten olimme varanneet riittävästi aikaa. Tila valittiin sen intiimiyden ja rauhallisen ympäristönsä takia. Ennen haastattelua nuoret täyttivät ja allekirjoittivat suostumuslomakkeet tutkimukseen sekä tutkimusluvat. Kerroin myös heille kertaalleen, miksi haastattelu videoidaan ja nauhoitetaan, ja yritin luoda luottamuksellisen ilmapiirin heti haastattelutilanteen alussa. Haastattelupohjana käytettiin Riihimäen seurakuntanuoria koskevaa kyselyä (LIITE 2), mitkä jaettiin haastateltaville tilaisuuden alussa, mutta olin myös tehnyt kyselytutkimuksen vastauksen pohjalta lisäkysymyksiä haastattelua varten (LIITE 4). Haastattelun aikana esitin nuorille kysymyksiä, joihin he vastasivat satunnaisessa järjestyksessä ja keskustellen.

Haastattelun kulkua, tavoitteita ja kohderyhmää pohtiessani päädyin puolistrukturoituun haastatteluun. Haastattelussa käytettiin lomakehaastattelussa tyypillistä järjestelmällistä etenemistä ja kysymykset olivat kaikille samat (Hirsjärvi & Hurme 2010, 44), mutta siinä näkyi myös teemahaastattelumenetelmälle tyypillisiä piirteitä. Teemahaastattelussa kysymyksillä ei ole välttämättä tarkkaa muotoa ja niiden järjestykset saattavat vaihdella. Myös haastattelun teema on kaikille sama. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47-48; Metsämuuronen 2008, 41.) Haastatte-

lun aikana haastateltavien vastausjärjestys saattoi vaihdella, ja kysyin myös lisäkysymyksiä (LIITE 4) keskustelunaiheisiin liittyen tai halutessani tarkentaa joitakin vastauksia.

Haastattelu nauhoitettiin ja videoitiin. Haastattelun jälkeen tarjosin nuorille iltapalaa, jonka yhteydessä he kirjoittivat palautetta ja ajatuksiaan haastattelusta. Haastattelu kesti yhteensä 2h ja palautevaihe hetken sen jälkeen. Haastattelun jälkeen litteroin nauhoitetun materiaalin eli avasin haastattelun kirjalliseen muotoon syksyllä 2012, jotta sen analysoiminen mahdollistuisi.

4.4 Aineiston analysointi

Tutkimusaineistoni on kaksiosainen. Kyselytutkimukseen osallistui yhteensä 32 15–20 -vuotiasta Riihimäen seurakunnan nuorisotoimintaan aktiivisesti osallistuvaa nuorta, ja kaksi tuntia kestävään ryhmähaastatteluun osallistui viisi nuorta samasta kohderyhmästä. Haastateltavat saattoivat osallistua sekä kyselyyn että haastatteluun. Aineistojeni analyysin aloitin tarkistamalla, ilmeneekö kyselyssä joitakin virheitä tai puutteita. Webropol-ohjelma, jolla toteutin kyselytutkimukseni, oli toiminut moitteettomasti ja helposti. Huomasin kuitenkin, että kyselyssä olisi ollut syytä kysyä myös seurakuntanuoruuden hyviä ja huonoja puolia. Lisäsin tämän kysymyksen ryhmähaastattelun lisäkysymyksiin (LIITE 4). Kyselyyn saaduista vastauksista päätellen vastaajat olivat ymmärtäneet kysymykset.

Kyselytutkimuksen aineistonanalyysi alkoi sillä, että tarkastelin Webropol-ohjelman tuottamia tilastoja tutkimuskysymyksistäni. Webropol-ohjelma oli laskenut vastaajien määrän kunkin kysymyksen ja vastausvaihtoehtojen kohdalla sekä kaikki tulokset oli myös mahdollista nähdä prosenttilukuina. Kyselytutkimuksen analysointi toteutetaan yleensä skaalamittarin avulla, jos käytössä on ollut intervalliaasteikkoja (Metsämuuronen (2000, 47). Aineistosta pyritään muodostamaan muuttujia (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 201).

Esimerkkinä analysointiprosessistani kyselyn (LIITE 2) 21. kysymys: Kuinka suuri merkitys seuraavilla rippikouluun liittyvillä asioilla on siihen, miten ajattelet uskosta tällä hetkellä? Vastaajat määrittelivät merkityksiä annettujen vaihtoehto-

jen ja merkityksen suuruuden mukaan. Vertasin jokaisen vaihtoehdon vastausprosentteja keskenään. Esimerkiksi ohjaajia merkittävänä piti 67 %, kun puolestaan oppituntien merkitys oli 65 %. Vertailun jälkeen pohdin syitä sille, miksi ohjaajia pidettiin merkittävämpänä kuin oppitunteja. Tähän voi syynä olla muun muassa ohjaajien tapa kertoa asioista, erilaiset työtavat ja persoonallisuus. Myös ohjaajien kertomat esimerkit saattavat herättää nuorissa ajatuksia enemmän kuin itse oppitunnin aihe.

Avoimien kysymyksien vastaukset luokittelin teemojen alle. Tässä vaiheessa pohdin myös lisäkysymyksiä (LIITE 4) ryhmähaastatteluun, jotta kyselyn tulokset täydentyisivät parhaalla mahdollisella tavalla. Kyselytutkimuksen kohdalla päädyin analysoimaan tilastoja ja selittämään niitä. Avoimien kysymysten tarkoitus oli tuoda julki myös nuorten kokemuksia ja merkityksiä käsiteltäviin asioihin. Tutkimukseni pyrkii seurakuntanuoren identiteetin selittämisen lisäksi ennen kaikkea ymmärtämään nuoria, ja sen takia kyselytutkimuksen avoimet kysymykset analysoin sisällönanalyysillä. Kyselyä analysoidessa kävi ilmi, että 4 vastaajaa olivat vastanneet pelkästään tilastollisiin kysymyksiin eivätkä yhteenkään avokysymykseen.

Laadullisen aineistoni analyysin toteutin lähinnä sisällönanalyysillä, luokittelulla ja erilaisten yhteyksien tarkastelulla. Käytin myös kumpaakin aineistoa analysoidessani keväällä 2012 keräämääni havainnointimateriaalia. Luokittelin ensin kyselyn tulokset, minkä jälkeen etsin kyselyn tulosten pohjalta samankaltaisia teemoja litteroidusta eli kirjoitusmuotoon avatusta haastattelumateriaalista. Kutakin aineistoa analysoidessani pyrin etsimään vastauksia sekä kyselyssä että teemahaastattelussa esittämiini kysymyksiin. Kun olin järjestellyt ja käsitellyt jokaisen teeman erikseen, aloitin tutkimustulosten kirjaamisen ja niiden tulokinnan. Tuloksia kirjatessani pyrin löytämään vastausta erityisesti kysymykseen: Kuka on Riihimäen seurakunnan toiminnassa mukana oleva nuori?

Vaikka tutkimukseni sisältää sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusnäkökulmaa, tulokset eivät eronneet toisistaan paljoakaan. Molempien tutkimusotteiden tulokset sisälsivät kuitenkin samoja ajatuksia ja kokemuksia, joten voi olla varma, että tutkimus kertoo yhden ryhmän eli Riihimäen seurakunnan seu-

rakuntanuorten ajatuksista. Yhdistin molempien tutkimusmenetelmien aineistojen tulokset toisiinsa.

Haastattelututkimukseen osallistuneet vapaaehtoiset nuoret toivat kokemuksillaan kyselymateriaaliin tukea ja selkeyttä. Lisäksi kohderyhmän huomioiminen analyysivaiheessa oli tärkeää. Tuloksia tulkittaessa on otettava ryhmäkohtaiset asiat huomioon (Hirsjärvi ym. 1997, 206). Seurakuntanuoruudelle ei ole määritetty varsinaista ikää, ja tutkimukseeni osallistuneet nuoret olivat 15–20 -vuotiaita. Kohderyhmääni tulkittaessa on huomioitava sosiaalisen-, psyykkisen- ja henkisen kehitykset vaiheet esimerkiksi nuorimpien ja vanhempien nuorten välillä. 15-vuotiailla on myös erilainen kokemusmäärä seurakunnan nuorisotoimintaan osallistumisesta kuin täysi-ikäisillä.

4.5 Tutkijan lähtökohdat ja esiymmärrys

Tutkimusta aloittaessani oli pakko todeta, että omasta seurakuntanuoruudestani ei ole kulunut paljonkaan aikaa. Muistan ja tiedän hyvin, miltä seurakuntanuorena oleminen tuntui ja millaisessa ympäristössä oma seurakuntanuoren identiteettini sai kehittyä. Olen myös Sosionomi (AMK) -kirkon nuorisotyönohjaaja -opintojeni aikana tehnyt eri seurakunnissa nuorisotyötä monenlaisissa ympäristöissä ja työmuodoissa, joten voin kertoa, ettei nuorisotyö ole omista seurakuntavuosistani muuttunut paljoakaan. Tutkimustani ajatellen lähtökohtani ovat hyvät, koska minulla on kokemusta seurakuntanuorista sekä omakohtaisesti lisäten valmiuksiani ymmärtää 2000-luvun nuoria että työntekijän näkökulma asiaan.

Itse osallistuessani seurakuntanuorena seurakunnan toimintaan en tullut pohtineeksi asioita kuten seurakuntaidentiteettiä tai se, miten seurakuntanuorten värikäs ryhmä minuun vaikuttaa tai miten ryhmä näkyy ympäröivälle maailmalle. Oletan, etteivät nuoret sitä tänäkään päivänä pohdi. Siitä syystä halusin antaa heille mahdollisuuden miettiä sitä, mistä kaikki on alkanut, mitä seurakuntanuorena eläminen todellisuudessa on ja miten se nuoriin vaikuttaa. Uskon, että ymmärtämällä elämässään tapahtuneita valintoja ja tilanteita, he pystyvät

kehittymään myös ihmisinä ymmärtämällä itseään, arvojaan ja niihin liittyviä merkityksiä paremmin.

Tutkimusta aloittaessani minulla oli tiettyjä oletuksia eli esiyymmärrystä siitä, mitä tutkimustulokset saattavat mahdollisesti pitää sisällään, mutta halusin saada tutkimukseni avulla ikään kuin selville totuuden näistä ennakko-oletuksista. Ennakko-oletuksissani minulla oli mm. se, että kavereiden ja yhdessäolon merkitys on nuorille suuri seurakunnan toimintaan osallistumisessa. Oletuksena myös oli, ettei uskon merkitys ole nuorille kovin suuri, mutta että he kuitenkin kunnioittavat muiden uskoa. Uskoin myös tutkimusta aloittaessani, että lapsuuden ja perheen merkitys seurakunnan toimintaan lähtemisellä on suuri, vaikka nuoret yleensä pysyisivätkin toiminnassa kavereiden takia. Tutkimustuloksissani nämä oletukset pitivät paikkansa.

Esiymmärrykseni ja omat lähtökohtani vaikuttivat tutkimusprosessiini mm. siten, että haastateltavien kohtaaminen oli helpompaa, koska aihepiiri oli tuttu myös minulle. Osasin myös esittää kysymyksiä kuten ”Onko rukoileminen sinulle luontevaa vai vaikeaa?”, joita ei välttämättä osaisi kysyä, jos ei tietäisi seurakuntanuoruudesta mitään. Tiesin tutkimusta aloittaessani, että ei voi olettaa, että kaikki uskoon liittyvät asiat ovat seurakuntanuorille helppoja tai että he automaattisesti uskovat Jumalaan.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Merkitykset seurakuntanuorena olemiselle

5.1.1 Lapsuuden merkitys seurakuntanuoreksi kasvamiselle

Seurakuntanuoruudelle ei ole määritelty mitään tarkkaa alkamisajankohtaa. Ryhmähaastatteluun osallistuneet nuoret kokivat, että seurakuntanuoruus alkaa vasta rippikoulun jälkeen, jolloin seurakunta tulee tutummaksi. Nuoret ottivat kuitenkin esille myös varhaisnuorisotyön ja erilaiset kerhot. Tutkimuksestani kävi ilmi, että suurin osa tutkimukseeni osallistuneista nuorista on osallistunut lapsuudessaan johonkin Riihimäen seurakunnan järjestämään toimintaan. Seurakunnan kerhotoimintaan (esim. tyttö-, poika- ja sählykerhot), päiväkerhoihin sekä varhaisnuorten leireille osallistumisprosentit ovat olleet suurimmat. Kyselytutkimukseen vastaajista 44 % oli osallistunut kerhotoimintaan ja 41 % päiväkerhoon. Varhaisnuorten leireille oli osallistunut 34 % vastaajista. Muutamat eivät muistaneet osallistuneen mihinkään seurakunnan toimintaan ja vain yksi kertoi, ettei ole osallistunut ollenkaan.

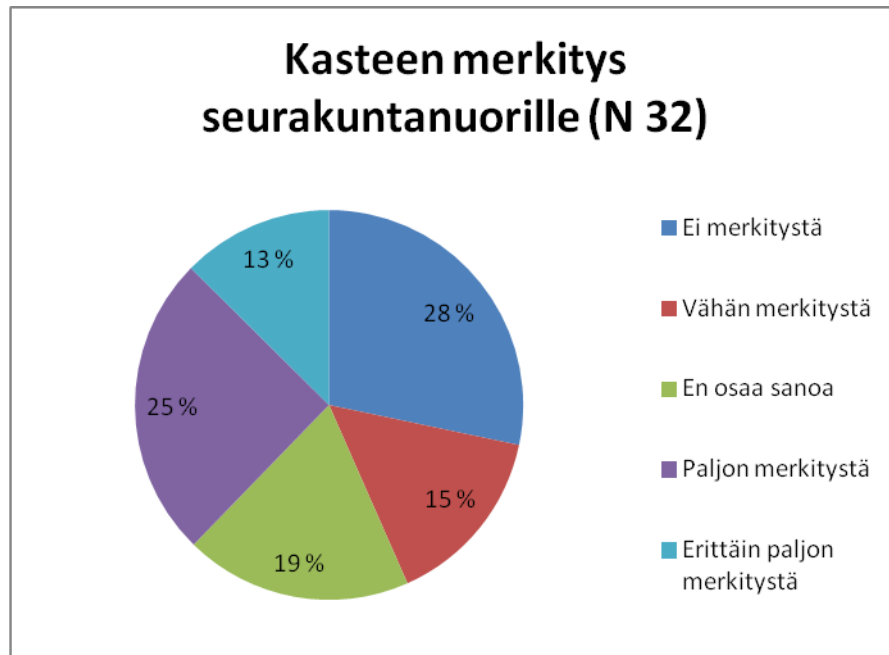
Kävi kuitenkin ilmi, että nuorten lapsuudessa ei seurakunnan varhaisnuorten toiminnan lisäksi esiintynyt paljoakaan hengellisiä piirteitä suurimpia kirkkopyhiä kuten joulua, iltarukouksia tai isovanhempien uskonnollisuutta lukuun ottamatta. Hengellinen musiikki ja kynttilöiden polttaminen hengellisissä tilanteissa ovat olleet monen lapsuudessa näkyvää hengellisyyttä. Haastatteluun osallistuneet nuoret ottivat esille myös hengelliset taulut kuten suojelusenkelitaulut. Vaikuttaa siltä, että perheissä ilmenee edelleen yleisimpiä yhteiskunnassamme näkyviä valtaväestön uskonnollisia tapoja, mutta niiden merkitys ja toteuttaminen on vähäistä.

Perhesuhteilla ei nuorten mielestä ollut suurtakaan merkitystä siihen, että nuorista tuli seurakuntanuoria. Huoltajien ja isovanhempien suhtautumisella seurakuntaan ja uskoon oli vähemmän merkitystä kuin ystävien suhtautumisella. Jokainen perhe on erilainen, ja siitä syystä myös uskonnollisuus ilmenee eri tavoil-

la. Haastatteluun osallistuneiden nuorten mukaan heidän huoltajansa osallistuvat silloin tällöin seurakunnan tapahtumiin kuten Grooveimmat joululaulut, mutta muutoin hengellisyys on vähäistä. Jos perheessä tai lähipiirissä on oman tai jonkun muun seurakunnan nykyisiä tai entisiä työntekijöitä, nuorten kannustamista seurakunnan toimintaan esiintyy enemmän. Tutkimuksen perusteella on oletettavissa, että jos huoltajat ovat nuoruudessaan olleet seurakuntanuoria tai pitäneet kerhoa, on todennäköisempää, että myös heidän lapsensa lähtevät seurakuntanuoriksi helpommin. Haastateltavien mukaan huoltajat ovat pääsääntöisesti myönteisiä seurakunnan suhteen, ja jos eivät olisi, nuoret eivät uskoisi siitä välittävänsä. Huoltajien suhtautumisella seurakuntaan oli kuitenkin haastateltavien mielestä pieni merkitys sille, että nuorista kasvaa seurakuntanuoria.

Kummien ja koulun uskonnonopetuksen merkitys nuorten seurakuntanuoreksi lähtemisessä oli suurempi kuin huoltajien ja isovanhempien merkitys. Haastattelun perusteella kummien tapaamiseen vaikuttavat välimatkat ja se, kuinka tiivistä yhteydenpito perheen ja kummien välillä on. Kummin tehtävään kuuluu, että hän auttaa ja tukee vanhempia lapsen kristillisessä kasvatuksessa, mutta nuorten mukaan se ei ole näkynyt heidän kohdallaan mitenkään. Nuoret kuitenkin kertoivat, että heille oli esimerkiksi tärkeää, että heidän kumminsa oli siunaa-massa heitä konfirmaatiossa. Koulun uskonnonopetuksesta nuoret kertoivat oppineensa eri kulttuurien uskonnollisista tavoista sekä kunnioittamaan toisten ihmisten uskonnollisia tapoja. Muiden ihmisten uskonnollisten tapojen kunnioittaminen näkyy tutkimukseni ja havaintojeni perusteella muutenkin seurakuntanuorten käyttäytymisessä ja asenteissa.

Monet nuoret olivat sitä mieltä, että kaikista suurin merkitys seurakuntanuoreksi kasvamiseen oli kasteen saamisella (KUVIO 1). Kasteen saamiselle antoi joko paljon tai erittäin paljon merkitystä n. 37 % vastaajista. On mahdollista, että nuoret eivät olisi osanneet liittää kastetta seurakuntanuoreksi tulemiseen, jos se ei olisi ollut kyselyn vaihtoehtoisissa valmiina.

KUVIO 1. Kasteen merkitys seurakuntanuorille (N 32)

Mun mielestä siinä on ollut erittäin paljon merkitystä sen takia, että sen takiahan me mennään rippileirille ja sieltä on sitten päätytty tähän, niinku toimintaan. Et jos me ei oltais saatu kastetta, ni ei me oltais käyty riparillakaan eikä ois tullu konfirmaatio. (H.1)

5.1.2 Seurakunnan toimintaan osallistuminen

Syyt seurakunnan toimintaan osallistumiseen voivat olla moninaisia nuoresta riippuen. Siihen, että nuori joko osallistuu tai ei osallistu, voivat vaikuttaa nuoren oman kiinnostuksen lisäksi myös hänestä riippumattomat syyt kuten toiminnan ajankohta tai -sijainti. Tutkimuksessani kävi ilmi, että 90 % vastaajista oli sitä mieltä, että oma halu seurakunnan erilaista toimintaa kohtaan merkitsee joko paljon tai erittäin paljon toimintaan osallistumisessa. Myös se, että ystävät ovat mukana toiminnassa, oli lähes kaikkien vastaajien mielestä merkityksellistä. Sosiaaliset motiivit kuten ystävien tapaaminen ja mahdollisuus tavata uusia ystäviä painottuivat vastauksissa erityisesti. Kristillinen opetus, hengellisyys ja tuen saaminen uskoon ja hengellisyteen puolestaan oli merkityksellistä vain n. 21 %:lle vastaajista eli viidesosalle. 43 % vastaajista oli sitä mieltä, että kokemuksellisuus merkitsee paljon seurakunnan toimintaan osallistumisessa.

- - Olen mukana seurakunnan toiminnassa, koska minulla on vain positiivisia kokemuksia siitä, ja tykkään olla mukana seurakunnan toiminnassa. Rento meininki ja silti voidaan aina välillä pysähtyä keskustelemaan uskonasioista, joita en yleensä vapaa-ajallani tekisi tai edes ajattelisi.

Kun nuorilta kysyttiin, mikä seurakunnan nuorisotyön järjestämistä eri toiminnoista sopii parhaiten seurakuntanuorelle, monet vastasivat isoskoulutuksen. Isoskoulutusta monet nuoret perustelivat siten, että siitä on tulevaisuudessa jotakin hyötyä.

Isoskoulutus, koska riparin jälkeinen mahdollisuus tulla isoseksi houkuttelee monia nuoria, kun saa olla leirillä luottamuksen arvoisen ja tärkeä henkilö.

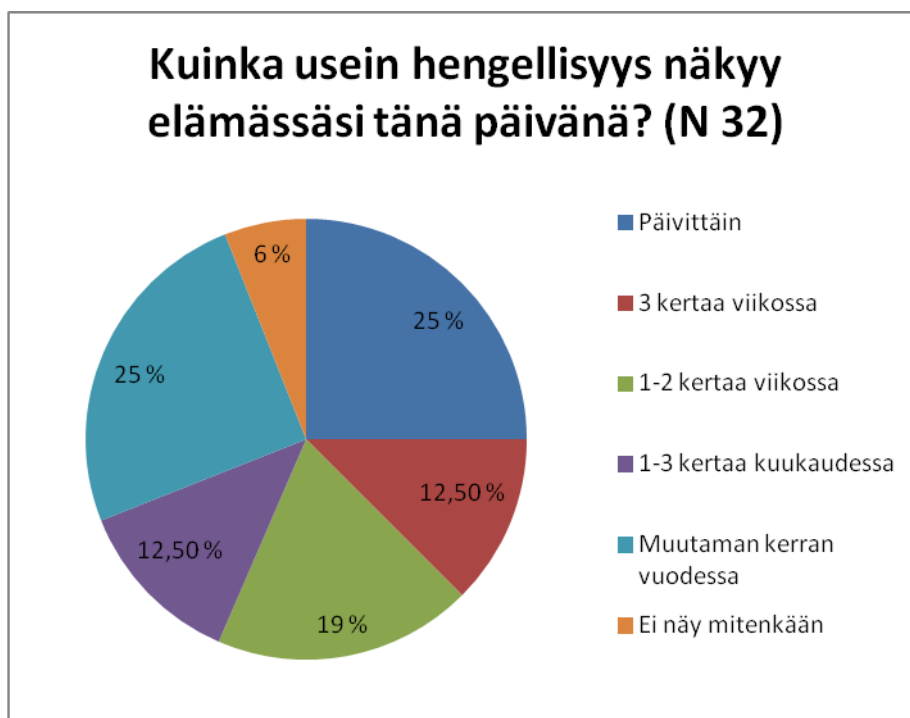
Tutkimukseni mukaan nuoret haluavat saada kokemuksia erilaisista tilanteista, ja monet myös kertoivat haluavansa kokea uudelleen rippikoulunsa tunnelman. Havaintojeni sekä tutkimustulosten mukaan omien isosten merkitys rippikoulussa on suuri, ja se saattaa vaikuttaa nuoren päätökseen lähteä seurakunnan toimintaan mukaan joko myönteisesti tai kielteisesti. Kaikki kokemukset isosista eivät ole olleet myönteisiä, mutta nuoret ovat kuitenkin lähteneet seurakunnan toimintaan mukaan siitä huolimatta. Useimmat nuorista haluavat kuitenkin päästä isoseksi ikään kuin seuraamaan omien isostensa ”jalanjälkiä”.

5.1.3 Hengellisyys nuorten arjessa

Tutkimukseeni osallistuneet nuoret ovat siinä iässä, jossa heidän uskonnollinen identiteettinsä on vasta kypsyvässä, ja osalle voi olla hyvinkin vaikeaa määritellä omaa suhdettaan uskoon. Osalle uskomisen saattaa tarkoittaa eri asiaa kuin toiselle ja jokainen toteuttaa uskoaan myös itselleen luontevimmalla tavalla. Tavat saattavat erota toisistaan paljonkin. Myös hengellisyys saattaa tarkoittaa nuorille eri asioita. Osalle se tarkoittaa rukoilua ja kirkossa käymistä, osalle ristin pitämistä kaulassa ja osalle uskoa Jumalan lahjana.

Kyselyyn vastanneista nuorista 53 % eli yli puolet kertoi uskovansa Jumalaan. Puolestaan 34 % vastaajista ei osannut sanoa ja 13 % ei uskonut ollenkaan. Myös hengellisyyden määrittäminen jokaisella ihmisellä saattaa olla yksilöllis-

tä. Tutkimustuloksistani kävi ilmi, että 25 % vastaajista kertoi hengellisyyden (KUVIO 2) näkyvän heidän elämässään tänä päivänä päivittäin, ja puolestaan toiset 25 % kertoi, että hengellisyys näkyy heidän elämässään vain muutaman kerran vuodessa. 6 % kertoi, ettei hengellisyys näy heidän elämässään millään tavalla.

KUVIO 2. Kuinka usein hengellisyys näkyy elämässäsi tänä päivänä? (N 32)

Kun nuorilta puolestaan kysyttiin, mitä hengellisyyteen liittyviä asioita heidän elämässään näkyy tänä päivänä, vain 1 vastaajista mainitsi tavan, jolla hengellisyys ei näy hänen elämässään. Vastaus on ristiriidassa sen kanssa, kuinka usein nuoret määrittelevät hengellisyyden näkyvän heidän elämässään. Kaikki vastaajat kertoivat myös osallistuneensa ainakin muutaman kerran vuodessa seurakunnan toimintaan, joten herää kysymys, onko hengellisyyden määrittelyminen omaan elämäänsä tässä kysymyksessä ollut nuorille vaikeaa vai eikö kaikissa seurakunnan järjestämissä toiminnoissa ole hengellisyyttä?

Vastauksista kävi ilmi, että pääsääntöisesti hengellisyys näkyy kyselyyn osallistuneiden nuorten elämässä joko vähän tai ei ollenkaan. Eniten hengellisyys elämänosana näkyy nuorten elämässä siinä, että he pitävät ristiä kaulassa. 78

% piti tätä eniten näkyvänä hengellisenä piirteenä heidän elämässään. Ristin pitäminen kaulassa voi tarkoittaa nuorille montaa eri asiaa. Tutkimuksen mukaan joku voi pitää ristiä kaulassa, koska haluaa näyttää muille, että uskoo Jumalaan ja joku toinen ilman mitään hengellistä motiivia. Hengelliset esineet tai asiat kuten enkelitaulut vaikuttavat tutkimuksen mukaan luovan nuorille turvallisuuden tunnetta. Myös kristillisiin periaatteisiin kuuluva muiden ihmisten auttaminen näkyi vastaajien mielestä paljon heidän elämässään. Yhden vastaajan kohdalla muiden ihmisten auttaminen ei kyselyn mukaan näkynyt ollenkaan.

Vastaajista 37 % oli myös sitä mieltä, että hengellinen musiikki näkyy paljon heidän elämässään. Havaintojeni perusteella hengellisen musiikin kuunteleminen ja sen kautta uskon asioiden käsittely on nuorille luonteva tapa pohtia suhdettaan uskoon ja elämään. Uskon, että tämän takia Riihimäen seurakunnassa Moonlight-messut, joissa nuoret itse laulavat ja soittavat hengellisiä lauluja, ovat niin suosittuja kuin ovat. Tutkimuksesta käy kuitenkin ilmi, että nuoret eivät koe hengellisen elämänsä perustuvan rukoilemiseen, muiden uskonnollisuuteen, kirkossa käymiseen tai hengellisen kirjallisuuden lukemiseen.

Rukoileminen tuntuu olevan nuorille vaikeaa. Tutkimuksen mukaan nuoret rukoilevat lähinnä vain seurakunnan toiminnassa tai hiljaa mielessään silloin tällöin.

No ei oo mulle ainakaa kauheen luontevaa, ku ei oo tullu oikee ikinä sillee rukoiltuu. - - Et jos yrittäis ni en mä tiä, en mä uskois et se mitää kauheen helppoo ois. En osaa sanoo. (H.1)

Mulle kans just sillee hiljaa iteksee ja oman pään sisäl on kaikist helpoint, et jos pitää rupee vetää sillee, et pitäis oikeest rupee miettii mitä sanoo ni sit siit tulee vähä vaikeempi. (H.2)

Myös hengellinen kirjallisuus – Raamattu mukaan lukien – on nuorille vierasta. Leireillä tai muissa seurakunnan toiminnoissa käsitellään Raamattua, mutta se tuntuu silti olevan nuorille vieras. Osalle nuorista Raamatun ristiriitaisuudet ovat herättäneet mielipiteitä yleisestikin uskontoa kohtaan. Nuoret kuitenkin pääsääntöisesti kunnioittavat Raamattua ja pitävät sitä pyhänä kirjana.

5.2 Seurakunnan nuorisotyön ja yhteisöllisyyden suuri rooli

5.2.1 Rippikoulu

Rippikoulu on nuorille ainutkertainen tilaisuus vastaavanlaiseen omien uskonkysymysten ja kristillisten oppien selkiytymiseen. Rippikoulussa nuori saa opetusta kolmiyhteisestä Jumalasta ja vahvistuu siinä uskossa, jonka hän sai pyhässä kasteessa. Rippikoulun sisältö perustuu melko pitkälti Jeesuksen kaste- ja lähetyskäskyyn. Jarasto & Sinervo (1999) kertovat, että nuoren uskonnollinen identiteetti kehittyy juuri nimenomaan uskonoppien sisältöihin tutustumisen jälkeen (Jarasto & Sinervo 1999, 208), ja tämän perusteella oletan, että uskonnollisen identiteetin muotoutumisessa olennaisin vaihe on juuri rippikouluikäisillä ja vähän sitä vanhemmilla nuorilla. Tutkimuksen mukaan ennen rippikoulua todella monella nuorilla on tietty käsitys siitä, mitä seurakunnassa tehdään tai millainen seurakunta on, vaikka käsitykset ja todellisuus eivät täysin kohtaisikaan.

Ajattelin ennen rippikouluun menoa, että uskominen on hihhuleille ja himouskoville hörhöille. Mutta ajatusmaailmani on muuttunut rippikoulun/isoskoulutuksen/jättiskoulutuksen käytyäni paljon positiivisempaan suuntaan, uskallan uskoa. Myös ennen rippikoulua en olisi ikinä uskonut, että minusta tulee seurakuntanuori, mutta tässä hän sitä ollaan. Seurakunnassa on mukavaa ja kivaa.

Ennen ajattelin, että kirkossa on tosi tylsää, nyt olen riparin jälkeen ihan eri mieltä, ja kirkossa on usein mielenkiintoista.

78 % kyselyyn vastanneista nuorista oli sitä mieltä, että rippikoulun aikana pidetyt iltahartaudet merkitsivät paljon tai erittäin paljon siinä, mitä he rippikoulun jälkeen ja tänä päivänä ajattelevat uskosta. Riihimäen seurakunnan leirimuotoisissa rippikouluissa isoset pitävät yleensä iltahartaudet eli tutkimustulosten perusteella voi päätellä, että isoset ovat rippikouluikäisille uskonasioissa suuria esimerkkejä. Iltahartauksien merkittävyys saattoi osittain perustua tunnelmaan. Yksi haastatteluun osallistuneista nuorista kertoi, että muistaa omasta rippikoulustaan hartauden, jossa isoset olivat tehneet tuikkukynttilöistä lattialle sydämen ja puhuneet rakkaudesta. Nuoret kokivat hartaushetket rauhoittaviksi pitkän, toimentäyteisen päivän jälkeen.

Omien havaintojeni perusteella isosten kertomia tai pohtimia asioita myös kuunnellaan aivan eri intensiteetillä kuin esimerkiksi ohjaajien kertomia asioita. Tässä on kuitenkin aina otettava huomioon yksilökohtaiset erot sekä nuorissa että ohjaajissa. Myös tutkimustuloksista selvisi, että 75 % vastaajista piti omien rippikouluisosten merkitystä joko suurena tai erittäin suurena siinä, mitä he ajattelevat tänä päivänä uskosta.

Tutkimustuloksissa kävi ilmi, että ohjaajien merkitys siihen, mitä nuoret rippikoulun jälkeen ajattelevat uskosta, on vastaajien mukaan hieman suurempi kuin itse oppituntien merkitys. 67 % vastaajista piti ohjaajia merkittävinä kun taas oppituntien merkittävyys oli n. 65 %. Kyselyssä ei käy ilmi, onko ohjaajien merkitys myönteinen vai kielteinen, mutta vastauksista voi kuitenkin päätellä, että ohjaajien tapa olla, kertoa asioista ja persoonallisuus vaikuttavat nuoriin.

Tutkimuksen mukaan eniten nuoriin rippikoulussa vaikuttaneita asioita olivat toiminnalliset hetket opetuksen ulkopuolella, ja ne toiminnot tai hetket, joissa isokset olivat mukana. Näitä olivat iltahartaudet, isosten järjestämä toiminta ja iltaohjelmat. Myös opetukselliset hetket olivat merkittäviä. Vähiten nuorten käsi-tyksiin uskosta rippikoulun aikana puolestaan vaikutti ennakkotapaamiset, oppimispäiväkirjatyöskentely ja aamujumalanpalvelukset. Tästä voi päätellä, että yhdessä oleminen sekä uskonasioiden pohtiminen yhdessä muiden nuorten ja ohjaajien kanssa merkitsevät nuorille eniten.

Kun nuorilta kysyttiin, ajattelevatko he joistakin asioista eri tavalla rippikoulun jälkeen, ja millä tavalla, kaikista vastaajista vain 75 % vastasi kysymykseen. Puolet niistä, jotka vastasivat tähän kysymykseen, olivat sitä mieltä, ettei rippikoulu ollut vaikuttanut heidän ajatuksiinsa millään tavalla tai he eivät osanneet sanoa tai eritellä ajatuksiaan kyselyyn vastatessaan.

En muista muuttuneeni, ja jos olenkin jollain tavalla muuttunut, niin sitten en vain itse ole sitä huomannut.

Nuorten vastauksissa oli yhteneväisyyksiä. Monet olivat sitä mieltä, että rippikoulun jälkeen he ovat ajatelleet ennen kaikkea itsestään eri tavalla, mutta ovat

sen jälkeen myös suhtautuneet uskontoon, seurakuntaan ja uskovaisiin, Jumalaan ja muihin ihmisiin eri tavalla.

Ajattelen eri tavalla itsestäni. Ajattelen, että minut hyväksytään eikä minua välttämättä katsota niin kummasti kuin ennen - -

Aika monestakin. Opin kunnioittamaan muita ja erityisesti niitä, jotka oikeesti ovat ”himouskovaisia”.

En ajattele asioista yhtä pessimistisesti. Osaan myös suhtautua uskontoon ja siihen liittyvään toimintaan neutraalisti ja kunnioittavammin nyt, kun olen ollut isosena ja toiminut srk:ssa aktiivisesti. Riparin jälkeen uskalsin myöntää itselleni uskovani kuoleman jälkeiseen elämään enkä häpeillyt kertoa sitä muille. Tajusin, että minun ei tarvitse uskoa mihinkään ollakseni osana seurakuntaa.

Joihinkin asioihin olen saanut uusia näkökulmia, ja olen myös huomannut, että on olemassa uskonnollisesti samankaltaisia nuoria, vaikka se ei ulospäin näyäkään. Uusia ajatuksia tuli esim. näkymättömästä todellisuudesta.

Yhdessä vastauksessa kävi myös ilmi, että rippikoulun vaikutus näkyy tänä päivänä kristinuskon – ja etenkin Raamatun kyseenalaistamisena – sen ristiriitaisuuksien takia. Toinen vastaaja puolestaan oli kokenut, että jotkut asiat kuten Jumalan tahto olivat selkiytyneet rippikoulun myötä, mutta joidenkin toisten asioiden tarkempi ja syvempi pohtiminen oli sekoittanut ajatuksia entisestään. Myös elämää ja siihen liittyviä asioita käsittelevät asiat rippikoulussa olivat jääneet monen nuoren mieleen vaikuttavina tekijöinä. Monet mainitsivat vastauksissaan elämän peruskysymyksen pohtimisen lisääntymisen.

5.2.2 Seurakunnan nuorisotyö

Tutkimukseni mukaan seurakunnan toimintaa pidetään osana vapaa-aikaa ja se on enemmän harrastus eikä velvoite. Riihimäen seurakunnan nuorisotyö tarjoaa nuorille monipuolisesti erilaista toimintaa kuten isoskoulutusta, leirejä, retkiä, tapahtumia sekä musiikki- ja viikkotoimintaa. Kaikista vastaajista 41 % kertoi osallistuneensa viime vuonna Riihimäen seurakunnan järjestämään nuorisotoimintaan 1-2 kertaa viikossa tai useammin. 28 % vastaajista osallistui kerran

viikossa toimintaan. 1-3 kertaa kuukaudessa tai harvemmin osallistuvien määrä oli vastauksien mukaan 31 %.

Tutkimukseni mukaan nuoret olivat kiinnostuneimpia toiminnallisista ja heitä osallistavista toimintamuodoista kuten leirit, isos- ja jättiskoulutukset sekä Moonlight-messu. Myös yhteisöllisyys eli yhdessä oleminen ja tekeminen oli nuorten mielestä merkittävää. Tutkimukseni mukaan 90 % kyselyyn vastanneista nuorista piti leiritoimintaa seurakunnan kiinnostavimpana toimintamuotona.

Mä tykkään noist leiritoiminnoist. Lähetään noille leireille vaik just Hirvijärvelle. - - Nii, mennään niinku porukalla johonki vähä pidemmäks aikaa ja tehään siel kaikkee kivaa. (H.1)

Olkkari eli perjantai-iltojen vapaamuotoinen ilta nuorisotila-Narnialla oli myös 81 %:n mielestä kiinnostavaa. Yli puolet vastaajista oli myös kiinnostuneita isos- ja jättiskoulutuksista, nuorten illoista sekä ja Moonlight-messusta. Vähiten kiinnostavia toimintamuotoja olivat Tuomasmessu ja Raamattupiiri. 53 % vastaajista ei ollut lainkaan kiinnostunut Raamattupiiristä. Myös nuorten aikuisten illat eivät kiinnostaneet nuoria, mikä saattaa johtua siitä, että suurin osa vastaajista ei ollut vielä nuorten aikuisten toiminnan kohderyhmää.

Kysymykseen siitä, mikä Riihimäen seurakunnan järjestämistä nuorisotoiminnan muodoista sopii parhaiten seurakuntanuorelle, vastasi kaikista vastaajista 85 % (N 32). Loput jättivät vastaamatta tähän kysymykseen. Vastauksista kävi ilmi, että 59 % tähän kysymykseen vastanneista ajattelee, että Olkkarit sopivat seurakuntanuorelle parhaiten. Vastaajista leiritoiminnan kannalla oli 55 % ja nuorten iltojen 48 %. Neljännes vastaajista oli sitä mieltä, että isoskoulutus ja Moonlight-messut sopivat seurakuntanuorille. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että seurakuntanuorelle sopii useampi toiminta, ja yhden mielestä kaikki seurakunnan nuorisotoiminta sopii seurakuntanuorelle.

Olkkari just sen takia, et sit kerkii tai niinku pystyy nähä semmosii ihmisii, joita ei kerkii tai muuten vaan nää viikon aikana. Sit ne tulee kans sinne. (H.2)

Olkkarit ja nuorten illat sopivat parhaiten, koska ne eivät ole niin "muodollisia" ja niihin tullaankin mielellään (ainakin oletan näin).

Nuorten illat. Niissä saa olla suhteellisen vapaasti ja siellä tapaa mukavia ihmisiä. On hyvä, että siellä on uskonnollista ohjelmaakin ja vapaa-aikaa jää myös onneksi riittävästi. Siellä on myös rauhallisempaa kuin Olkkareissa.

Olkkari, nuorten illat, Moonlight-messut ja leirit. Koska siellä on rento meininki, yleensä mukavaa porukkaa ja kaikissa on kuitenkin mukana ihan myös oikeaa asiaa ja hartaus jne. Itse ainakin pidän näistä eniten.

Muutama vastaajista kertoi myös, miten he ajattelevat toimintojen sopivuuden omalle kohdalleen, ja kävi ilmi, että omat kokemukset olivat suhteessa yleisiin vastauksiin seurakuntanuorille sopivimmasta toiminnasta. Tästä voi olettaa, että vastaajat saattoivat vastata kysymykseen täysin omien tulkintojensa ja kokemustensa kannalta eivätkä niinkään sen pohjalta, minkä toiminnan he kuvittelisivat seurakuntanuorille sopivan. Muutama vastaaja oli myös pohtinut sitä, miten tilanne on erilainen, jos seurakuntanuori olisi uskonnollisempi.

Vaikea sanoa, enimmäkseen itse käyn esim. Olkkareissa ja nuorten illoissa sen takia, että siellä on mahtava ilmapiiri ja upeaa seuraa eikä kaikki ole sitä jeesustelua. Ehkä jollekin, joka on oikeasti enemmän seurakuntanuori kuin minä itse, sopisi varmasti jättikset, messut yms. mutta itse en niissä oikeastaan käykään.

Olkkarit, leirit ja isoskoulutus ovat parhaita ja sopivat hyvin ei niin uskonnolliselle seurakuntanuorelle, koska ne ovat rentoja.

Moonlight-messu, koska se on nuorille kiinnostavampi kuin normaali sunnuntaiaamun messu. Leirit ovat myös hyviä, koska siellä tutustuu uusiin ihmisiin ja ohjaajiin.

Monissa vastauksissa toistui myös toteamus, että on vaikeaa sanoa tähän kysymykseen mitään. Muutama oli myös työstänyt vastaustaan antamalla perusteluja erilaisten toimintamuotojen hyödyllisyydelle ja siten päätynyt muutamaan toimintamuotoon. Yksi totesi, että toiminnan sopiminen riippuu nuoresta itsestään.

Vaikea sanoa, riippuu nuoresta.

Vaikea sanoa. Messuista Moonlightit ovat mielekkäimpiä, koska niiden toteuttamiseen on mahdollisuus osallistua itse. Nuorten illatkin ovat kivoja, puhtaasti nuorille suunnattuja. Isos- ja jättiskoulutukset ovat hyviä, koska niin on vähän enemmän kiinni seurakunnassa, ja tilaisuuksissa tulee käytyä. Niistä on myös hyötyä tulevaisuudessa.

Olkkari, nuorten illat, kitara- ja bändikerhot, grooveimmat joululaulut ja raamattupiiri. Nämä, koska niissä on nuorille mieleistä tekemistä ja kumminkin pieni hengellinen kosketus.

Vain muutama vastaaja oli sitä mieltä, että messut ja Raamattupiiri sopivat seurakuntanuorille. Kaikista vastauksista voi tulkita, että suurin osa seurakuntanuorista valitsee osallistuvansa seurakunnan eri toimintamuotoihin sen perusteella, missä on eniten vapaata ohjelmaa ja mahdollisuus keskustella kavereiden kanssa vapaasti. Suurin osa piti myös tärkeänä isoskoulutuksen hyötyjä sekä leiritoiminnassa yhdessä olemista mieleisen tekemisen parissa. Kysymyksen vastauksista päätellen seurakuntanuorilla on ryhmänä tietty käsitys siitä, mikä tai mitkä toimintamuodot ovat seurakuntanuorelle merkityksellisimpiä, mutta he kuitenkin kokevat, että seurakuntanuorelle sopii monenlaiset toimintamuodot eikä yhtä tiettyä oikeaa vastausta tähän kysymykseen ole.

Tutkimuksessani kävi ilmi, että nuoret pitävät Moonlight-messuista eli nuorille suunnatuista messuista enemmän kuin tavallisista ”sunnuntaiaamun messuista”. Musiikki on tärkeä elementti nuoren elämässä ja se voi heijastaa yhteiskunnan tilaa. Musiikin avulla nuori voi esimerkiksi vahvistaa itseluottamustaan, käsitellä tunteitaan tai jopa kokea yhteenkuuluvuutta muun ryhmän kanssa. Rippikoulussa on tarkoitus, että nuori kokee musiikin avulla Jumalan läsnäoloa. (Kirkkohallitus 2001, 33.) Tutkimukseni mukaan seurakunnan laulu- tai veisukirjoissa esiintyvät laulut herättävät nuorissa muistoja ja tunteita. Monelle oma konfirmaatiossa laulettu kappale saattaa olla mieleenpainuvimpia asioita rippikoulu- ja konfirmaatio -ajoilta.

5.2.2 Isos- ja jättistoiminta

Riihimäen seurakunnassa isos- ja jättistoiminta tarkoittavat isoskoulutusta. Isoskoulutus on rippikoulun jälkeen tapahtuvaa peruskoulutusta, ja jättistoiminta

syventävää opetusta ja opittujen asioiden kertausta siitä, miten rippikouluisosena tulee toimia. Syyt toimintaan lähtemiselle olivat monipuolisia ja jokaisesta yksilöistä itsestään riippuvia. Merkitykset jakautuivat melko tasaisesti erilaisten asioiden kuten oma kiinnostus, oman rippikoulun mukavuus, uusiin ihmisiin ja asioihin tutustuminen sekä leireille pääseminen. 69 % vastaajista oli sitä mieltä, että omalla kiinnostuksella isoskoulutusta kohtaan oli erittäin paljon merkitystä, ja 25 %:n mielestä paljon merkitystä. Tämä tarkoittaa sitä, että oma kiinnostus oli joko paljon tai erittäin paljon merkityksellistä 94 %:lle vastaajista. Leireille pääsemisen merkitys nuorten keskuudessa oli myös suuri, ja erittäin paljon merkitystä sille antoi 56 % vastaajista.

Muut merkitykset eivät erottuneet toisistaan paljoakaan, mutta vähiten merkittävää nuorten mielestä isoskoulutukseen lähtemistä pohtiessa oli ollut se, että isoskoulutuksessa käsitellään hengellisiä ja uskoon liittyviä asioita. Isoskoulutukseen lähtemisen syyt painottuivat oman kiinnostuksen lisäksi lähinnä oman rippikoulun ja rippikoulussa mukana olleiden vertaisnuorten, isosten ja ohjaajien mukavuuteen. Muutamalle vastaajista näillä ei kuitenkaan ollut ollenkaan merkitystä pohtiessaan isoskoulutukseen mukaan lähtemistä.

- - Monta kertaa olemme ystäväni kanssa miettineet, jos emme olisi lähteneet mukaan, niin mitä meistä olisi tullut? Oma leiri oli huono ilmapiirin vuoksi, mutta itse lähdin isoseksi siksi, että saisin paremman leirin itselleni ja saisin olla parantamassa muiden leiriä, ja sieltä saikin monta uutta hyvää ystävää, jotka ovat tulleet tärkeiksi. - -

Kun nuorilta kysyttiin, miten isostoiminta on vaikuttanut heihin, kysymykseen vastasi 87 % kaikista vastaajista (N 32). Nuorten vastauksissa oli yhteisiä piirteitä, mutta jokaisen kokemukset on silti tulkittava lopulta yksilöllisesti, koska jokaisen yksilön käsityksistä isostoiminnan vaikuttavuuteen voi vaikuttaa esimerkiksi muu elämäntilanne, lähipiiri ja isostoimintaan osallistumisen määrä. On myös todennäköistä, että isoskoulutuksen vaikutukset eivät vielä näy tai ole selkeät nuorten vasta käydessä isoskoulutusta. Vastauksista kävi ilmi, että isoskoulutuksen vaikutukset näkyvät nuorten mielestä heidän henkisessä kasvusaan, ystäväpiirin kasvamisessa, avoimuudessa ja sosiaalisuudessa, uusien

asioiden oppimisessa sekä muutamassa vastauksessa kerrottiin, että ryhmätilanteissa toimiminen on helpottunut isoskoulutuksen myötä.

Koen isostoiminnan kasvattaneen minua ehkä astetta kypsempään suuntaan ja se on vaikuttanut ajattelutapoihini. Positiivisella tavalla.

Ei mitenkään hirveän erikoisesti, vähän on tullut itseluottamusta lisää.

Isoskoulutuksessa käsitellään yleensä Raamatun ja kristillisten perusopetuksien lisäksi vuorovaikutus- ja ryhmänohjaamistaitoja sekä isosen tehtäviä ja -roolia. Monelle nuorelle etenkin ryhmänohjaamistaitojen opettelu voi olla täysin uutta. Isoskoulutuksen aikana myös vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot kehittyvät. Nuoret kokevat isoskoulutuksissa saamansa opetuksen myönteisenä ja hyödyllisenä heidän tulevaisuudelleen.

Olen oppinut paljon hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta varten sekä tiedän ja hyväksyn sen, ettei aina tarvitse onnistua, kunhan yrittää parhaansa.

Olen oppinut tutustumaan ihmisiin enemmän, osaan ohjata ryhmää ja osaan pitää hauskaa, vaikka kovin hyvä päivä ei ole ollutkaan.

Isoskoulutuksessa nuoret tapaavat samanhenkisiä ja samoista asioista kiinnostuneita nuoria, jolloin myös uusien ihmissuhteiden muotoutuminen on mahdollista. Ryhmätyöskentelyjen painotus isoskoulutuksessa on suuri, joten nuori oppii ilmaisemaan itseään ja ottamaan muiden tarpeita huomioon. Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoret kokevat, että seurakunnassa tuntee itsensä hyväksytyksi. Tästä syystä myös itseluottamus saattaa parantua.

Ilman isoskoulutukseen menemistä kaveripiirini olisi puolet pienempi. Minusta on tullut seurakunnassa häääämisen myötä paljon rohkeampi, itsenäisempi ja sosiaalisempi. Olen saanut itsevarmuutta ja tunnen itseni paremmin kuin ennen.

Kun oli vielä isostapaamisia joka toinen viikko, niin en kyhjänyt pelkästään omassa huoneessa neljän seinän sisällä vaan jouduin lähtemään tapaamisiin, joissa näkisi uusia ihmisiä ja voisi tutustua heihin.

Vain muutamassa vastauksessa käsiteltiin hengellisten asioiden käsittelyä ja Jumala-suhteen parantumista. Nuoret kertovat, että seurakunta ja Jumala ovat tulleet tutummiksi. Yhdessä vastauksessa kävi ilmi, että isostoiminta on vahvistanut uskoa ja yhdessä kerrottiin, että Jumalaa on hyödynnetty tilanteissa, joissa esimerkiksi läheisillä on paha olla.

Olen saanut uusia kavereita sekä olen kiinnostuneempi seurakuntaa ja uskontoa kohtaan.

Jos niin voi sanoa, että uskon Jumalaan enemmän, kun olen käynyt isostoiminnassa.

Vaikkakin isosena olemiseen kuuluu (minun kohdalla ainakin) jonkinasteinen lapsettaminen, niin isosena oleminen on kasvattanut minua ihmisenä. Vastuuta olen oppinut ja lisäksi olen oppinut soveltamaan hengellisiä asioita arkeen ja sen ongelmiin. Olen osannut (palautteen perusteella) antaa lohduttavia sanoja ja olen osannut piristää ystäviäni, joilla on ollut vaikeaa. Olen myös voinut hyödyntää uskoa, Jumalaa ja isostaitojani niissä tilanteissa.

5.2.3 Kerhonohjaajuus

9 % vastaajista kertoivat olevansa kerhonohjaajia tällä hetkellä. Kyselyn mukaan osa vastaajista oli kuitenkin aiemmin pitänyt kerhoa, ja yksi vastaajista haluaisi tällä hetkellä pitää kerhoa, mutta syytä esteelle ei ilmene. Kerhonohjaamisesta ja varhaisnuorison kanssa työskentelystä vastaajat kertovat, että työ on mukavaa ja että kerhonohjaajakoulutuksen myötä pääsi varhaisnuorten leireille isoseksi.

- - se on mielestäni mukavaa työtä, koska pienet lapset ovat iloisia ja osaavat piristää päivää jutuillaan.

Olin itse ollut varhaisnuorten leireillä pienenä ja halusin tulla isoseksi. Kerhonohjaajakoulutus mahdollisti myös isoisuuden, joten aloin myös kerhonohjaajaksi ja se on ollut mieltä puuhaa.

SE on mukavaa, hauskaa ja lisäksi saat mukavasta työstä vähän palkkaakin.

Varhaisnuorisotyön vaikuttavuus ei tullut tutkimuksessani paljoakaan ilmi. Kun seurakuntanuorilta kysyttiin, miten tai millä tavoilla seurakuntanuoruus on vai-

kuttanut siihen, miten he ajattelevat elämästä tai siitä, mikä on tärkeää, yhdessä vastauksessa tuli ilmi varhaisnuorisotyön merkitys. Vastaajan mukaan hän oli saanut varhaisnuorisotyön puolelta kasvatusta elämäänsä, koska oli käynyt pieninä varhaisnuorten leireillä sekä toimii edelleen kerhonohjaajana ja isosena.

5.2.4 Tarvitseeko osata jotakin ollakseen seurakuntanuori?

Kyselyyn vastanneista nuorista 84 % oli sitä mieltä, että seurakuntanuoren on erittäin tärkeää osata ottaa muut ihmiset huomioon. Myös loput 16 % olivat sitä mieltä, että muiden huomioon ottaminen on melko tärkeää seurakuntanuorelle. Lähes kaikkien vastaajien mielestä myös yhteistyökykyisyys on seurakuntanuorelle olennainen taito. Muita nuorten mielestä tärkeitä taitoja seurakuntanuorena olemisessa ja toimimisessa olivat keskustelutaidot, itsensä ilmaiseminen ja ryhmänohjaamistaidot. Keskiarvoltaan itsensä ilmaiseminen ja ryhmänohjaamistaidot olivat yhtä tärkeitä nuorten mielestä.

Vähiten tärkeinä taitoina vastaajat pitivät kädentaitoja ja retkeilytaitoja. Kädentaitoja melko tärkeänä piti vain 9 % vastaajista. Myöskään liikunnallisuus tai rohkeus soittamiseen eivät olleet nuorten mielestä tärkeitä seurakuntanuorena olemisessa. Puolestaan rohkeutta laulamiseen piti melko tärkeänä 44 % vastaajista, mikä saattaa johtua siitä, että seurakunnan nuorisotyön lähes kaikissa ohjatuissa aktiviteeteissa on osana lauluja. 25 % oli kuitenkin sitä mieltä, että rohkeus laulamiseen ei ole lainkaan tai kovinkaan tärkeä, kun he pohtivat itseään seurakuntanuorena. Havaintojeni ja kokemuksieni mukaan Riihimäen seurakunnassa kaikilla on mahdollisuus laulamiseen, ja jokaisen osallistumista yhteisiin lauluhetkiin kunnioitetaan. Luovuus on myös vastaajien mielestä melko tärkeä taito seurakuntanuorille.

5.3 Seurakuntanuoren käsitykset itsestään

5.3.1 Kuka on seurakuntanuori?

Uskovan ihmisen määrittely voi olla vaikeaa nykyisin, ja tutkimukseni perusteella nuorten mielestä uskova nuorta ei tunnista mistään muusta kuin hänen ajatuksistaan.

Tää on aika imelää, mut usko on lahja, joka saadaan et se joka sen on saanu ni usko. (H.3)

Varmaan joku sit tai niinku, et ihminen joka niinku hakee lohtua ja tukea niinku Jumalalta tai joltain muulta tai että uskoo siihen johonki, josta saa voimaa. (H.4)

Kun nuorilta yleisesti kysyttiin, millainen seurakuntanuori hän on vai onko, kysymykseen vastasi 84 % kaikista kyselyyn osallistuneista nuorista (N 32). Vastauksissa erottui selvästi tiettyjä yhteneväisyyksiä. Vastaajat kokivat itsensä seurakuntanuoriksi, koska osallistuivat aktiivisesti seurakunnan järjestämään toimintaan sekä halusivat oppia uusia asioita ja tutustua uusiin ihmisiin. Aktiviteetteihin osallistumisen määrä ja se, kuinka kiinnostunut nuori on jostakin seurakunnan toiminnasta, olivat suhteessa nuorten käsitykseen siitä, millainen seurakuntanuori on. Vastaajat kokivat myös, että seurakuntanuorena he ovat sosiaalisia ja tulevat toimeen hyvin muiden ihmisten kanssa.

Käyn silloin tällöin nuorten illoissa ja Olkkareissa, sekä pyrin käymään kaikissa Moonlight-messuissa. Olen aina ollut jonkin verran uskonnollinen ja näin rippikoulun jälkeen innostuin siitä vielä enemmän. Toki saan kiittää tästä myös ystävääni joka lähti mielellään mukaani.

Pidän itseäni seurakuntanuorena siksi, että olen mukana isostoinnassa ja varhaisnuorisotyön kerhoissa.

Pidän seurakunnan leireistä ja muista tapahtumista.

11 % vastaajista kertoi, etteivät ole kiinnostuneet Jumalasta, hengellisistä asioista tai eivät muutoinkaan usko mihinkään. Tästä huolimatta osa heistä piti itseään seurakuntanuorina, mutta osa sanoi, että on seurakunnan toiminnassa

mukana vain ystävien takia. Osassa vastauksista kävi ilmi, että nuoret tiedostavat sen, että seurakuntanuorten määritelmä voi tulla myös muilta ihmisiltä eikä se välttämättä ole oma näkökulma asiaan.

Ei kiinnostunut Jumalasta, mutta käy silti seurakunnan tapahtumissa, koska kaverit, halu oppia uutta ja tutustua ihmisiin sekä kivat ohjaajat.

En oikeastaan pidä itseäni seurakuntanuorena, sillä en ole kiinnostunut hengellisistä asioista. Minua kiinnostaa hyvä seura ja ystävät, niin uudet kuin vanhat. Kuten sanoin, etten ole kiinnostunut hengellisistä asioista, no se johtuu siitä, että perheessämme ei uskonto ole niin kovin paljon saanut merkitystä. - - Ja monta kertaa minua on kutsuttu seurakuntanuoreksi, sillä ravaan Narnialla Olkkareissa, nuorten illoissa, leireillä ja kaiken maailman koulutuksissa ja tapahtumissa, mutta niihinkään en menisi ilman ystäviäni.

Olen srknuori, mutta en usko mihinkään. En koe sillä olevan merkitystä. Olen mukana leireillä, harvemmin Olkkareissa sekä isostoinnassa ja jättistoiminnassa aktiivisemmin. Koen oloni seurakunnassa turvalliseksi ja kotoiseksi, siellä minut tunnetaan, taitoni tiedetään ja minuun luotetaan. On kiva olla osa jotain porukkaa.

52 % vastauksista määritteli seurakuntanuorta siten, että seurakuntanuori on sellainen nuori, joka osallistuu seurakunnan toimintaan jollakin tavalla. Yhdessä vastauksessa kävi ilmi, että seurakuntanuori voi olla epäaktiivisestikin mukana toiminnassa ollakseen kuitenkin seurakuntanuori. Hyvin monessa vastauksessa nuoret kertoivat myös, että seurakuntanuori ei poikkea tavallisesta nuoresta mitenkään, tai eivät osanneet vastata kysymykseen.

Noh olen tällä hetkellä hieman epäaktiivinen srk nuori, koska minulla on ollut oikeastaan aikaa käydä vain Olkkareissa, mutta mielelläni käyn myös nuorten illoissa ja muissa tapahtumissa --

En osaa sanoa, olenko seurakuntanuori, koska en oikeastaan edes tiedä, millainen seurakunta nuori on.

Positiivisuus ja iloisuus luonteenpiirteinä toistuivat useimmissa vastauksissa. Muutamassa vastauksessa seurakuntanuoreen liitettiin elämäntapoihin ja -ohjeisiin viittaavia asioita.

Olen mielestäni sosiaalinen ja positiivinen sekä luotettava kokemukseni perusteella.

Ystävällinen ja kaikkien kaveri. Otan muut hyvin huomioon, koska haluan, että minulle tehdään samoin kuin minä muille.

Yhdessä vastauksessa vastaaja pohti sitä, ettei ole varma siitä, onko seurakuntanuori vai pelkästään nuori, joka osallistuu seurakunnan toimintaan.

En osaa sanoa. Varmaan ihan tavallinen. En tiedä, olenko seurakuntanuori vaiko enemmänkin vain nuori, joka käy seurakunnan tilaisuuksissa. Olen sopivan etäällä seurakunnasta, mutta se kuitenkin on pieni osa elämäni.

Kyselytutkimukseen osallistuneet nuoret määrittelivät luonteenpiirteitä, joita he ajattelivat tai kokivat itsellään olevan. Tähän kysymykseen vastasi 88 % kaikista kyselyyn vastanneista. Vastauksien pohjalta ilmeni ominaisuuksia ja luonteenpiirteitä, joita suurin osa kyselyyn vastanneista nuorista koki itsellään olevan. Vastausten perusteella seurakuntanuoret ovat osittain samanlaisia luonteeltaan. Eniten vastauksista erottuivat erilaiset piirteet kuten iloisuus, sosiaalisuus, auttavaisuus, huumorintajuisuus, mukavuus, empaattisuus, luotettavuus, ystävällisyys ja avoimuus. Jokaisessa vastauksessa oli mainittu tai synonyymilla viitattu ainakin yhteen johonkin edeltävistä luonteenpiirteistä.

Avoin, sosiaalinen, ulospäin suuntautuva, muut huomioon ottava ja iloinen.

Olen ujo, hiljainen, rauhallinen, luotettava, ystävällinen, mukava sekä mietiskelevä.

Sosiaalinen, iloinen, hauska, puhelias (silloin kun tunnen ihmiset), pirteä, toteutan kaikki hölmömmätkin ideat, lähden kaikkeen mukaan, jos se on minusta edes vähän kivaa, innostun helposti.

39 % vastaajista oli sitä mieltä, että he ovat pääsääntöisesti luonteeltaan iloisia ja 36 % kertoi, että ovat sosiaalisia. 25 % vastaajista piti itseään huumorintajuisina ja 25 %:n vastauksista esiintyi myös auttavaisuutta. Vastaajat pitivät itseään myös hyvinä ystävinä, ja liittivät siihen piirteitä kuten luotettavuus ja ystävien kannustaminen. Muutamassa vastauksessa ystävien ja perheen puolen pitämistä korostettiin.

- Tykkään myös paljon auttaa muita ihmisiä, esimerkiksi jos jollakin on ongelma, otan asiakseni hoitaa ongelman pois, koska haluan, että ihmisillä olisi mukava olla. Tähän on todella hankala vastata. En osaa.

Useassa vastauksessa nuoret kertoivat, että he ovat samalla sekä ujoja että todella sosiaalisia ja että välillä he ovat puheliaita ja välillä hiljaisia. Muutamassa vastauksessa ilmeni myös, että jotkut nuoret kertoivat vastauksissaan myös niitä luonteenpiirteitä, joita heidän ystävänsä tai muut ihmiset olivat heistä kertoneet. Kuten Saastamoinenkin (2007) sanoo identiteetistä ja sen muotoutumisesta, niin tutkimuksessani on selvästi näkyvissä se, että nuoret määrittelevät itseään sekä omien tulkintojensa kautta että itsensä ulkopuolelta tulleiden näkemyksien kautta (Saastamoinen 2007, 236). Vastauksista päätellen nuoret määrittelevät ja rakentavat identiteettiään ja opettelevat tuntemaan itseään omien kokemuksiensa ja näkemyksiensä lisäksi myös ympäristön ja muiden ihmisten mielipiteiden perusteella.

- - Minua usein kuvaillaan pirteäksi ja aina iloiseksi kaveriksi, ja olen itsekkin alkanut ajatella itsestäni näin!

- - Jotkut ovat kuvailleet, että olen liian kiltti ihminen. Ehkä olenkin. Vaikea kysymys. - -

- - Olen kuulemma ystävällinen, mutten itse näin ajattele, sillä enemmänkin olen melko ujo! Tai ainakin välillä.

Kolmessa vastauksessa nuoret kertoivat, että eivät ole pitkävihaisia. Vastauksissa oli yhteistä se, että niissä kerrottiin lähinnä niitä luonteenpiirteitä, jotka yleisesti mielletään positiivisiksi. Nuoret kuitenkin osasivat määritellä luonteenpiirteikseen myös esimerkiksi vihaisuutta, äreyttä, komentelevuutta, vaikeasti lähestyttävyyttä ja liikaa suorapuheisuutta.

Olen rauhallinen, empaattinen ja pyrin olemaan avoin ja ystävällinen kaikille. Vältän suuttumista ja vihanpitoa, enkä ole mielestäni kovin hauska.

- - Ja saatan ehkä olla melkoinen enkeli ulkoapäin, mutta pieni piru asuu sisälläni - -

Pidän itseäni erilaisena kuin muut nuoret. - - Olen vaikeasti lähestyttävä ja ulospäin vaikutan ujolta. - - Haluaisin ehkä olla vähän avoimempi.

Olen usein iloinen, positiivinen, huumorintajuinen. En kuitenkaan ole täydellinen ja olen siis toisinaan vihainenkin... joskus jopa tyhmistä pikkuasioista. Siitä huolimatta tarmokas ja ahkera sielu kunhan tehtävät/työt ovat mielekkäitä ja/tai tärkeitä.

5.3.2 Mistä seurakuntanuoren tunnistaa?

Kyselyyn osallistuneista nuorista lähes kaikki olivat sitä mieltä, että seurakuntanuorta ei voi päällisin puolin tunnistaa mistään eikä seurakuntanuoruus ilmene välttämättä myöskään nuoren puhuessa tai kommunikoidessa muiden ihmisten kanssa. Myös jokaisen omaa persoonaa korostettiin, ja kerrottiin, että seurakuntanuoren voi tunnistaa pelkästään hänen omien puheidensa ja ajatuksiensa kautta.

Eipä ulkoisesti minusta oikein mistään. Joistakin kyllä tietää, että he EIVÄT ole seurakuntanuoria.

Ei pysty tunnistamaan kuin hänen omista puheistaan.

Ei mistään, he näyttävät normaaleilta nuorilta.

Ei välttämättä mistään, sillä meitä on niin paljon eri persoonia. Suurin osa on kuitenkin ulospäin suuntautuneita ja sosiaalisia, ja tietysti hyvällä tavalla hulluja.

Nuoret olivat selkeästi pohtineet oman ulkoisen ja sisäisen minuutensa piirteitä ja verranneet niitä niihin nuoriin, jotka eivät osallistu seurakunnan toimintaan eli nuoret määrittelevät itseään muiden nuorten kautta. Vastauksien mukaan seurakuntanuoren voi myös tunnistaa siitä, että nuori käy Narnialla tai muissa seurakunnan tiloissa ja osallistuu seurakunnan toimintaan. Vastauksissa esiintyi myös luonteenpiirteitä, käyttäytymistä kuvaavia asioita sekä yleistä asennetta uskontoon.

On iloisia asenteeltaan, ja itse asiassa kuka tahansa voisi olla ulkoisilta piirteiltään seurakuntanuori. Se on jossain syvemmällä ihmisessä, onko mielestään seurakuntanuori.

*Hänen ei mielestäni sovi käyttäytyä sen vastaisesti, mitä on teke-
mässä. Tarkoitan, että jos tulee esim. isoskoulutukseen, mikä vaatii
vähän ajattelua uskonnollisella kannalla, ei saisi vastustaa sen us-
konnollista puolta ja vähätellä sitä.*

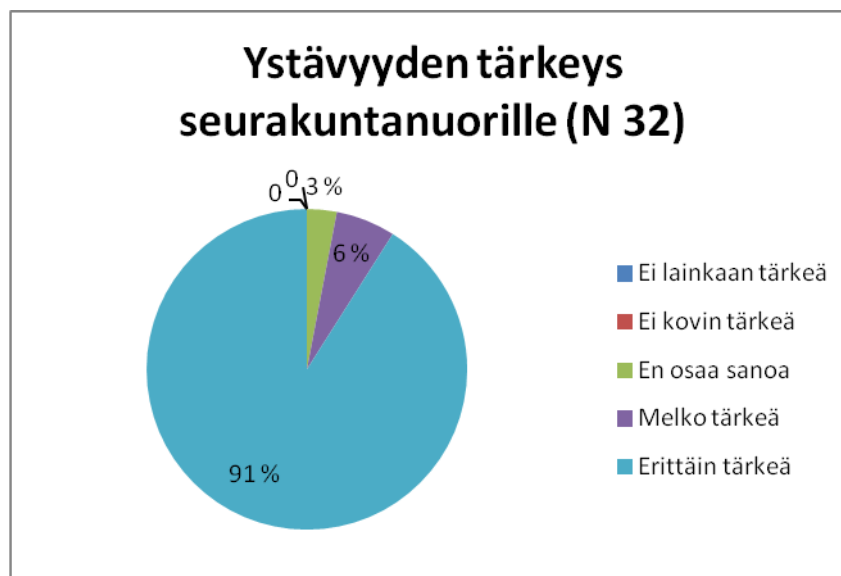
Ulkoisiksi piirteiksi kuitenkin määriteltiin todella monessa vastauksessa se, että seurakuntanuoret saattavat pitää ristiä kaulassaan. Muutamassa vastauksessa mainittiin, että seurakuntanuoret saattavat pitää päällään hupparia, missä on seurakunnan logo tai nimi. Rististä sanottiin toisaalta myös, että niitä voi pitää nekin nuoret, jotka eivät ole seurakuntanuoria, joten ristillä määrittelemisen ei välttämättä päde seurakuntanuoriin.

*Seurakuntanuorta on hyvin hankala tunnistaa ulkoisten seikkojen
avulla. Risti kaulassa auttaa, mutta muuten ainakin oma tunnistami-
seni rajoittuu esimerkiksi MNF t-paitoihin ja muihin vastaaviin.
Seurakuntahupparit ja sen sellaiset.*

5.3.3 Seurakuntanuoren arvokäsitykset ja ajatukset elämästä

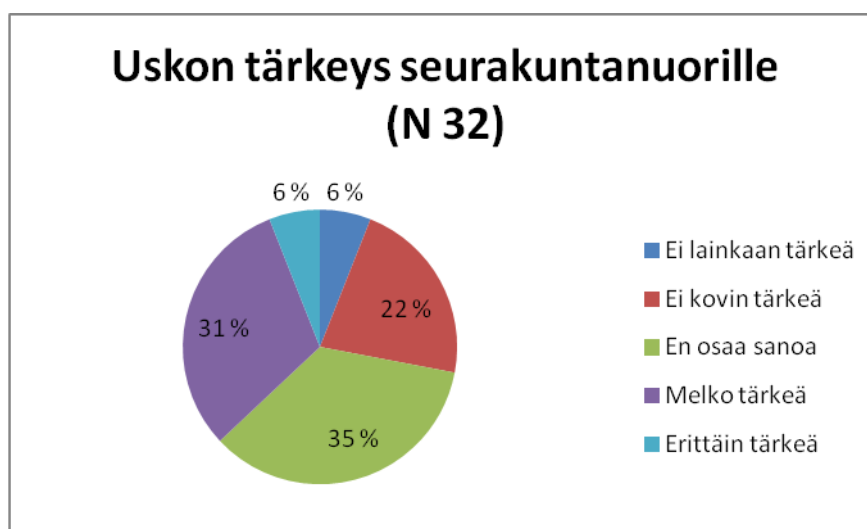
Ajatukset, asenteet ja arvot ovat jokaiselle ihmiselle tärkeitä, koska minäkäsitys jäsentyy niiden kautta. Teini-ikäisille vertaisryhmien hyväksyntä on tärkeää, ja sen takia yhteishengen ilmaisuun käytetäänkin yleensä moneen erilaiseen elämäntyyliin liittyviä asenteita. Asenteiden ilmaisun avulla nuoret ilmaisevat huomaamattaan myös arvojaan. (Erwin 2001, 18.) Tutkimukseeni osallistuneet nuoret määrittivät myös annetuista vaihtoehdoista, mitä asioita he pitivät elämässään tärkeinä.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että ystävyys ja luottamus ovat selkeästi tutkimukseeni osallistuneille nuorille tärkeimpiä asioita elämässä (KUVIO 3). Molempia piirteitä erittäin tärkeinä pitivät 90 % vastaajista. Muita vastaajille erittäin tärkeitä asioita ovat oikeudenmukaisuus, rakkaus, vapaus, rehellisyys, tasa-arvo, perhe ja kun-
nioitus. Elämän perusedellytykset kuten vesi ja ruoka olivat 55 %:n mielestä erittäin tärkeitä, muttei kuitenkaan tärkeintä elämässä. Yhden nuoren mukaan rakkaus on edellytys kaikelle siihen vedoten, että köyhät saavat apua ja tukea, jos muut ihmiset välittävät ja rakastavat heitä. Vähiten tärkeänä vastaajat pitivät tiedettä ja kauneutta. 36 % vastaajista oli sitä mieltä, että tiede ja kauneus eivät ole elämässä kovinkaan tärkeitä.

KUVIO 3. Ystävyyden tärkeys seurakuntanuorille (N 32)

Uskon merkityksestä elämässään vastaajat eivät osanneet sanoa yhtä selkeää vastausta. 6 % vastaajista oli sitä mieltä, että uskolla ei ole lainkaan merkitystä heidän elämässään, ja puolestaan toiset 6 % vastaajista piti uskoa erittäin tärkeänä (Kuvio 4).

KUVIO 4. Uskon tärkeys seurakuntanuorille (N 32)

Kun vastaajilta kysyttiin, millä tavoin seurakuntanuoruus on vaikuttanut siihen, miten he ajattelevat elämästä ja siitä, mikä on tärkeää, vastausprosentti oli 84 % kaikista vastaajista (N 32). Vastausten perusteella voi sanoa, että Riihimäen seurakunta on ainakin opettanut seurakuntanuoria ymmärtämään eriarvoisuutta

sekä tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden tärkeyttä. Puolet vastaajista oli tällä kannalla. Useammassa vastauksessa kävi myös ilmi, että nuoret toimivat elämässään Raamatun Kulalaisen säännön (Matt. 7:12) mukaan.

Seurakunta on varmaankin saanut minut ajattelemaan enemmän muita ja muiden auttamista. ”Tee muille, mitä haluaisit heidän tekevän sinulle.”

Seurakuntanuorissa on tullut puhuttua enemmän erilaisuudesta ja ennakkoluuloista, ja olen tavannut paljon erilaisia ihmisiä. Tämän myötä olen yrittänyt päästä ennakkoluuloistani ihmisiä kohtaan, ja olen ymmärtänyt tasa-arvon tärkeyden. Olen myös oppinut ajattelemaan empaattisemmin ja katsomaan asioita toisen ihmisen kannalta.

Olen oikeudenmukainen ja koitan toimia tavalla, jolla haluaisin minuakin kohdeltavan.

Toinen puoli vastaajista oli puolestaan sitä mieltä, että seurakuntanuoruus ei ole vaikuttanut ollenkaan heidän ajatuksiinsa elämästä tai siitä, mikä on tärkeää, ja joillakin oli ollut jo samankaltaisia ajatuksia ennen seurakuntanuoruutta.

Ei oikeastaan mitenkään. Olen ollut tätä mieltä jo pidempäänkin.

Ei varsinaisesti mitenkään. Jotkut ajatukset ovat hieman vahvistuneet, kun olen kuullut monenlaisia mielipiteitä kyseisestä asiasta, mutta ei muuten.

Helven (1997) mukaan nuorten asenteet ja arvot eivät ole riippuvaisia uskonnollisista ideologioista (Helve 1997, 160), ja sama ilmiö on nähtävissä edelleen tutkimukseeni osallistuneiden nuorten henkilökohtaisissa kokemuksissa. Suurimmassa osassa vastauksista nuoret kokivat, että seurakuntanuoruus ei vaikuta heihin tai heidän ajattelutapoihinsa mitenkään. Nuorten henkilökohtaiset kokemukset eivät kuitenkaan tarkoita sitä, ettei esimerkiksi kristinuskon arvopohja tai seurakunnan toiminta vaikuttaisi heihin heidän tiedostamattaan. Osa nuorista ei osannut antaa vastausta tähän kysymykseen, mikä viittaa siihen, että arvojen muotoutumisen ymmärtäminen on nuorille vaikeaa ja on mahdollista, että tiedostamatonta vaikutusta on tapahtunut. Vain muutamassa vastauksessa pohdittiin seurakuntanuoruuden vaikutusta uskoon, ja sitä, miten sen vaikuttamana on alkanut suhtautua elämäänsä eri tavalla. Muutamassa vastauksessa kävi ilmi,

että seurakunta on rohkaissut heitä elämään elämänsä vapaammin ja kunnioittamaan myös muiden elämää ja valintoja. Uskonnon selkeänä vaikuttavana tekijänä mainitsi vain yksi vastaajista.

- - Ja sitä paitsi, haluan uskoa elämään enkä jaksa murehtia, mitä tapahtuu sen jälkeen. - -

Ehkä seurakuntanuoruus on vahvistanut joitakin ajatuksiani, sillä monta kertaa huomaa, että kuolema saattaa tulla naps vain ja elämä meni hukkaan, koska aina ajatteli, että on vielä aikaa. Siksi mielestäni joka päivä pitäisi elää kuten se olisi viimeinen, koska sitten ei jää katumaan mitään. Eikä mielestäni pitäisi katua sitä, kuka on ja miten asiat tekee, ei pitäisi noloastua turhaan ja tyhmyt asiat voisi jättää pois, jottei tarvitsisi katua. No jaa.

- - Seurakuntanuoruus on avannut minulle myös ystävyysmerkitystä ja lisäksi usko on erittäin tärkeässä asemassa. Kun nyt sanon, en kuullosta kunnan uskovalta, mutta uskonto ei välttämättä perustu totuuksiin vaan on kirjaimellisesti uskomista, että jotain tapahtui. Silti uskonto on antanut minulle tavan katsoa elämää ja se auttaa selittämään asioita, johon ei tiede pysty ikinä vastausta antamaan.

Elämän tarkoitukseksi haastattelussa olleet nuoret määrittivät mm. Raamatun ohjeita kuten sen, että:

Olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa ja ottakaa se valtaanne. Vallitkaa meren kaloja, taivaan lintuja ja kaikkea, mikä maan päällä elää ja liikkuu (1. Moos. 1: 28).

Tutkimuksen mukaan seurakuntanuoret kokevat pohtivansa enemmän elämän tarkoitusta kuin ne nuoret, jotka eivät osallistu seurakunnan toimintaan. Seurakuntanuoret kokevat kuitenkin ymmärtävänsä omaa tai muiden elämän tarkoitusta yhtä vähän kuin muutkin eikä seurakuntaan osallistuminen helpota asian ymmärtämistä.

5.4 Seurakuntanuoruuden risut ja ruusut

Yhteisöllisyyden ja ystävyysmerkitys tuntuu olevan nuorille suuri. Havaintojeni mukaan nuoret ovat kiinnostuneita siitä, hyväksytäänkö heidät yhteisöön ja

mitä mieltä muut heistä ovat. Tämä ei tietenkään päde kaikkiin nuoriin, ja joidenkin mukaan muiden mielipiteillä ei ole mitään merkitystä. Seurakuntanuoruuden hyviin puoliin kuului selkeästi uusien ystävien saaminen ja kokemukset.

No siis varmaanki, et saa uusii ystävii totta kai. Ja sit just voi löytää semmosiiki omaa elämäänsä, jotka sit on koko elämän niinku kanssa, tukee sua, ja sit just saa semmosii sosiaalisii taitoja, jotka auttaa niinku pärjäämään siinä omas elämässään. (H.4)

Nuoret kuitenkin kokevat helposti kriisejä etenkin sosiaalisten tilanteiden, ryhmäpaineiden, itsensä vertailulla toisiin sekä häpeän tunteiden takia (Turunen 1996, 103-107). Sosiaalisista ja ryhmätilanteista johtuvia kriisejä voi aiheuttaa monet tekijät, mutta tutkimuksen mukaan vastaajat kokevat, että seurakuntanuoriin suhtaudutaan enimmäkseen positiivisesti. Vastaajien mukaan etenkin aikuiset pitävät seurakuntanuoruutta hienona asiana, ja vastaajat korostavat vastauksissaan erityisesti sitä, että he eivät eroa mielestään nuorina mitenkään muista nuorista.

En mitenkään eroavasti verrattuna muihin nuoriin. Eivät ihmiset edes tuskin tiedä minun olevan seurakuntanuori ja mistä tietäisivät?

Ihan normaalisti ne meihin suhtautuu, ei paljoa ole risuja tai ruusuja seurakuntanuorena olemisesta tullut.

En ole edes miettinyt koko asiaa. Miksi ihmiset suhtautuisivat minuun eri lailla sen perusteella, että olen seurakuntanuori? Se ei ole minua ihmisenä määrittävä tekijä vaan vain yksi osa siitä, mitä olen. Seurakuntanuori voi myös olla ilman uskoa, eikä uskovon ole pakko olla seurakuntanuori.

Noin puolet vastauksista otti esille kuitenkin sen, että voi olla mahdollista, että muilla ihmisillä on ennakkoluuloisia näkemyksiä seurakunnassa mukana olemisesta, mutta he eivät ilmaise sitä mitenkään seurakuntanuorille. Seurakuntanuoriin suhtaudutaan vastaajien mukaan pääsääntöisesti avoimesti. Nuoret kuitenkin kokevat, että jotkut saattavat olla myös kriittisiä seurakuntanuoruuden suhteen, koska uskovat seurakunnassa olevan pelkkää ”jeesustelua”.

Osa suhtautuu kriittisesti, koska uskoo seurakunnassa olemisen olevan jeesustelua. Muuten suhtaudutaan tosi hyvin. Se on harrastus siinä missä sutis tai soittaminen.

Toiset seurakuntanuoret suhtautuvat toisiinsa hyvin avoimesti. Muutkin kuin seurakuntanuoret suhtautuvat hyvin. En ole pahemmin kuullut kenenkään haukkuvan tai kiusaavan ketään siitä, että on seurakuntanuori, mikä voisi hyvin olla mahdollista.

Ihmisten uskonnollisuuden vähentyessä jotkut saattavat vierastaa seurakuntaa, mutta suvaitsevaisuus lisääntyy, mitä enemmän seurakuntanuoria tulee.

- - Sitten on tietenkin se osasto ihmisiä, jotka katsovat "nenänvartta pitkin" tai suhtautuvat muuten alentavasti, koska eivät itse usko.

Haastattelun perusteella selvisi, että nuorten ystäväpiireissä on esillä seurakuntanuoruuteen liittyviä asioita. Nuorilla saattaa olla useampia eri ystäväpiirejä kuten esimerkiksi ne, jotka käyvät seurakunnan toiminnassa ja ne, jotka eivät käy.

No, en mä sillee tiä, mullaki on just niitä ketä ei kiinnostaa yhtää ja sit niitä, joita kiinnostaa, ni kyl mä sit niiden kans oon, joita kiinnostaa. Et jos joku ei halua, ni ei siin sit mitää, sit mä en vaa oo sen kans. (H.2)

- - Ne ei oo sit välttämättä enää mun ystäviä, jotka sanoo et "HYI" (H.3)

Se, että osa nuorten ystävästä ei ymmärrä tai hyväksy seurakuntanuoruutta, tuntuu seurakuntanuorista pahalta, mutta se ei kuitenkaan vaikuta heidän päätöksiinsä siinä, osallistuuko toimintaan vai ei. Nuorten mielestä jokaisen tulisi saada tehdä ja olla niin kuin itse haluaa. Seurakuntanuorista vaistoa halun ja tahdon olla sitä, mitä on. Seurakuntanuoret myös kunnioittavat muita sellaisinaan kuin he ovat. Nuoret ottivat myös esille seurakuntanuorten yhteiskunnallisen ja historiallisen ajankohdan seurakuntanuoruudelle. Yksi haastatteluun osallistuneista arveli, että seurakunnan suosio saattaa vielä joskus lisääntyä, ja että nykypäivän kirkkokriittinen tilanne on ohimenevää. Nuoret kokevat, että tänä päivänä nuoriso yrittää mahdollisimman paljon kulkea massan mukana, ja paine olla suosittu vaikuttaa siihen, miten paljon nuoret osallistuvat seurakunnan toimintaan.

En mä tiiä, no ei se nyt sinällää kivaa. Et toisaalta kaikil on niinku omat juttunsa. - - Et se on sit voi voi, jos se on niitten mielestä jotenkin tyhmää ja kokee sen jotenki semmoseks. - - Eikä ne tiedä välttämättä et mistä ne sinänsä on jääny paitsi. (H.5)

Siis jos on ihmisiä, jotka menee siihen asti sitte, että ne rupee siitä heittämään lokaa niin tota mä ny säälin niitä sitte. Mul on niitä ystäviä, jotka tota on ok sen kans et mä käyn ja mä oon ok sen kans et niitten ei tarvi tulla mun mukaan. (H.3)

- - et sä et sais sen takii olla sitä mitä sä oot, että sä et halua niinku et sua pilkataa. Sen et sit joutuu kieltäytymään jostain vaik oikeesti tykkäis, mut ihan sen takii et kaikki ihailis sua tai et sua ei kiusatais. (H.4)

Se on vähä niinku nykypäivän tyyli, että tupakanpoltto, esimerkkinä siis tupakanpoltto, alkoholi ja tämmönen moottoripyörällä rellestäminen on cool ni sit taas joskus nyt historiaa. Ja keskiajalla taas kirkko oli niinku niin se number one, et niinku et niitten ei ees annettu elää, jotka ei tykänny kirkost tai ja tota en mä tiiä et. Parin vuoden päästä sit se ne jotka ei nyt tykkää kirkosta, ni sit niitä dissataa. (H.3)

Tutkimuksen perusteella nuorista oli pääsääntöisesti helppoa olla avoimesti seurakuntanuori muiden ihmisten keskuudessa. Helpointa oli olla seurakuntanuori muiden seurakuntanuorten tai seurakunnan seurassa. Toiseksi helpointa oli olla perheen, sukulaisten ja ystävien seurassa. Vastausten perusteella vaikeinta oli olla seurakuntanuori harrastusporukoiden ja koulukavereiden läsnä ollessa.

On ainaki monii asioit, mist mä oisin vähemmän ylpee sitte kuin tästä seurakuntanuoruudesta. (H.3)

Eiköhän se ole hienoin asia, mitä mulle on tapahtunut mun elämässä. Olen saanut siitä niin paljon ja olen mielelläni antamassa hyvän kiertää.

On todella mukavaa olla seurakuntanuori. Seurakuntanuorten keskuudessa voit olla sellainen kuin olet ja sinut hyväksytään.

Olen ainut perheestä, joka on käynyt riparin enkä siksi puhu seurakunnan asioista paljoa kotona.

5.5 Yhteenveto

Tutkimustulosten pohjalta nuoret toivovat seurakunnalta toimintaa, jossa he saavat viettää aikaa, tutustua muihin nuoriin – ja jossa kaikki uskonnollisuuden määrästä riippumatta saavat olla mukana. Nuoret myös tuntuvat arvostavan monipuolista toimintaa, joista jokainen nuori voi valita omien kiinnostuksen kohteidensa ja taitojensa mukaan ne, mihin haluaa osallistua eikä mihinkään veloiteta. Nuorten vastauksista hehkuu luottamus seurakunnan nuorisotyötä ja ohjaajia kohtaan. Rippikoulun ja omien isosten merkitys seurakunnan nuorisotoimintaan osallistumisessa on suurta.

Nuoret tuntuivat vertailevan itseään toisiinsa, ja heillä tuntui olevan sellainen käsitys, että seurakuntanuoren tulee olla puhelias ja ulospäin suuntautunut. Todellisuudessa osa seurakuntanuorista on kuitenkin ujoja, rauhallisia ja hiljaisia eivätkä niinkään halua pitää itsestään ”meteliä”. Seurakuntanuoria määrittävät siis yhtälailla sanat ujo ja hiljainen kuin puhelias. On mielestäni tärkeää pohtia kaikkia nuoria kokonaisuutena ja huomata yhtenäisiä arvoihin ja moraaliin liittyviä asioita. Suurin osa nuorista kertoi vastauksissaan siitä, kuinka he haluavat auttaa muita ihmisiä ja ovat empaattisia. Seurakuntanuoret eivät eroa muista nuorista luonteenpiirteidensä takia, mutta ne asiat, mitä seurakuntanuoret korostavat elämässään ja elämäntyylyssään on oleellisempaa.

Tutkimukseni perusteella seurakuntanuoren voi määritellä nuoreksi henkilöksi, joka osallistuu seurakunnan nuorisotoimintaan. Toimintaan osallistumisen aktiivisuudella ei ole tutkimuksen perusteella paljonkaan merkitystä vaan pelkästään sillä, että osallistuu. Seurakuntanuorta ei voi tunnistaa muuten kuin tietämällä tämän ajatuksia uskontoon liittyvistä asioista. Nämäkään asiat eivät aina päde seurakuntanuoriin, koska joku muu voi määritellä nuoren seurakuntanuoreksi, vaikka tämä ei itse koe olevansa sellainen.

Puolet tutkimukseeni osallistuneista seurakuntanuorista uskoi Jumalaan, ja lopuista suurin osa ei osannut antaa vastausta. Tutkimuksesta kävi ilmi, ettei hengellisyys näy nuorten elämässä paljoakaan muualla kuin seurakunnan toiminnassa. Hengellisyyden toteuttaminen ei ole nuorten mielestä luontevaa.

Seurakuntaan osallistumisessa nuorille on tärkeintä yhteisöllisyys ja sosiaaliset kontaktit. Nuoret kokivat, että seurakunnan toiminnassa mukana oleminen on vaikuttanut heihin lähinnä ystäväpiirin kasvamisena, kokemusten karttumisella sekä sillä, että he ovat saaneet pohtia asioita kuten eriarvoisuus, mitä he eivät muutoin pohtisi niin paljoa. Seurakunta on vaikuttanut nuoriin siten, että nuoret haluavat toimia muita ihmisiä kunnioittaen ja auttaen.

Seurakuntanuoren identiteetin voidaan sanoa muodostuvan osittain lapsuuden kokemuksista esimerkiksi varhaisnuorisotyössä ja perheen suhtautumisesta uskontoon. Rippikoulun merkitys uskonnollisen identiteetin kehittymiselle ja muotoutumiselle on suurin. Rippikoulussa eniten vaikuttivat käsiteltävien asioiden pohtiminen ja isosten malli seurakunnan toimintaan osallistuvasta nuoresta. Noin puolet tutkimukseeni osallistuneista nuorista eivät koe seurakunnan vaikuttaneen heihin tai heidän ajatuksiinsa millään tavalla.

Yksi tutkimukseen osallistuneista nuorista sanoi, että seurakuntanuoruus on vain yksi osa elämää eikä se yksinään määritä nuoria ihmisinä. Tutkimus kokonaisuutena antaa myös saman kuvan. Seurakuntanuoren identiteetin muotoutumiseen vaikuttaa muun muassa ystävät ja vertaisnuoret. Heidän mielipiteensä vaikuttavat nuoriin eniten, ja välillä nuorilla saattaa olla paineita siitä, mitä muut nuoret heidän seurakuntanuoruudestaan ajattelevat. Seurakuntanuoret ovat kuitenkin rohkeita ja haluavat olla omia itseään ja toimia omien arvojensa varassa. Seurakuntanuorille elämässä tärkeintä on ystävyys ja luottamus. Seurakuntanuoren identiteetille ei löytynyt mitään yksiselitteistä määrittelyä, koska jokainen nuori on yksilö, ja lähtökohdat seurakunnan toimintaan osallistumiseen vaihtelevat persoonasta ja uskonnollisuudesta riippuen.

5.6 Virkkusen ja oman tutkimukseni erot

Virkkusen (2008) tutkimus seurakuntanuorten identiteetistä ja oma tutkimukseni erosivat myös siinä mielessä, että meillä oli erilaiset tutkimusmenetelmät. Virkkusen tutkimuksessa oli saatu tulokset analysoimalla seurakuntanuorten kirjoitelmia. Nuoret olivat saaneet pohtia seurakuntanuoruutta omassa rauhassaan tilaisuu-

den ajan. Omassa tutkimuksessani käytettiin kyselyä ja ryhmähaastattelua. Tutkimuksessani kysely oli jokaiselle vastaajalle henkilökohtainen, mutta ryhmähaastattelussa vastaajiin saattoi vaikuttaa muiden nuorten läsnäolo. Virkkusen tapa koota aineisto oli yksinkertaisempi ja lyhyempi tutkimukseen osallistuneiden kannalta kuin omani. Yksinkertainen ohjeistus saattoi Virkkusen tutkimuksessa helpottaa nuoria ajattelemaan seurakuntanuoruuttaan kokonaisuutena.

Oma tutkimukseni oli laaja ja tarkasteli erilaisia vaihtoehtoja monipuolisesti. Kyselyssäni olisi voinut olla enemmän avoimia kysymyksiä, mutta nuorten kokemukset tulivat kuitenkin hyvin esille. Virkkusen tutkimuksessa identiteettiä ja seurakuntanuorten muuta elämää ei käsitelty niin tarkasti kuin omassani. Käsitellen Virkkusen tutkimuksesta poiketen myös muun muassa lapsuutta, kummitta, arvoja ja käsityksiä elämästä sekä hengellisyyttä. Kyselytutkimuksessani näkyi seurakuntanuoruuteen liittyvät asiat selkeästi, ja se saattoi avartaa omaan tutkimukseeni osallistuneiden nuorten käsitystä seurakuntanuoruudesta. Virkkusen tutkimuksessa näitä asioita kuten erilaisia hengellisyyden muotoja ei ollut ilmaistu, joten nuoret eivät välttämättä muistaneet mainita niistä. Tutkimustulokset nuorten käsityksistä seurakuntanuoria kohtaan olivat samantyylliset eikä isoja eroja ollut.

Oman tutkimukseni ja Virkkusen (2008) tutkimuksessa oli joitakin eroja siinä, miten nuoret määrittivät uskonnon ja hengellisyyden merkityksen elämässään. Virkkusen (2008) tutkimuksessa pohjanmaalaiset nuoret vaikuttivat olevan uskovaisempia kuin riihimäkeläiset nuoret, jotka korostavat yhteisöllisyyden merkitystä enemmän kuin hengellisyyttä seurakunnan toimintaan osallistumisessa. Molemmissa tutkimuksissa oli kuitenkin ilmeistä, että yhteisöllisyys on seurakunnassa eniten merkitsevä tekijä.

Virkkusen (2008) tutkimuksessa seurakuntanuori määritellään nuoreksi, joka osallistuu aktiivisesti seurakunnan toimintaan. Tämä piti paikkansa myös omassa tutkimuksessani siinä mielessä, että tutkimukseeni osallistuneet nuoret määrittivät seurakuntanuoren sellaiseksi nuoreksi, joka osallistuu seurakunnan toimintaan. Virkkusen (2008) tutkimusta ja omaani vertaillen on selvää, että seurakuntanuoret ovat hieman erilaisia riippuen seurakunnista ja nuorista. Seu-

rakuntien eroista huolimatta tutkimustulokset ovat kuitenkin pätevät molemmissa tutkimuksissa. Jonkun tietyn ryhmän identiteettiä ei mielestäni muutoinkaan voi yleistää. On vaikeaa saada selkeyttä siitä, mikä on Riihimäen seurakuntanuorten identiteetti, mutta vielä mahdottomampaa on selvittää, ovatko oman tutkimukseni identiteettimääritelmät ja -tulokset pätevämpiä kuin Virkkusen (2008) tutkimuksen. Tutkimustuloksista pitää tehdä johtopäätökset tutkimuksen lähtökohtiin perustuen.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1. Seurakuntaidentiteetin rakentuminen

Tutkimukseni tulkintojen taustalla on ollut se oletus, että nuorten roolit ryhmähaastattelutilanteessa ja kyselyissä olivat osittain tilannesidonnaisia. Heitä siis puhuteltiin seurakuntanuorena, joten he miettivät itseään sitä kautta eivätkä kokonaisuutena. Uskon, että nuorille on vaikeaa erottaa se, mistä he ovat omak-suneet arvoja ja käsityksiään. Yhdyn Lähteenmaan (2000) ajatukseen siitä, että esitettävät roolit ja imagot saattavat kertoa esimerkiksi pienoiskulttuurista tai sen ihanteista, jossa tutkimukseen osallistuvat elävät (Lähteenmaa 2000, 61). Huomasin haastattelua tehdessäni, että seurakuntanuorilla on vahva käsitys siitä, että heidän elämänarvonsa ja käyttäytymisensä on kunnioitettavaa ja hyvää. Tutkimuksessa ilmenneet arvokäsitykset saattavat kuitenkin ilmaista pel-kästään nuorten näkemyksiä siitä, millaisten arvojen pohjalta he haluaisivat toi-mia. Tutkittavat saattoivat antaa itsestään paremman kuvan kuin mitä todelli-suus oikeasti on. Tällöin myös seurakuntanuoren identiteetin käsittämisestä tulee hankalaa.

Identiteetin sanotaan olevan kognitiivinen konstruktio eli tiedollinen rakennelma. Ei ole varmuutta, onko se oikea vai väärä kuvaus maailmasta tai ihmisestä. Se voi myös muuttua ajan kuluessa ja se on aina tietyllä tavalla yhtenäinen. (Kuu-sela 2006, 46.) Koska identiteetti on käsitteenä laaja ja moniselitteinen, olisi ollut mielenkiintoista saada selville seurakuntanuorten ulkopuolelta tulevia kommentteja seurakuntanuoruudesta. Onko identiteettimääritelmä oikea, jos sen on tehnyt vain yksi ihminen? Mikä tekee puolestaan useamman ihmisen tekemästä määritelmästä totuudenmukaisemman? Muuttuisivatko tutkimustu-lokset seurakuntanuoren identiteetistä, jos kohderyhmää pohdittaisiin ryhmän ulkopuolelta?

Tutkimukseeni osallistuneet nuoret seurakuntalaiset määrittelivät seurakun-tanuoren nuoreksi, joka osallistuu seurakunnan toimintaan. Tämä vastaus näkyi lähes kaikissa nuorten vastauksissa, ja olin olettanutkin saavani kyseisiä vasta-

uksia. Seurakuntaidentiteetti on kuitenkin jotain muuta. Nuoret määrittelivät vastauksissaan niitä asioita, jotka ovat heidän mielestään vaikuttaneet tai olleet merkityksellisimpiä heidän seurakuntanuoruutensa aikana. Näiden tulosten pohjalta voi päätellä, että eniten seurakuntanuorten identiteettiin vaikuttaa juuri yhteisöllisyys.

Uskontoon ja hengellisyyteen liittyvät tulokset olivat mielenkiintoisia. Hengellisyys tarkoittaa mielestäni ihmisen ja Jumalan välistä yhteyttä esimerkiksi rukouksella. Se voi mielestäni olla myös sitä, että toimii niiden arvojen mukaan, joihin uskonto tai Raamattu kehottaa. Myös Raamatun lukemisessa tai ristin pitämisessä kaulassa voi olla hengellisiä piirteitä. Hengellisyyttä voi olla myös tilanteissa, joissa ihmiset välittävät tai lohduttavat toisiaan tai missä vain ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Tutkimuksen mukaan nuorten kokemukset ja todellisuus hengellisyyden ilmenemisestä seurakunnassa ovat ristiriidassa keskenään. Nuoret kokevat hengelliset asiat vieraiksi tai heidän kokemuksiensa mukaan ne eivät ilmene heidän elämässään kovinkaan useasti. Nuoret ovat kyselyyn vastatessaan saattaneet ymmärtää hengellisyyden eri tavoilla. 25 % kertoi hengellisyyden näkyvän heidän elämässään päivittäin ja toinen neljännes sanoi, että hengellisyyttä on vain muutaman kerran vuodessa. Suurin osa nuorista kuitenkin osallistui seurakunnan toimintaan viikoittain.

Ristiriitaista oli myös se, että nuoret kertoivat pitäneensä omassa rippikoulussaan eniten isosten pitämistä hartauksista, mikä on myös yksi tapa ilmaista hengellisyyttä ja olla yhteydessä Jumalaan. Hartauksissa hengellisyys näkyy mm. rukoilemalla, laulamalla, olemalla yhdessä ja pohtimalla elämään liittyviä asioita. Hartauksien vaikuttavuuteen liittyy vahvasti isosten rooli. Isosten hartaudet, vaikka ne ovat hengellisiä tilanteita, eivät vaikuta rippikoululaisista yhtä hengellisiltä kuin ohjaajien pitämät.

Nuorten uskonnollisuus on monien tutkimusten mukaan määrällisesti vähentynyt. Tämän voi ajatella myös niin, että uskon perusta ja Jumala pysyvät aina samana, mutta ihmisen ymmärrys niitä kohtaan on muutoksessa. Tämä ilmiö näkyy nuorissa. Muutokset ajattelutavoissa eivät välttämättä tarkoita uskon loppumista.

Yksilön ymmärrys voi olla vajavainen ja uskonnollinen elämä puutteellista, mutta itse uskonto on inhimillisen arvioinnin yläpuolella (Halme 2008, 18).

Hengellisyys on monimuotoista ja voi näkyä eri tavoilla eikä aina vaadi jumaluuden tiedostamista. Nykyisin yksilön ajattelumaailmaa ja valintoja korostavassa yhteiskunnassa ihminen hakee vastauksia elämän peruskysymyksiin sisältään ja itsestään. Aiemmin ihmiset ovat hakeneet vastauksia uskosta ja Jumalalta. Ihminen on Raamatun mukaan Jumalan kuva, ja jumaluus on siten osa ihmisen identiteettiä. Kaiken taustalla on kuitenkin aina kaiken perusta, Jumala.

6.2 Seurakunnan vaikuttavuus

Seurakunnan vaikutus nuoriin on moniulotteinen, koska se vaikuttaa kotona, koulussa, ystäväpiireissä, harrastuksissa ja osalla nuorista jopa tavassa toimia ja elää. Vaikutuksen näkyminen saattaa kuitenkin ilmetä vasta myöhemmin aikuisena, kun yksilö pohtii omaa nuoruuttaan. Muiden kuin nuoren itse on hyvin vaikeaa ymmärtää juuri sitä seurakuntaidentiteettiä, joka nuorella on tai on ollut. Seurakunta on saattanut olla nuorelle myös harrastuksen veroinen. Se tarjoaa nuorelle ikään kuin palvelua, johon nuori voi osallistua ja saada myös samalla mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden nuorten kanssa. Muutama vastaaja ilmaisi seurakuntaan osallistumisesta myös turvallisuuden tärkeyden. Seurakunta on nuorille turvallinen paikka olla, toteuttaa itseään ja tavata muita samanhenkisiä nuoria.

län merkitys nuorilla oli huomattavissa. Vertaillen vanhempia ja nuorempia seurakuntanuoria oli selvästi huomattavissa, että vanhemmilla seurakuntanuorilla ajatukset uskosta, elämästä ja seurakunnassa olemisesta olivat paljon kehittyneemmät kuin nuorimmilla tutkimukseen osallistuneilla. Kaikissa vastauksissa, iästä riippumatta, oli kuitenkin samankaltaisia teemoja ja vastauksista huomasi, että nuoret olivat saman seurakunnan seurakuntanuoria. Esimerkiksi Riihimäen seurakunnan toiminnan perinteet ja tietynlainen uusien nuorten vastaanottavaisuus näkyi nuorten vastauksissa erityisesti. Tutkimuksen perusteella voi sanoa, että Riihimäen seurakunta on avoinna kaikille nuorille. Tutkimuksesta

kävi myös ilmi, että seurakunta on nuorille tärkeä paikka, koska siellä nuoret hyväksytään sellaisenaan kuin he ovat, eikä nuoren tarvitse osata mitään erityistä voidakseen olla mukana.

Nuorten vastauksissa oli yhtäläisyyksiä siinä, miten he ajattelivat elämästään ja tekemisistään. Suurin osa seurakuntanuorista piti tärkeänä ystävyyttä ja sitä, että lähimmäisistä pidetään huolta. Myös tasa-arvoisuus, muiden ihmisten kunnioitus ja oikeudenmukaisuus olivat nuorille tärkeää. Vastaukset nuorille tärkeiden asioiden ja seurakunnan vaikuttavuuden kesken olivat ristiriidassa. Osa nuorista ei osannut sanoa, miten seurakuntanuoruus on vaikuttanut heihin, ja joidenkin mielestä vaikutusta ei ole ollut ollenkaan. Kristinuskon arvopohjalla on kuitenkin pitkä perinne, ja niihin kuuluu mm. muiden kunnioittaminen ja lähimmäisenrakkaus. Tuloksien ja tutkimuksen kokonaisuuden pohjalta rakkaus ja lähimmäisenrakkaus muita ihmisiä ja asioita kohtaan on selkeästi tyypillistä seurakuntanuorille.

Seurakuntanuorten voidaan tutkimukseeni perustuen siis ajatella toimivan kristillisten arvojen ja periaatteiden mukaan, vaikka he eivät kokisi toimivansa kirjaimellisesti niiden mukaan. Seurakuntanuoret eivät kokeneet kristillisten periaatteiden toteuttamista velvoitteena vaan elivät niiden mukaan. Lähimmäisen rakkaus ja avuliaisuus eivät ole nuorille vaatimus vaan se tuntuu heistä luontevalta. Nuorten tullessa mukaan seurakunnan toimintaan heillä on jo ennestään jonkinlainen arvopohja. Toimintaan osallistuessa nuori saattaa kokea seurakunnan toimintatavat ja aatteet tutuiksi. Seurakunnan arvo- ja asennemaailma saattaa vahvistaa heidän omaa ajattelumaailmaansa. Yksilö ei välttämättä huomaa arvo- ja asennemuutoksia lyhyellä aikavälillä, mutta ajan kanssa erilaiset merkitykset jäsentyvät tarkemmin. Tähän samaan pätee myös rippikoulun merkitys seurakuntanuoruuteen. Rippikoulun ainutlaatuisuus ja merkitykselliset kokemukset ovat usein alku seurakuntanuoruudelle – ja se on usein myöhemminkin merkittävä muisto nuoruudesta.

6.3 Seurakuntanuoret osana kirkkoa ja yhteiskuntaa

Seurakuntanuoret ovat selvästi muusta nuorisosta erottuva oma kulttuurinsa, mutta nuoret pitävät sitä enemmän harrastuksena kuin elämäntapana. Kulttuuri ei näy muiden nuorisokulttuurien rinnalla yhtä selkeästi, koska se ei näy päällepäin lähes mitenkään, ja se selviää vain nuorten ajatuksia kuuntelemalla. Tutkimuksessa kävi ilmi, että seurakuntanuorten ajatuksia nimenomaan itsestään ja seurakuntanuoruudesta ei ole koskaan kysytty, ja he kokevat, ettei heistä olla kiinnostuneita. Mielestäni tämä on hälyttävä tulos.

Välil on ollu jopa sillee, et eiks ketää kiinnosta -tyylinen fiilis. (H.3)

Seurakuntanuoret ovat mielestäni yksi näkyvin osa kirkkoa ja seurakuntaa, ja sen takia heidän huomioimisensa ja heidän uskonnollisen kasvunsa tukeminen olisi tärkeää. Sekä Suomen evankelis-luterilainen kirkko että Riihimäen seurakunta ovat määritelleet strategioissaan, että nuorten hengellistä kasvua on tuettava ja että kaikkia kirkon jäseniä tulee kohdata henkilökohtaisesti. Myös ne nuoret, jotka eivät osallistu kirkon toimintaan, kuuluvat strategioiden mukaan tähän kohderyhmään. Tutkimukseni sekä omien kokemuksieni perusteella henkilökohtainen kohtaaminen uskon asioihin liittyen on erittäin vähäistä tai olematonta.

Seurakunnan nuorisotoiminta yleisesti keskittyy melko pitkälti isoskoulutukseen ja siihen, että nuoria opastetaan kohtaamaan rippikoululaiset. Isoskoulutuksesta on paljon tutkittuja hyötyjä kuten erilaisten taitojen kehittyminen. Isoskoulutus pitää nuoret seurakuntayhteydessä tietyn ajanjakson verran, tutustuttaa nuoret seurakunnan toimintaan ja ohjeistaa monessa tärkeässä asiassa. Yleisesti nuorten oman uskon henkilökohtainen tukeminen jää kuitenkin hyvin vähäiseksi. Seurakuntanuoruuden voi sanoa olevan ohimenevä aika ihmisen elämässä, jos siihen kuuluu vain pelkästään isoskoulutus, muutama rippikoulukesä isose-
na ja viikkotoimintaan osallistumista. Tavoitteet ja todellisuus ovat kuitenkin ristiriidassa, ja nuorten tilanne kirkossa herättää kysymyksiä. Voiko seurakuntanuoren identiteetistä jäädä nykyisillä toimintatavoilla jotakin myös aikuisuuteen? Jatkaako nuori hengellistä elämäänsä myöhemmin ja pitääkö seurakunta

yhteyttä nuoriin aikuisiin huomioidaan aktiivisimman seurakuntanuoruuden päätyttyä? Miten nuoret aikuiset huomioidaan seurakunnan toiminnassa? Millainen seurakuntayhteyden kokemus nuorille jää isoskoulutuksen jälkeen, jos kommunikointi oman seurakunnan kanssa on ollut vain isoskoulutukseen liittyvää?

Mielestäni on huolestuttavaa, jos nuoret kokevat ettei heidän asioistaan seurakunnassa olla kiinnostuneita. Seurakuntanuoret ovat tässä tutkimuksessa niitä, jotka osallistuvat aktiivisesti seurakunnan toimintaan. Todellisuudessa kirkko on avoinna kaikille, ja kaikki nuoret jäsenyydestä, aktiivisuudesta tai hengellisyydestä riippumatta ovat seurakuntansa nuoria. Jos aktiivisten seurakuntanuorten huomioiminen on vähäistä, niin huomioidaanko muita seurakunnan nuoria olenkaan? Mielestäni tämä asia ei ole vain pelkästään Riihimäen seurakunnan ongelma vaan meidän kaikkien yhteinen asia. Koko Suomen evankelis-luterilaisen kirkon olisi mielestäni syytä miettiä, miten seurakuntanuoria ja nuoria uskovaisia saisi tuettua nimenomaan heidän uskonnollisen identiteettinsä rakentamisessa eikä pelkästään isoisuuden. Millä tavalla henkilökohtainen kohtaaminen mahdollistuisi esimerkiksi erilaisten toimintamuotojen yhteydessä? Riittävätkö kirkon työntekijäresurssit kaikkien strategiatavoitteiden toteuttamiseen?

Seurakuntanuoruus tuntuu nuorille tänä päivänä tarkoittavan nuorisotoimintaan osallistumista eikä hengellisyys merkitse kovinkaan monelle mitään. Tutkimukseni perusteella voi sanoa, että seurakuntanuori on todellisuudessa vain nuori, joka määritellään seurakuntanuoreksi ja enemmän uskovaksi muiden nuorten rinnalla useimmiten vain sen takia, että he käyvät seurakunnan tiloissa viikoittain. Seurakuntanuoren määrittelee siis enemmänkin muut ihmiset kuin seurakuntanuoret. Seurakuntanuoret – tai nuoret – ovat ainoita, jotka tietävät totuuden omasta uskostaan ja käsityksistään uskoa kohtaan.

Yhteiskuntamme ajattelumaailma on muuttunut siinä mielessä, että nykyään korostetaan paljon yksilön menestystä ja on tärkeää, että pärjää taloudellisesti ja sosiaalisesti. 2000-luvulla seurakuntien toimintaan osallistuminen ei havaintojeni mukaan sovi hyvin pärjäävän ihmisen mielikuvaan vaan se mielletään enemmänkin tarkoitetuksi niille ihmisille, jotka ovat heikkoja. Tämän pärjäämi-

sen ja hyvältä näyttämisen paineen alla seurakuntanuoret ovat kuitenkin rohkeita ja valitsevat oman tiensä. Tuntuu myös, etteivät seurakuntanuoret saa kuitenkaan loppujen lopuksi olla rauhassa ylpeitä siitä, että he ovat seurakuntanuoria. Kaikilla on käsitys siitä, millainen ihmisen pitäisi olla eikä sitä yhteiskunnan painetta ole helppo murtaa. Seurakuntanuoret omien sanojensa mukaan ovat kuitenkin vahvoja eivätkä heikkoja. He osaavat pitää puolensa ja haluavat parantaa maailmaa olemalla esimerkillisiä.

Olen samaa mieltä Puurosen (2006) kanssa siitä, että tutkimalla nuoria voidaan selvittää nyky-yhteiskunnan ”pinnanalaisia virtoja” (Puuronen 2006, 12-15). Seurakunnan toimintaan osallistuminen saattaa myös olla nuorille tapa ilmaista yhteiskunnan levottomuutta. Seurakuntanuoret kertoivat, että seurakunnassa on turvallista olla, ja se saattaa olla heidän tapansa ilmaista, että he kaipaavat elämäänsä ja itselleen ehdotonta hyväksyntää ja jotakin syvällisempää sisältöä. Väitän, että hengellisyys on tämä sisältö. Vaikka nuoret ovat yksilöitä, on kuitenkin oletettavaa, että seurakuntanuorten ryhmäidentiteetti kehittyy myös pikkuhiljaa ryhmän muotoutuessa, ollessa ja eläessä. Ei ole sellaista seurakuntanuorta, joka ei olisi ottanut mallia omista isosistaan rippikoululeirillä tai kuunnellut jonkun muun mielipiteitä jostakin uskoon liittyvästä asiasta ja ollutkin samaa mieltä. Kaikki ryhmän sisällä tapahtuva vaikuttaa siihen, millainen ryhmän identiteetti loppujen lopuksi tulee olemaan.

Identiteetti on alati muuttuva, eri seurakuntien väleillä on eroja ja seurakuntanuoruus on myös vain yksi osa nuorten elämää. Seurakuntanuorten tai heidän identiteettinsä täydellinen määrittelemine voi näistä syistä olla vaikeaa. Tutkimuksesta kävi ilmi, että seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvat nuoret eivät välttämättä itsekään osaa määritellä seurakuntanuorta eivätkä tiedä, mitä se tarkoittaa. Moni ei koe olevansa seurakuntanuori vaikka heitä kutsutaan sellaisiksi. Tuloksien pohjalta on hyväksyttävä se, että täydellistä totuutta seurakuntanuorten identiteetistä ei voi koskaan saada. Toivon kuitenkin, että tutkimukseni avulla seurakuntanuoret ovat ryhmänä ja nuorisokulttuurina hieman tutumpia kuin aiemmin.

7 JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET

Tutkimusta tehdessäni nuoret toivat esille kiinnostuksensa tietää, mitä vertaisnuoret eli ne nuoret, jotka eivät osallistu seurakunnan toimintaan, ajattelevat heistä. Oletan, että erilaiset nuorisokulttuurit ja -ryhmät vaikuttavat nuorten elämään ja ihmissuhteisiin merkittävästi, ja sen takia näistä asioista avoimesti puhuminen voisi tuoda seurakuntanuoria tutummaksi myös muille nuorille. Myös työntekijöiden näkemyksiä seurakuntanuorista olisi mielenkiintoista tutkia. Miten nuorten ja työntekijöiden näkemykset kohtaisivat tai eroaisivat toisistaan?

Tutkimukseni käsittelee yhtä aktiivisesti seurakunnan toimintaan osallistuvaa ikäluokkaa eli nuoria, ja tälle ryhmälle on määriteltä nimeksi seurakuntanuoret. Aikuisista seurakuntalaisista puhutaan yleensä vain käsitteellä seurakuntalainen, mutta se käsite sisältää kaikki ikäluokat ja myös niitä seurakuntalaisia, jotka ovat jäseniä esimerkiksi vain kirkollisten toimitusten tai kummiuden takia. Lisäksi seurakuntalaisena olemiseen ei vaadita muuta kuin kirkon jäsenenä olemista, joten aktiivisille seurakunnan toimintaan osallistuville aikuisille ei ole eksaktia nimekettä.

Tulenkin pohtineeksi, että mikä käsite on aikuisilla vastaava: onko se ”seurakunta-aikuinen”? Kuka on seurakuntanuorta vastaava seurakunta-aikuinen? On paljon tutkimuksia siitä, kuinka paljon määrällisesti seurakunnassa on aikuisia, ja kuinka moni uskoo Jumalaan, mutta sosiologisena ryhmänä seurakunta-aikuiset ovat tuntemattomampia. Mielestäni tämä voisi olla yksi opinnäytetyön aihe tulevaisuudessa – ikään kuin vertailukohteena seurakuntanuoruudelle. Aihe on myös ajankohtainen pohdittaessa kirkon tulevaisuutta.

LÄHTEET

- Almqvist, Fredrik 2004. Ihmisen elämänkaari. Teoksessa Kirsti Kumpulainen (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Jyväskylä: Duodecim, 117-127.
- Almqvist, Fredrik 2004. Leikki-ikä ja varhainen kouluikä. Teoksessa Teoksessa Kirsti Kumpulainen (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Lasten- ja nuorisopsykiatria. Jyväskylä: Duodecim, 42-46.
- Bierhoff, Hans W. 1996. Prosocial Behaviour. Teoksessa Miles Hewstone, Wolfgang Sroebe & Geoffrey M. Stephenson (toim.) Introduction to Social Psychology. Oxford: Blackwell, 375-401.
- Dunderfelt, Tony 1990. Elämänkaaripsykologia – Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. Porvoo: WSOY.
- Durkin, Kevin 1996. Developmental Social Psychology. Teoksessa Miles Hewstone, Wolfgang Sroebe & Geoffrey M. Stephenson (toim.) Introduction to Social Psychology. Oxford: Blackwell, 47-73.
- Erwin, Phil 2001. Asenteet ja niihin vaikuttaminen. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: vinkkejä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 26-44.
- Hall, Stuart 1999. Identiteetti. Tampere: Vastapaino.7

Halme, Lasse 2010. Uskonto ja yksilö. Teoksessa Arto Kallioniemi, Juha Luodeslampi & Martin Ubani (toim.) Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Helsinki: Lasten Keskus, 54-68.

Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten Keskus.

Helsingin yliopiston kirjasto 14.10.2012. Prososiaalisuus. YSA – Yleinen suomalainen asiasanasto. Vesa – verkkosanasto. Viitattu 14.10.2012
<http://vesa.lib.helsinki.fi/cgi-bin/ysa.pl?h=prososiaalisuus>

Helve, Helena 1997. Nuorten muuttuvat arvot ja maailmankuvat. Teoksessa Helena Helve (toim.) Arvot, maailmankuva, sukupuoli. Helsinki: Helsinki University Press, 140-172.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2010. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Gaudeamus.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Tammi.

Huotari, Voitto 1992. Elävä seurakunta. Seurakuntatyön käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1999. Elämää varten. Murrosikäisen ja nuoren maailma. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Johansson, Thomas 2000: Social Psychology and Modernity. Buckingham: Open University Press.

Kirkkohallitus 2012. Seurakuntien väkiluvut (läsnä olevat) vuonna 2011. Väkiluvut seurakunnittain 2011. Viitattu 10.3.2012.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>

Kirkkohallitus, Kirkon kasvatustasiain keskus 2001. Elämä-usko-rukous. Rippi-koulusuunnitelma 2001. Porvoo: Uusimaa Oy.

Kuure, Tapio & Perttu, Helinä (toim.) 2007. Arvot, arvostukset ja luottamus nuorten elämässä. Jyväskylä: Nuorisotutkimusverkosto.

Kuusela, Pekka 2006. Realismi ja sosiaalisen identiteetin episteeminen status. Teoksessa Pertti Rautio & Mikko Saastamoinen (toim.) Minuus ja identiteetti. Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma. Tampere: Tampere University Press, 36-56.

Kääräinen, Kimmo; Niemelä, Kati & Ketola, Kimmo 2003. Moderni kirkkokansa – Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhannella. Jyväskylä: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82.

Laine, Timo 2007. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2 – näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-Kustannus, 28-45.

Lähteenmaa, Jaana 2000. Myöhäismoderni nuorisokulttuuri. Tulkintoja ryhmistä ja ryhmiin kuulumisten ulottuvuuksista. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Mannermaa, Tuomo 1975. Kristillisen opin vaiheet: Dogmihistorian peruskurssi. Helsinki: Gaudeamus.

Metsämuuronen, Jari 2000. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Helsinki: International Methelp Ky.

Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Jyväskylä: International Methelp Ky.

- Mohanty, Satya P. 1992. *Literary Theory and the Claims of History*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Nurmi, Jan-Erik 1995. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Lyytinen, Paula; Korkiakangas, Mikko & Lyytinen, Heikki (toim.) *Näkökulmia kehityopsykologiaan: Kehitys kontekstissaan*. Helsinki: WSOY oppimateriaalit, 256-274.
- Paananen, Terhi 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) *Nuorisotyön käsikirja*. Helsinki: Kirjapaja, 109-118.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen – Suomen evankelisluterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa. *Kirkkohallituksen julkaisuja* 2004: 10. Helsinki: Kirkkohallitus 8.
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus -leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) *Nuorisotyön käsikirja*. Helsinki: Kirjapaja, 82-108.
- Puuronen, Vesa 2006. *Nuorisotutkimus*. Tampere: Vastapaino.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rantanen, Päivi 2004. Nuoruusikä. Teoksessa Moilanen, Irma; Räsänen, Eila; Tamminen, Tuula; Almqvist, Fredrik; Piha, Jorma & Kumpulainen, Kirsti (toim.) *Lasten- ja nuorisopsykiatria*. Jyväskylä: Duodecim, 46-49.
- Riihimäen seurakunta 2007. *Yhteisellä tiellä – Riihimäen seurakunnan strategia vuoteen 2015*. Viitattu 11.3.2012.
http://www.riihimaenseurakunta.fi/?Seurakunnan_strategia

Riihimäen seurakunta i.a. Nuoret. Viitattu 3.3.2012.

http://www.riihimaenseurakunta.fi/?Toimintaa_ja_ty%26ouml%3Bmuotoja:Nuoret

Riihimäen seurakunta i.a. Yhteystiedot. Viitattu 10.3.2012.

<http://www.riihimaenseurakunta.fi/?Yhteystiedot>

Saastamoinen, Mikko 2006. Yksilö, riskitietoisuus ja psykokulttuuri. Teoksessa Pertti Rautio & Mikko Saastamoinen (toim.) Minuus ja identiteetti. Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma. Tampere: Tampere University Press, 138-169.

Saastamoinen, Mikko 2007. Notkeat rakenteet, tiheät identiteetit? Teoksessa Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Tampere: Nuorisotutkimusverkosto, 230-254.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015. Viitattu 8.3.2012

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Mitä on rippikoulu? Viitattu 7.10.2012

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/0564A2B4BF1DA258C2257027002969F7?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinnon työryhmä 2007. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Viitattu 8.3.2012.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf)

Tilastokeskus, Yhteenveto: Väestönmuutokset 2011. Viitattu 11.3.2012.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>

Turunen, Kari E. 1996. Elämänkaari ja kriisit. Jyväskylä: Atena.

Vilkkä, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otava.

Virkkunen, Tiina 2008. Risti kaulassa ja Jumala sydämessä. Nuorten antamia merkityksiä seurakuntanuoruudelle ja seurakunnan toimintaan osallistumiselle. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma (ylempi AMK). Opinnäytetyö.

LIITTEET

LIITE 1: Identiteettikaavio

LIITE 2: Kysely koskien seurakuntanuorten identiteettiä

Kysely koskien seurakuntanuorten identiteettiä Riihimäen seurakunnassa

Valitse oikea vaihtoehto.

1. Kyselyyn vastaa

1. nainen
2. mies

2. Mikä on ikäsi? _____

3. Mihin uskontokuntaan kuulut?

1. Evankelisluterilainen kirkko
2. En kuulu kirkkoon
3. Joku muu, mikä? _____

LAPSUUS JA PERHE

4. Kuinka paljon seuraavat hengellisyyteen liittyvät asiat näkyivät lapsuudessasi?

	ei ollenkaan	vähän	en osaa sanoa	paljon	erittäin paljon
1. Säännölliset kirkkokäynnit	1	2	3	4	5
2. Joulukirkko	1	2	3	4	5
3. Pääsiäiskirkko	1	2	3	4	5
4. Kynttilän polttaminen hengellisessä tilanteessa	1	2	3	4	5
5. Aamurukous	1	2	3	4	5
6. Iltarukous	1	2	3	4	5
7. Ruokarukous	1	2	3	4	5
8. Huoltajien rukoileminen	1	2	3	4	5
9. Raamatun lukeminen	1	2	3	4	5
10. Hengellinen kirjallisuus	1	2	3	4	5
11. Hengellinen taide (esim. taulut)	1	2	3	4	5
12. Hengellinen musiikki	1	2	3	4	5
13. Isovanhempien uskonnollisuus	1	2	3	4	5
14. Joku muu, mikä?	1	2	3	4	5

5. Mihin seuraavista seurakunnan järjestämistä lapsille suunnatuista toiminnoista osallistuit lapsuudessasi?
Voit valita usean vaihtoehdon.

1. Päiväkerho
2. Perhekerho/Vauvakerho
3. Pyhäkoulu
4. Muskari
5. Varhaisnuorten leiri
6. Kerho (esim. tyttö- tai sählykerho)
7. Partiotointa
8. En muista osallistuneeni mihinkään näistä
9. En osallistunut mihinkään näistä
10. Joku muu, mikä? _____

6. Kuinka suuri merkitys seuraavilla lapsuuteesi ja perheeseesi liittyvillä asioilla ja ihmisillä on siihen, että sinusta on tullut seurakuntanuori?

	ei merkitystä	vähän merkitystä	en osaa sanoa	paljon merkitystä	erittäin paljon merkitystä
1. Kasteen saaminen.	1	2	3	4	5
2. Huoltajiesi suhtautuminen seurakuntaan.	1	2	3	4	5
3. Huoltajiesi suhtautuminen uskoon.	1	2	3	4	5
4. Isovanhempiesi suhtautuminen seurakuntaan.	1	2	3	4	5
5. Isovanhempiesi suhtautuminen uskoon.	1	2	3	4	5
6. Ystäviesi suhtautuminen seurakuntaan.	1	2	3	4	5
7. Ystäviesi suhtautuminen uskoon.	1	2	3	4	5
8. Kummit.	1	2	3	4	5
9. Uskonnonopetus koulussa.	1	2	3	4	5

OSALLISTUMINEN SEURAKUNNAN TOIMINTAAN
7. Kuinka kiinnostunut olet seuraavista seurakunnan nuorisotyön tällä hetkellä järjestämistä toiminnoista?

	en lainkaan	melko vähän	en osaa sanoa	melko paljon	erittäin paljon
1. Moonlight-messu	1	2	3	4	5
2. Viileimmät virret	1	2	3	4	5
3. Grooveimmat joululaulut	1	2	3	4	5
4. Tuomasmessu	1	2	3	4	5
5. Hirvijärvi-picnic	1	2	3	4	5
6. Nuorten aikuisten retki	1	2	3	4	5
7. Nuorten aikuisten illat	1	2	3	4	5

8. Isoskoulutus	1	2	3	4	5
9. Jättiskoulutus	1	2	3	4	5
10. Bändikerho	1	2	3	4	5
11. Kitarakerho	1	2	3	4	5
12. Nuorten ilta	1	2	3	4	5
13. Olkkari	1	2	3	4	5
14. Leiritoiminta	1	2	3	4	5
15. Raamattupiiri	1	2	3	4	5

8. Mitkä edellisistä seurakunnan järjestämistä toiminnoista sopii mielestäsi parhaiten seurakuntanuorelle?

Miksi?

9. Kuinka usein osallistuit seurakunnan järjestämään nuorisotoimintaan viime vuonna?

1. 3 kertaa viikossa
2. 1-2 kertaa viikossa
3. Kerran viikossa
4. 1-3 kertaa kuukaudessa
5. Muutaman kerran vuodessa
6. En osallistu seurakunnan nuorisotoimintaan

10. Kuinka paljon seuraavat asiat merkitsevät sinulle seurakunnan toimintaan osallistumisessa?

	ei merkitystä	vähän merkitystä	en osaa sanoa	paljon merkitystä	erittäin paljon merkitystä
1. Oma halu.	1	2	3	4	5
2. Ystävät ovat mukana toiminnassa.	1	2	3	4	5
3. Sosiaalisten taitojen karttuminen.	1	2	3	4	5
4. Mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin.	1	2	3	4	5
5. Kristillinen opetus.	1	2	3	4	5
6. Hengellisyys.	1	2	3	4	5
7. Tuen saaminen uskoon ja hengellisyyteen.	1	2	3	4	5
8. Tuen saaminen omaan elämään.	1	2	3	4	5
9. Saamasi kokemukset seurakuntaelämään osallistumisesta.	1	2	3	4	5
10. Toiminnan ajankohta.	1	2	3	4	5
11. Toiminnan sijainti.	1	2	3	4	5
12. Toiminnan edullisuus.	1	2	3	4	5

SEURAKUNTANUORI JA USKO

11. Uskotko Jumalaan?

1. Kyllä
2. En osaa sanoa
3. En

12. Kuinka usein hengellisyys näkyy elämässäsi tänä päivänä?

1. Päivittäin
2. 3 kertaa viikossa
3. 1-2 kertaa viikossa
4. 1-3 kertaa kuukaudessa
5. Muutaman kerran vuodessa
6. Ei näy mitenkään

13. Kuinka paljon seuraavat hengellisyyteen liittyvät asiat näkyvät elämässäsi tänä päivänä?

	ei ollenkaan	vähän	en osaa sanoa	paljon	erittäin paljon
1. Säännölliset kirkkokäynnit	1	2	3	4	5
2. Joulukirkossa käyminen	1	2	3	4	5
3. Pääsiäiskirkossa käyminen	1	2	3	4	5
4. Kynttilän polttaminen hengellisessä tilanteessa	1	2	3	4	5
5. Aamurukous	1	2	3	4	5
6. Iltarukous	1	2	3	4	5
7. Ruokarukous	1	2	3	4	5
8. Huoltajien rukoileminen	1	2	3	4	5
9. Raamatun lukeminen	1	2	3	4	5
10. Raamatun opetuksien noudattaminen	1	2	3	4	5
11. Raamikseen osallistuminen	1	2	3	4	5
12. Hengellinen kirjallisuus	1	2	3	4	5
13. Hengellinen taide (esim. taulut)	1	2	3	4	5
14. Hengellinen musiikki	1	2	3	4	5
15. Isovanhempien uskonnollisuus	1	2	3	4	5
16. Elämän tarkoituksen pohtiminen	1	2	3	4	5
17. Ihmisen olemassaolon pohtiminen	1	2	3	4	5
18. Muiden ihmisten auttaminen	1	2	3	4	5
19. Pidät ristiä kaulassa.	1	2	3	4	5

RIPPIKOULU

21. Kuinka suuri merkitys seuraavilla rippikouluun liittyvillä asioilla on siihen, miten ajattelet uskosta tällä hetkellä?

	ei merkitystä	vähän merkitystä	en osaa sanoa	paljon merkitystä	erittäin paljon merkitystä
1. Ennakkotapaamiset	1	2	3	4	5
2. Ohjaajat	1	2	3	4	5
3. Isokset	1	2	3	4	5
4. Muut leiriläiset	1	2	3	4	5
5. Oppitunnit	1	2	3	4	5
6. Aamujumalanpalvelus	1	2	3	4	5
7. Oppimispäiväkirja	1	2	3	4	5
8. Iltaohjelma	1	2	3	4	5
9. Iltahartaus	1	2	3	4	5
10. Isosten järjestämä toiminta	1	2	3	4	5

22. Ajatteletko rippikoulun käytyäsi joistakin asioista eri tavalla?

KERHONOHJAAJUUS

14. Oletko kerhonorhoaja?

1. Kyllä
2. En

15. Kuinka kauan olet pitänyt kerhoa?

1. Vuoden
2. Kaksi vuotta
3. Enemmän kuin kaksi vuotta

16. Miksi pidät kerhoa?

ISOSTOIMINTA JA JÄTTIKSET

17. Oletko mukana isostoiminnassa?

1. Kyllä
2. En

18. Oletko mukana jättistoiminnassa?

1. Kyllä
2. En

19. Kuinka paljon merkitystä seuraavilla asioilla oli silloin, kun pohdit lähdetkö mukaan isoskoulutukseen?

	ei merkitystä	vähän merkitystä	en osaa sanoa	paljon merkitystä	erittäin paljon merkitystä
1. Oma kiinnostus.	1	2	3	4	5
2. Ystävien osallistuminen.	1	2	3	4	5
3. Omassa rippikoulussa oli kivaa.	1	2	3	4	5
4. Isoiset olivat kivoja.	1	2	3	4	5
5. Ohjaajat olivat kivoja.	1	2	3	4	5
6. Uusien asioiden ja taitojen oppiminen.	1	2	3	4	5
7. Hengellisyyden ja uskon asiat.	1	2	3	4	5
8. Uusiin ihmisiin tutustuminen.	1	2	3	4	5
9. Yhdessäolo muiden nuorten kanssa.	1	2	3	4	5
10. Leireille pääseminen.	1	2	3	4	5

20. Miten isostoiminta on vaikuttanut sinuun?**SEURAKUNTANUORI****23. Millainen seurakuntanuori sinä olet vai oletko? Miksi? Miksi et?****24. Millaisia luonteenpiirteitä koet tai ajattelet itselläsi olevan? Voit listata luonteenpiirteitäsi tai kertoa luonteestasi tarkemmin.****ARVOT****25. Miten tärkeänä pidät seuraavia asioita elämässäsi?**

	ei lainkaan tärkeää	ei kovin tärkeää	en osaa sanoa	melko tärkeää	erittäin tärkeää
1. Totuus	1	2	3	4	5
2. Rakkaus	1	2	3	4	5
3. Vesi	1	2	3	4	5
4. Raha	1	2	3	4	5
5. Parisuhde	1	2	3	4	5
6. Luottamus	1	2	3	4	5
7. Ystävyys	1	2	3	4	5
8. Kunnioitus	1	2	3	4	5
9. Läheisyys	1	2	3	4	5
10. Perhe	1	2	3	4	5
11. Terveys	1	2	3	4	5
12. Tiede	1	2	3	4	5

13. Taidot	1	2	3	4	5
14. Koulutus	1	2	3	4	5
15. Vapaus	1	2	3	4	5
16. Rehellisyys	1	2	3	4	5
17. Nöyryys	1	2	3	4	5
18. Ahkeruus	1	2	3	4	5
19. Tasa-arvo	1	2	3	4	5
20. Kauneus	1	2	3	4	5
21. Puhtaus	1	2	3	4	5
22. Turvallisuus	1	2	3	4	5
23. Usko	1	2	3	4	5
24. Työ	1	2	3	4	5
25. Auttaminen	1	2	3	4	5
26. Luonto	1	2	3	4	5
27. Matkustaminen	1	2	3	4	5
28. Harrastukset	1	2	3	4	5
29. Ruoka	1	2	3	4	5
30. Sähkö	1	2	3	4	5
31. Oikeudenmukaisuus	1	2	3	4	5

26. Miten tai millä tavoilla seurakuntanuoruus on vaikuttanut siihen, miten ajattelet elämästä ja siitä, mikä on tärkeää?

ULKOISET PIIRTEET

27. Mistä seurakuntanuoren voi mielestäsi tunnistaa?

HARRASTUKSET JA TAIDOT

28. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia taitoja, kun pohdit itseäsi seurakuntanuorena?

	ei lain- kaan tärkeä	ei kovin tärkeä	en osaa sanoa	melko tärkeä	erittäin tärkeä
1. Itsensä ilmaiseminen	1	2	3	4	5
2. Yhteistyökykyisyys	1	2	3	4	5
3. Muiden huomioon ottaminen	1	2	3	4	5
4. Keskustelutaidot	1	2	3	4	5
5. Ryhmänohjaamistaidot	1	2	3	4	5
6. Liikunnallisuus	1	2	3	4	5

7. Rohkeus laulamiseen	1	2	3	4	5
8. Rohkeus soittamiseen	1	2	3	4	5
9. Esiintymistaidot	1	2	3	4	5
10. Kädentaidot	1	2	3	4	5
11. Retkeilytaidot (esim. teltan pystyttäminen)	1	2	3	4	5
12. Luovuus	1	2	3	4	5
13. Ensiaputaidot	1	2	3	4	5

SEURAKUNTANUORI JA MUUT IHMISET

29. Miten koet ihmisten suhtautuvan itseesi ja muihin seurakuntanuoriin?

30. Kuinka helppoa tai vaikeaa sinulle on olla avoimesti seurakuntanuori seuraavien ihmisten seurassa?

	erittäin vaikeaa	vaikeaa	en osaa sanoa	helppoa	erittäin helppoa
1. Huoltaja(t)	1	2	3	4	5
2. Sisarukset	1	2	3	4	5
3. Isovanhemmat	1	2	3	4	5
4. Sukulaiset	1	2	3	4	5
5. Ystävät	1	2	3	4	5
6. Seurakuntalaiset	1	2	3	4	5
7. Harrastusporukka	1	2	3	4	5
8. Koulukaverit	1	2	3	4	5

31. Haluatko vielä kertoa seurakuntanuoruudestasi jotakin?

KIITOS AJASTASI!

LIITE 3: Kyselyn saatekirje

Kysely koskien seurakuntanuorten identiteettiä Riihimäen seurakunnassa

Toukokuussa 2012

Hei!

Teen opinnäytetyötä osana Diakonia-ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintoa (Sosionomi AMK – kirkon nuorisotyönohjaaja). Opinnäytetyötäni ohjaa Kai Henttonen.

Opinnäytetyössäni tutkin Riihimäen seurakuntanuoria, heidän identiteettiään ja siihen liittyviä asioita. Tutkimuksen tavoitteena on saada selville, millaisia Riihimäen seurakuntanuoret ovat. Tutkimusaineistona käytän Riihimäen seurakuntanuoria koskevaa kyselyä ja sen tuloksia.

Aineistoa käsitellään nimettömänä ja täysin luottamuksellisesti. Myös tutkimuksen tuloksia tarkastellaan niin, ettei kenenkään henkilöllisyys tule missään vaiheessa ilmi. Tulokset julkaistaan opinnäytetyössäni, mikä on julkaisun jälkeen luettavissa Internetistä ammattikorkeakoulujen Theseus-julkaisutietokannassa. Riihimäen seurakunta saa opinnäytetyöstäni oman kappaleen. Tutkimusaineistoa voidaan käyttää myöhemmin myös tutkijan muissa tutkimuksissa.

Kyselyn tekemiseen menee n. 15 minuuttia. Jos sinulla on kysyttävää kyselyyn liittyen, voit ottaa yhteyttä alla olevilla yhteystiedoilla puhelimitse tai sähköpostilla.

Avustasi ystävällisesti kiittäen,

Saana Hentunen

puh. xxx-xxxxxxx

saana.hentunen@student.diak.fi

LIITE 4: Ryhmähaastattelun lisäkysymykset

LAPSUUS JA PERHE

- Milloin mielestäsi seurakuntanuoruus alkaa? Milloin? Miten? Mitä asioita siihen liittyy?
- Osallistuitko lapsena seurakunnan toimintaan kuten varhaisnuorten leireille tai kerhoihin?
- Miten merkityksellisenä koet kasteen? Kuinka tärkeä se on sinulle henkilökohtaisesti?
- Miten vanhempiesi suhtautuminen seurakuntaan näkyy elämässäsi? Vaikuttaako se sinuun? Miten vanhempiesi suhtautuminen uskoon näkyy elämässäsi? Vaikuttaako se jotenkin omaan uskoosi tai käsityksiisi uskosta? Keskusteletteko uskosta kotona?
- Miten ystäväsi suhtautuminen seurakuntana ilmenee elämässäsi? Kuinka suuri osa ystävästäsi on seurakuntanuoria? Vaikuttaako seurakuntaan osallistuminen ystäväpiiriisi?
- Missä tilanteissa olet kummiesi kanssa ollut tekemisissä? Mitä kummius merkitsee sinulle? Ovatko kummisi antaneet sinulle kristillistä kasvatusta? Ovatko kummisi vaikuttaneet siihen, että olet seurakuntanuori?
- Miten uskot koulun uskonnonopetuksen vaikuttaneen jotenkin siihen, miten ajattelet uskosta tai uskonnoista?

SEURAKUNTAAN OSALLISTUMINEN

- Koetko, että seurakunnan toiminnot ovat harrastuksiasi? Ovatko seurakunnan toiminnot osa vapaa-aikaasi?
- Mikä seurakunnan nuorisotyön järjestämistä toiminnoista on sinulle henkilökohtaisesti tärkein, miksi?
- Miten määrittelet hengellisen musiikin? Kuunteletko hengellistä musiikkia? Koetko hengellisen musiikin tukevan sinua seurakuntanuorena? Miksi, miksi ei? Vaikuttaako hengellinen musiikki sinuun jotenkin? Mikä merkitys nuoren seurakunnan laulukirjoilla (kuten NSV, Elämän siivillä, Laulutuuhi) on itsellesi?
- Mikä leiritoiminnassa on hyvää? Oletko ollut muilla kuin seurakunnan järjestämällä leireillä? Miten ne erosivat mielestäsi seurakunnan toiminnasta?

SEURAKUNTA JA USKO

- Kuka mielestäsi on uskova?
- Miten määrittelet hengellisyyden?

- Mitä rukouksia tiedät? Mitä niistä käytät ja missä tilanteissa? Miltä rukoileminen sinusta tuntuu? Onko se luontevaa vai vaikeaa?
- Mitä mieltä olet Raamatusta? Mikä on suhteesi Raamattuun seurakuntanuorena? Mitä on hengellinen kirjallisuus?
- Oletko pohtinut seurakuntanuorena ollessasi elämän tarkoitusta? Millaisissa tilanteissa tämä esiintyy? Onko siinä hengellisiä piirteitä? Mitä? Antaako seurakunnan nuorisotoimintaan osallistuminen apua elämän tarkoituksen selvittämiseen?
- Oletko pohtinut seurakuntanuorena ollessasi ihmisen olemassaolon tarkoitusta? Onko siinä hengellisiä piirteitä? Mitä? Antaako seurakunnan nuorisotoimintaan osallistuminen apua näiden ihmisen olemassaolon tarkoituksen selvittämiseen?

RIPPIKOULU

- Miten merkitystä rippikoululla oli siihen, miten ajattelet nyt uskosta? Mikä rippikoulussa vaikutti sinuun, ajatuksiisi tai elämääsi? Miten? Mitä muistat omasta rippikoulustasi parhaiten?

SEURAKUNTANUORI

- Mikä tai kuka määrittää sen, että joku on seurakuntanuori?
- Mitkä ovat seurakuntanuoruuden hyvät ja huonot puolet?
- Kuka on opettanut sinulle elämässäsi oikeasta ja väärästä? Onko seurakunta vaikuttanut jotenkin siihen, miten ajattelet oikeasta ja väärästä?
- Kuka sinua on kannustanut osallistumaan seurakunnan toimintaan vai onko?
- Uskallatko olla avoimesti seurakuntanuori?
- Oletko ylpeä seurakuntanuoruudestasi?
- Miksi luulet, että joillekin ihmisille saattaa olla vaikeampaa kertoa uskoon ja seurakuntaan liittyvistä asioista?